

Proleter DEVRİMÇİ DURUŞ

Devrim ve Sosyalizm için

Kurtuluş Devriminde, Sosyalizmde

Aylık siyasal dergi

Mart 2007

Sayı: 51

Fiyatı: 1 YTL (KDV dahil)

Kavganın baharını militanca karşılayalım!

Dışişleri Bakanı Gül'den sonra, Genelkurmay Başkanı Büyükanıt da Amerika seferini tamamladı. Birkaç günlük arayla gerçekleşen bu ziyaretlerde, her ikisi de aynı kişilerle görüştü. Belli ki ABD, artık hükümet ve genelkurmayla doğrudan teması tercih ediyordu. İran'a dönük saldırı planlarının hazırlandığı bir dönemde yeni 1 Mart'lara tahammülü yoktu. Bir ay içinde oldukça hızlanan bu ziyaret trafiğinde, başta İran olmak üzere ABD'nin savaşa dönük yeni hazırlıkları vardı.

Türkiye ise ABD'den "sınırötesi operasyon" izni ve Kerkük referandumunun ertelenmesini istiyordu. Abdullah Gül, Amerika'da iken; "biz Musul ve Kerkük üzerine anlaşmayı birleşik Irak devletiyle yapmıştık, bugünkü parçalanmış Irak'la değil" diyerek, yapılan anlaşmanın bugün geçerli olmadığını, Musul-Kerkük üzerinde haklarının bulunduğunu bir kez daha ima ediyordu.

ABD ziyaretleri, hükümet ile genelkurmay arasındaki çelişkileri, açık biçimde ortaya koydu. Hatta "iki ayrı devlet" tartışmalarını başlatacak boyutlara ulaştı. Başbakan ve Dışişleri Bakanı, Irak'taki Kürt Bölgesi temsilcileri ile görüşebileceklerini açıklarken, Büyükanıt, Barzani ve Talabani'nin PKK'yi desteklediklerini söyleyerek kendisinin görüşmeyeceğini açıkladı. Bilindiği gibi Cumhurbaşkanı Sezer de Irak Cumhurbaşkanı sıfatıyla Talabani'yi çağırma yanaşmamıştı.

Güney Kürdistan'la resmi ilişkiye geçilmesi, varolan çelişkinin bugünkü görünümüdür. Elbette bu, işbirlikçisi oldukları emperyalist güçlerle doğrudan bağlantılıdır. Aynı günlerde Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde PKK operasyonları başlamış, AİHM, seçimlerdeki yüzde 10 barajını haklı bulan bir karar açıklamıştır. Sonuçta hepsinin birleştikleri nokta, Kürt halkını tamamen sindirmektir. Milliyetçilik adı altında faşist-şoven saldırıları körüklemeleri, bu doğrultuda bir dizi örgütlenmeler oluşturmaları boşuna değildir.

Sayfa 2'de sürüyor

Sokağa, eyleme,

HESAP SORMAYA!

Kavganın baharını militanca karşılayalım

SOKAĞA, EYLEME, HESAP SORMAYA!

Hrant Dink cinayetinin ardından faşizmin "Kuvayı-Milliyi", "Vatansever Kuvvetler" vb. adı altında nasıl örgütlenmeler oluşturduğu ortaya çıktı. Başında emekli askerlerin bulunduğu bu dernekler, silah-bayrak-kuran üzerine "ölmek ve öldürmek" için yemin törenleri düzenliyor, faşist milisler kuruyorlar. Bir yandan devlet eliyle faşist terörü tırmandırırken, bir yandan da sivil-faşist örgütlenmeler ağı örülüyor.

Veli Küçük gibi, son yıllardaki her siyasi cinayetin arkasında çıkan emekli generaller, Azerbaycan'da üsler kurup, katiller yetiştiriyor. Azeri-Ermeni çatışmasını körüklüyorlar, Ermenistan'a karşı silahlı birlikler oluşturup, eğitiyorlar. Hrant Dink'in katilleri Samast ve Hayal'in de Azerbaycan'a gittikleri, orada eğitim aldıkları ortaya çıkıyor.

Hal böyleyken tıpkı Susurluk ve Şemdinli'de olduğu gibi, Hrant Dink cinayetinden sonra da "derin devlet" tartışmaları yapılıyor. Katil Samast'la bayrak ve Atatürk'ün "veciz sözü" önünde fotoğraf çekme yarışına giren, sanki bu devletin polisi ve jandarması değil! Cinayetin azmettiren Erhan Tuncel, sanki JİTEM ve MİT'in ajanı çıkmadı! Sanki Yasin Hayal, Hrant Dink'i öldürme görevini kendilerine Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü'nün verdiğini söylemedi! Bu cinayetten İstanbul Emniyeti başta olmak üzere Polis Teşkilatının aylar öncesinden haberdar olduğu anlaşılmadı! vb. vb...

Polisi, jandarması, MİT'i, iti, hepsi işin içinde olduğu bu kadar ayan-beyan ortadayken, "derin devlet" ya da "devletin içindeki çeteler"den söz etmek, başta bu cinayet olmak üzere, tüm faşist katliam ve cinayetlerden sorumlu olan devleti aklamak, onları "derin"likler içinde boğuntuya getirip hedefi karartmaktır.

Cinayetin ardından 301. maddeye karşı yükselen tepkiler üzerine 301'in kaldırılacağı söyleyen Başbakan ve çeşitli bakanlar, şimdi sözde sivil toplum örgütlerinin tavsiyeleriyle 301'in özüne dokunmadan "değiştirme" kararı almışlardır. Üstelik, 301'i kaldırmadıkları gibi cenazede "Katil 301" dendiği için tertip komitesi hakkında dava açılmıştır. İşte "derin"de aranan devlet budur! Kolluk kuvvetleri, adli makamları, bürokratları, düzen partileri ve her tür faşist-şoven örgütlenmeleri ile aynı amaç doğrultusunda çalışmaktadır. Hem de açık açık...

Devlet, Hrant Dink cinayetine karşı yükse-

len tepki ve görkemli cenaze töreninin şokunu atlatır atlatmaz her koldan saldırıya geçti. Kitlelerdeki öfke, somut hedeflerle yükselmeyince hem rahat nefes aldı, hem de onun inikamını almaya girişti. Ortaya dökülen onca gerçeğe rağmen ne vali ve savcı, ne emniyet müdürü, ne de bakanlar yerinden kıpırdadı. Her zamanki gibi "sonuna kadar gidileceği" söylendi, "soruşturmalar" başlatıldı, "derin devlet", "milliyetçilik" tartışmalarıyla kafalar karıştırıldı, bilinçler çarpıtıldı ve sıradan bir adli dava gibi tozlanmaya terk edildi.

Bir kez daha görüldü ki, egemen klikler arasında ne denli çelişkiler olursa olsun, faşizmi yargılayacak olan, kitlelerdir, kitlelerin eylem gücüdür.

Mart ayına, kavganın baharına giriyoruz. Hrant Dink cinayetine karşı kitlelerin büyüyen öfkesini, Mart eylemlerine akıtmalı, devletin yeniden yükselttiği faşist-şoven saldırganlığa dur demeliyiz. 1 Mart ve 20 Mart'ta emperyalist savaşa; 8 Mart'ta emekçi kadınlar üzerindeki baskı, sömürü ve ayrımcılığa; 21 Mart'ta Kürt halkı ve tüm ezilen halklar üzerindeki asimilasyon ve kıyıma; 12 Mart, 16 Mart ve 30 Mart'ta faşist katliamlara karşı sesimizi yükseltmeli, bu kanlı tarihin hesabını sormalıyız.

Mart ayı eylemlilikleri, faşist-şoven saldırılara karşı kitlelerin gücünü açığa çıkarmalıdır. Kavga bayrağını daha da yükseltmeli, faşizmi yargılayacak boyutlara ulaşmalıdır. Bu güç, işçi ve emekçilerde, ezilen halklarda vardır. Bize düşen, bu potansiyeli açığa çıkartmak, doğru hedeflerle harekete geçirmektir.

Kavganın baharını militanca karşıyalım! Mart ayını, kavgayı yeniden büyütmenin başlangıcı yapalım! Mart'tan Mayıs'a uzanan mücadele köprüsünü sağlamca kuralım!

Sokağa, eyleme, HESAP SORMAYA!

Okurlara...

Merhaba,

Hrant Dink'in katledilmesinin arkasından gerçekleştirilen güçlü protesto eylemleri ve yüzbinlerce kişinin katıldığı görkemli bir cenaze töreni ile başladık 2007'ye. Burjuvazi 2007 yılının çok tehlikeli geçeceğini, daha başlamadan önce ilan etmişti zaten. Kitleler de burjuvazinin bu korkusunun boşuna olmadığını gösterdi, cenazeyi, faşizme karşı bir meydan okumaya çevirdi. Şimdi önümüzde Mart eylemleri var. 1 Mart'tan 30 Mart'a kadar kadar, çok hızlı ve hareketli bir ay bizi bekliyor. Doğanın uyanışını ve harekete geçişini simgeleyen Mart ayı, bizim için de Hrant Dink'in cenazesinden 1 Mayıs'a uzanan sürecin yoğunluğunu yükleneyecek.

Hrant Dink'in katledilmesi, çok önemli iki tartışma başlattı: Faşizmin 'yükselişi' ve 'derin devlet'! Güncel gelişmeler, bunlar üzerinden tartışıldı, yanıtlar arandı. Dergimizdeki yazılar, bir taraftan faşizmin, Türk devleti açısından yeni bir olgu olmadığını, ancak savaş hazırlıklarıyla birlikte resmi ve sivil-faşist örgütlenmelerin daha yaygın ve saldırgan bir hal alarak öne çıktığını, diğer taraftan olayların devletin 'derinliklerinde' değil, bizzat kendisinde aranması gerektiğini ortaya koyuyor.

8 Mart ile birlikte, kadın sorunu konusuna bakışın konduğu bir değerlendirme yazısı, Ocak

ayının sonunda Kenya-Nairobi'de gerçekleştirilen Dünya Sosyal Forumuna ilişkin izlenim ve gözlemlerin olduğu çeşitli yazılar, İngiltere'deki sağlık sisteminin sorunları, Türkiye'de işsizliğin aldığı boyut gibi konular dergi sayfalarımızda yer alıyor. Ayrıca, 20 yılı aşkın bir süre cezaevinde kalan, bu nedenle ceza-

evlerinde en fazla kalan kadın tutsak olma özelliğini taşıyan ve bu süre içinde tüm direnişlerde yer alan kadın komünist Nevin Berktaş ile yaptığımız röportajı bulacaksınız.

Yeni sayıda buluşmak dileğiyle...

51. sayıda

3	'Sorumlu' halk, 'sorumlu' devlet!
4	Gözaltılar, 'hırsızlıklar' sürüyor
5	Yeni petrol yasası
6	Kapitalizmin vebası İşsizlik
7	DİSK, 40. yılını kutluyor
8	İngiltere'de ücretsiz sağlık hakkı gaspediliyor
9	Gine'de kitleler sokakta
	ABD ve İsrail'in Filistin kısıncısı sürüyor
10	Zindanlar yıkılsın, tutsaklara özgürlük!
12	Hrant Dink sonrası tartışılan Milliyetçilik
14	Devrim için mücadelede Kadının gücü
18	Nairobi'den görülen Afrika gerçeği
19	Sosyal forum günlüğü
20	Çin ve Afrika pazarı
21	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
22	Komün savaşçıları yaşıyor
23	Türkiye'nin devlet yapısı

Son günlerde, kitlelerin 'sorum-suzluğu', 'dikkatsizliği', 'umursamazlığı' üzerine bir medya bombardımanıdır gidiyor.

Önce küresel ısınma ve enerji israfı konusunda kitlelerin sorumlulukları hatırlatıldı ve enerji tasarrufu talimatnameleri yayınlandı. Arkasından Zeytinburnu'da çöken bir binanın faturası 'deprem gerçeğini unutan' kitlelere çıkartıldı.

Bütün gazeteler ve televizyonlar, her iki konuda da kitlelerin üzerine düşen sorumlulukları hatırlatan, herkesin bireysel olarak alması gereken önlemleri sıralayan, halkı bu sorun üzerine daha duyarlı olmaya çağıran programlar yapma, listeler yayınlama ve böylece kitleleri 'aydınlatma' yarışına girmiş durumda. Sanki kitleler

Peki nasıl önlem alınacak?

Çürük binalarda oturmayacak, hemen tahliye edeceksin! Kiraların ne kadar yüksek olduğu hiç önemli değil, önemli olan tek şey, 'sorumlu' ve 'duyarlı' vatandaşlar olarak, çürük binaları tahliye etmek.

Deprem sigortası yaptıracaksınız! Sigortası olmayanın evi depremde yıkıldığında, devlet ona yardım yapmakla yükümlü olmayacak. Zaten önceden de devlet, deprem yaşayan insanların hepsine yardım etmedi. Yoksullar, aylar yıllar boyunca kendi kaderine ve çaresizliğine terk edildi. Ev verdiklerinin çoğu da daha deprem görmeden çatlamaya başladı. Geçtiğimiz günlerde de 17 Ağustos depreminden yargılananlar "zaman aşımı" ile aklandılar. Aynı akıbet, 12

yaptığı katkının azalması isteniyor. Düdüklü tencere kullanması, akkor lamba yerine tasarruflu ampul kullanması, sıcak suyu daha az kullanması, çöplerinin içinden geri dönüştürülecek olanları ayırması, evin yalıtımını artırması vb önlemler, ilk elde hızla sıralanıyor. Ve 'Ayşe Teyze'nin, yaz-kış soğuk suyla banyo yaparak, tasarruflu ampul satışlarını artırarak vb. küresel ısınmayı azaltacağı vaazediliyor.

Devletin toplumsal sorumlulukları

Devlet ise, her iki konuda da asıl kendi üzerine düşen görevler konusunda tek bir söz söylemiyor, söyletmiyor.

Mesela, depremedeler için yaptırılan konutlarda bile neden daha içine girilmeden hasar oluştuğunu, depremlerin üzerinden onyıllar geçtikten sonra deprem konutlarının bitirilerek teslim edildiğini hiç anlatmıyor.

Depremi ön görebilmenin sayısız yöntemi geliştiriliyor. Teknolojik tahmin araçları kullanmak mümkün olduğu gibi, doğanın hareketlerini izleyerek de deprem olacağını tahmin etmek her geçen gün biraz daha kolaylaşıyor. Ancak bu yöntemleri ya pahalı olduğu gerekçesiyle devreye sokmuyor, ya da kimi tahminleri tutsa bile, ekonomik kayıp yaratacağı gerekçesiyle bunları açıklamıyor. Mesela birikim olan fay hatlarında yapay deprem yaratarak birikimi boşaltmak da mümkün olduğu halde bu yapılmıyor. Çünkü maliyetinin oldukça yüksek olduğu söyleniyor. En başta, yapay deprem gerçekleştirilecek bölgedeki insanların başka bir yere nakledilmesi, deprem sonrasında yıkılan tüm binaların yeniden inşası, bu süreçte evsiz kalan kitlelerin barınma, beslenme vb sorunlarının çözülmesi gibi faktörler, yapay bir depremin maliyetini yükseltiyor. Bu nedenle de burjuvazi, buna asla yanaşmıyor.

Burjuva sosyolojisinde, doğal afetler, 'doğal nüfus planlaması' yöntemleri arasında sayılmaktadır ve sosyoloji derslerinde bu durum açıkça savunulmaktadır. Üstelik bu afetlerde ölenler, nüfusun en yoksul, hasta, sakat, yaşlı, dayanıksız kesimi olmakta, genç ve sağlıklı nüfusu ayıklayarak kapitalizmin hizmetine sunmaktadır. Burjuvazi ise, bu afetlerden doğrudan bir zarar görmez, tersine ekonomiyi canlandıracak yeni alanların ortaya çıkmasından memnuniyet duyar.

Bu nedenle devlet, deprem gibi doğal afetlerde kendisinin alması gereken önlemlerden hiç bahsetmez, kendisine düşen sorumlulukları yerine getirmez. Bütün suçu yoksul işçi-emekçi kitlelerin üzerine atar; bir deprem ya da yıkım olduğu zaman

'Sorumlu' halk, 'sorumsuz' devlet!

'cahillik'lerinden tüm bu sorunlarla karşı karşıya kalıyorlar, 'sorumsuzluk'larından önlem almıyorlar, 'duyarsızlık'larından devletin uyarılarını dinlemiyorlar, 'umursamazlık'larından türlü belalarla karşılaşılıyorlar.

Öte yandan, her iki konuda ve genel olarak toplumsal sorunlara müdahale konusunda, devletin ve burjuvazinin sorumluluk payı üzerine tek kelime edilmiyor. Kitlelerin çaresizce ve sessizce beklediği, katlanmak zorunda kaldığı gerçekler gözardı ediliyor.

Yoksulluğun çaresizliği

19 Ağustos 1999 depreminin gerçekleşmesinden bu güne kadar, nerede küçük bir sarsıntı olsa ya da nerede bir bina çökse, burjuva medya hemen görevini yerine getiriyor: "Depremi unutan insanlar yine önlem almıyorlar!"

17 Ağustos depreminde ölen onbinlerce insan, yoksulların, emekçi kitlelerin içinden çıkmıştı. Burjuvazinin kale gibi inşa edilmiş, sağlam ve yüksek güvenlikli konutlarında bir hasar yoktu. Tüm depremlerde, çürük binaların göçüklerinde enkaz altında kalan, yine emekçi kitlelerdi. En son Zeytinburnu'da çöken binanın içinde ölenler de emekçilerdi.

Burjuvazi, dört bir yandan bağırtıyor: "önlem alın" diyor!

Kasım'da gerçekleşen depremi de bekliyor.

Bundan sonrası için depremedelerle hiçbir biçimde ilgilenmeyeceğini ilan ediyor, yasal zeminini oluşturuyor. Deprem sigortası yoksa, afet konutlarından bir tane edinme umudu da yok! Kaldığın evin sağlamlık raporunu çıkartacak, çok sağlam değilse güçlendirme yöntemlerini kullanacaksınız! Eğer bunları yapmazsan, sorumluluk sana ait olacak.

Devlet, burjuva medya aracılığıyla bütün bu konularda uzun söylevler veriyor. Ancak, nüfusunun büyük bir bölümü açlık sınırının altında, ezici bir çoğunluğu da yoksulluk sınırının altında yaşayan kitlelerin, bütün bu yüksek maliyetli adımları nasıl atacağını söylemiyor. Ve insanlar çaresizlik içinde, bir gün başlarına yıkılacağını bile bile, evlerdeki çatlakları sıvalarla kapatarak oturmaya devam ediyorlar. Sadece, o günün biraz daha gecikmesini isteyerek, o gün geldiğinde de "Allah'ın kendilerine yardım etmesini" bekleyerek...

Benzer biçimde, son dönemde giderek artan küresel ısınma ve kuraklık tehlikesi karşısında da sürekli olarak kitlelerin, ya da son günlerin moda deyimleriyle 'Ayşe Teyze'nin yapması gerekenler sıralanıp duruluyor.

'Ayşe Teyze'nin daha az enerji harcaması, böylece küresel ısınmaya

Burjuva sosyolojisinde, doğal afetler, 'doğal nüfus planlaması' yöntemleri arasında sayılmaktadır ve sosyoloji derslerinde bu durum açıkça savunulmaktadır. Üstelik bu afetlerde ölenler, nüfusun en yoksul, hasta, sakat, yaşlı, dayanıksız kesimi olmakta, genç ve sağlıklı nüfusu ayıklayarak kapitalizmin hizmetine sunmaktadır. Burjuvazi ise, bu afetlerden doğrudan bir zarar görmez, tersine ekonomiyi canlandıracak yeni alanların ortaya çıkmasından memnuniyet duyar.

da, enkazın altında kalanların 'duyarsızlığı' ve 'sorumluluğu' üzerinden propaganda yürütür.

Küresel ısınma konusunda 'Ayşe Teyze'ye yüklediği sorumluluklar da devlet kendi rolünü, burjuvazinin misyonunu tamamen gözlerden uzaklaştırmaktadır.

Mesela, ABD, Rusya gibi emperyalist ülkelerin yaptıkları nükleer denemeler nedeniyle atmosfere ne kadar yüksek oranlarda zehir salındığını, bunların küresel ısınmayı ne kadar tetiklediğini hiç söylemez. Keza Türkiye'nin de içinde olduğu pek çok ülkede nükleer santraller kurulmasının havayı, bu santrallerdeki atıkların toprağı ve suyu nasıl zehirlediği, bu atıkların etkisinin yüzlerce yıl boyunca devam edecek olduğundan da bahsedilmez.

Keza, ABD emperyalizminin sadece Irak'ta kullandığı kimyasal silahların bile ne kadar büyük bir hava kirliliği yarattığı da bilinmez.

Mesela, sürekli tüketimi körüklenen özel otoların eksoz gazlarının havaya yaydığı kirlilikten; raylı sisteme dayalı ulaşım ve yolcu taşımanın artırılmasının bu kirliliği ne kadar azaltacağından da bahsedilmez.

Doğalgaz ve petrol gibi fosil yakıtların kullanılmasının, dünyada sera gazlarını artıran en büyük etkenlerden birisinin olduğu; güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımıyla üretilecek olan enerjinin sınırsız olduğu, üstelik de tertemiz bir doğa için birinci koşul olduğu üzerine de tek bir söz söylenmez.

* * *

Küresel ısınmanın, sera gazlarının yoğunlaşmasının ve iklim değişikliğinin en büyük sebebi olan emperyalist kar ve rekabet hırsı, bu dünyayı her geçen gün biraz daha kirletmeye, iklimleri, toprağı, havayı, suyu değiştirmeye, dünya üzerindeki bütün kaynakları hoyratça kullanmaya ve insanlığın geleceğini yoketmeye devam edecektir. Ve buna karşı 'Ayşe Teyze'nin tasarruflu ampullerinin ve düdüklü tencerelelerinin yapabileceği hiçbir şey yoktur.

Küresel ısınmanın en ağır sonuçlarını yaşayacak olan da yine işçi ve emekçilerdir. Bugün havalar sıcak gittiği için soba yakmadığına, üşümediğine sevinen yoksul kitleler, yarın kuraklık başladığında, burjuvazi kendi havuz sefasından, bahçe sulamasından vazgeçmezken, kendisinin susuz kalacaktır.

Kitleleri yaşam koşullarını iyileştirmek, doğal afetlerde korumaya almak, insanlığın geleceği için faydalı projeleri gerçekleştirmek kapitalist devletin işi değildir. Kitlelerin uzun mücadeleleri sonucunda kazanılan kimi sosyal haklar bu durumu değiştirmez, ilk fırsatta devlet gerçek yüzünü gösterir, burjuvazinin hizmetinde olduğunu en çarpıcı biçimiyle ortaya koyar.

Bir nükleer bombanın yarattığı küresel ısınmayı ve kirliliği, kaç 'Ayşe Teyze'nin yapacağı tasarruf temizleyebilir ki?

4 Mart'ta Kadıköy'de!

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle, 4 Mart'ta Kadıköy'de yapılacak olan miting dolayısıyla, mitingi örgütleyen kurumlar, 9 Şubat '07'de yaptıkları basın açıklamasıyla, mitingin duyurusu ve çağrısı yaptılar. PDD, HKM, BDSP, DHP, DKH, Devrimci Hareket, Divriği Kültür Merkezi, Emekçi Kadınlar, EHP'li Kadınlar, EKD, ESP, HÖC'lü Kadınlar, Partizan, Odak, Tekstil-Sen ve Alinteri'nin birlikte örgütlediği basın açıklamasında "Kadınlar Emperyalist Saldırganlığa, Ezilmeye, Sömürüye ve Şovenizme Karşı Birleşik Mücadeleye" yazılı pankart açıldı.

Gözaltılar, 'Hırsızlıklar' Sürüyor!

Geçtiğimiz ay içinde faşist diktatörlük tarafından devrimci, demokrat ve ilerci kurumlara, çalışanlarına yönelik gözaltılar, tehditler sürdürüldü. 31 Ocak '07'de BEK-SAV Yönetim Kurulu Başkanı Hacı Orman, Kadıköy Postanesi önünde sivil polisler tarafından öğle saatlerinde gözaltına alınarak kaçırıldı. Hacı Orman'ın bağırması üzerine, görgü tanıklarının İHD'yi aramasıyla duyulan kaçırılma olayının ardından, Hacı Orman'ın serbest bırakılması için devrimci-demokrat kurum ve kişiler eylemler ve açıklamalar yaptılar.

İki gün gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakılan Hacı Orman, yaptığı basın açıklamasında ölümle tehdit edildiğini, yanı sıra Yaşar Kemal, Orhan Pamuk, Eren Keskin, Şanar Yurdatapan vb. aydın, yazar ve sanatçıların da öldürüleceğinin söylendiğini belirtti. Aynı günlerde EKB eski başkanı ve EKD yönetim kurulu üyesi Naid Çelik de gözaltına alındı.

Gözaltıların yanı sıra, geçtiğimiz yıl içinde yaşanan "hırsızlık" süsü verilerek devrimcilerin, demokratların evlerine, kurumlarına girme şekli devam ediyor. Geçtiğimiz ay içinde Atılım gazetesi Yazı İşleri Müdürü Ahmet Yaman da aynı durumla karşı karşıya kaldı. Okmeydanı'nda bulunan evine giren "hırsızlar" Yaman'ın özel eşyalarını alarak kaçtı. Bu eşyaların özellikle parmak izi tutan eşyalardan seçilmiş olması dikkat çekiciydi. Yaman da konuyla ilgili 9 Şubat'ta İHD'de basın açıklaması gerçekleştirdi.

1 Şubat'da ise ANKA Haber Ajansı'nın Taksim Gümüşsuyu'nda bulunan bürosuna giren "hırsızlar", bilgisayarların hard disklerini ve bir dizüstü bilgisayarı aldılar. Bilgisayarlar dışında hiçbir şeye dokunmayan "hırsızlar"ın kim oldukları ve neyi amaçladıkları belliydi. Anka Haber Ajansı çalışanları da Hrant Dink ile ilgili haberlerinden dolayı böyle bir durumla karşı karşıya kaldıklarını açıkladılar.

Artan gözaltı ve tutuklamalarla, "hırsızlık" sürü verilmiş baskınlarla, devrimci-demokrat kişi ve kurumlara gözdağı vermek, sindirmek ve susturmak istiyorlar. Hrant Dink cinayetinden sonra bu saldırılar daha da arttı. Fakat başaramayacaklar! Tüm baskı ve tutuklamalara rağmen mücadele sürüyor, sürecek...

Yeni petrol yasası, YAĞMA YASASI

Petrol giderek tükenmekte, kalan süresi on yıllarla ölçülmekte olan bir maddedir. Bununla bağlantılı olarak fiyatı da giderek artmaktadır. Bu nedenle emperyalist tekeller, kalan petrolü kendilerine bağlamak için kızışan ve sertleşen bir savaş yürütüyorlar. Türkiye’de, Irak’ta ve Kıbrıs’ta petrol konusunda yaşanan son gelişmeler bununla doğrudan bağlantılıdır. Ve petrol savaşı dinmeyecek, rekabetin keskinleşmesiyle birlikte daha da sertleşecektir.

AKP hükümeti, 17 Ocak tarihinde Yeni Petrol Yasası’nı sessiz sedasız meclisten geçirdi. Üstelik de doğru düzgün tartışılmadan, üzerinde çok fazla konuşulmadan. Böylece 1954’ten bu yana yürürlükte olan Petrol Yasası’nın en temel maddeleri değiştirilmiş, petrolde emperyalizme bağımlılığın düzeyi, AKP hükümetinin işbirlikçiliğine uygun hale getirilmişti.

Türkiye sınırlarının içinde zengin petrol yataklarının olduğu biliniyor. Hatta ‘90’lı yılların başlarına kadar, Batman’da kurulu olan petrol rafinerisi, bölgenin petrol kaynaklarını işlemek amacıyla kurulmuştu. Ancak Kürt halkının yükselen mücadelesi, emperyalistlerin ve işbirlikçi burjuvazinin buraya dönük hesaplarını alt üst etmişti. Bir taraftan ulusal kurtuluş mücadelesi sürerken, diğer taraftan bölgenin yeraltı ve yerüstü zenginliklerini yağmalamak o kadar da kolay değildi çünkü.

Devletin, ulusal kurtuluş mücadelesinin başarıya ulaşacağına ilişkin kaygıları öylesine derindi ki, sadece Batman petrol rafinerisini kapatmakla ve oradaki petrol yataklarının varlığını bile örtbas etmekle yetinmemişti. Bunun yanında Azerbaycan’dan gelecek petrolü Akdeniz’e taşımayı hedefleyen Bakü-Ceyhan petrol boru hattının Kürt illerinden geçmesini engellemek için rotasını değiştirmek ve yolunu uzatmak zorunda kalmıştı. Hatta proje halindeki bu boru hattının bu güne kadar beklemesinin ve hayata geçirilmemesinin altında da, Kürt ulusal mücadelesinin yüksekliği vardı.

Ancak hareketin geriye düşmesi, teslimiyet ve tasfiyecilik sürecinin arkasından emperyalizmle işbirliği arayışlarına girmesi, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin iştahının yeniden kabarmasına ve bölgenin zenginliklerinin üzerine çöreklenmelerine neden oldu. Önce Bakü-Ceyhan petrol boru hattının yıllardır bekleyen inşaatına başlandı. Arkasından da bölgenin petrol yataklarının emperyalistlerin yağmasına açılması için düğmeye basıldı.

Yeni yasa ne getiriyor?

Kelimenin gerçek anlamıyla petrol alanında bir yağma, peşkeş ve kölelik getiriyor.

Öncelikle, devlet kurumu olan TPAO (Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı) tümüyle devre dışı bırakılıyor ve petrol yatakları emperyalist yağmaya engelsizce açılıyor. Emperyalistlerin hizmetine sunulacak yataklarla ilgili olarak TPAO’ya yataklarla

ilgilenip ilgilenmediğinin sorulması yükümlülüğünü kaldırıyor.

Emperyalist şirketlere 30 yıllık araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesi veriyor, üstelik bu süre iki defa 10’ar yıllığına uzatılıyor. Petrol üreticisi pek çok ülke, yabancı ülkelere artık onlarca yıllık işletme ruhsatı vermeyi reddediyor.

Emperyalist şirketin devlete vereceği hisseyi yüzde 12’ye kadar indiriyor ve çeşitli kriterlerle bu oran yüzde 1’e kadar düşürülebilir. Yani, dünyada petrol ve doğalgazın kullanımı giderek arttığı, varolan üretim düzeyi ihtiyacı karşılamaya yetmediği için, fiyatlar giderek yükselecek ve petrol üreticisi şirketler büyük vurgunlar vuracaklar. Karşılığında ise, Türkiye Devleti’ne yüzde 12’nin bile altına inen miktarlarda ödeme yapacaklar. Bugün petrol zengini işbirlikçi Arap ülkelerinin büyük çoğunluğu bile yüzde 50’lik bir pay üzerinden anlaşma imzalarken, çıkartılan yeni yasanın ne kadar büyük bir yağma hazırlığında olduğunu görmek zor değil.

Petrol işletmede kullanılacak malzeme, ekipman, akaryakıt, kara-deniz-hava araçlarını ithal ederken ya da ülke içinden sağlarken KDV, vergi ya da harç ödeme yükümlülüğünden kurtuluyor.

Emperyalist şirket, petrol ihracatından sağladığı döviz dışı tutabilecek.

Emperyalist şirket petrol arama ruhsatı alırken, hassas bölge, sınır vb bütün kısıtlamalar kaldırılacak.

1954’ten bu yana yürürlükte olan yasaya göre çıkartılan petrolün ‘ülke gereksinimi’ için ayrılmasını öngören maddesi

(kara sahalarında yüzde 65’inin, deniz sahalarında yüzde 55’inin ayrılmasını zorunlu kılıyordu, ki çıkartılan petrolün yarısından fazlasının ülke içinde kalması anlamına geliyordu bu) tümünden kaldırılıyor. Yani petrolü çıkartan emperyalist şirket, bunun tamamını alıp istediği pazara götürebilecek.

Petrol gelirinden devlete ödenecek miktarın yarısı, petrolün çıkartıldığı ilin il özel idaresinin açacağı hesaba yatırılacak.

Tekellerin petrol yasası

Yasanın mecliste kabul edilmesinin hemen arkasından yayınlanan belgeler, bu yasada geçen maddelerin 1993 yılında, dev petrol tekeli BP tarafından Türk hükümetine dayatıldığını, fakat o günkü koşullar içinde bunun hayata geçmediğini ortaya çıkardı. Bugün ise hem AKP hükümetinin işbirlikçiliğinin boyutu, hem de Kürt ulusal mücadelesinin teslimiyetçi kulvarda izlediği yol, bu yasanın kabul edilmesinin önünü açmış oldu.

Daha da önemlisi, Türkiye’de bu yasanın meclisten geçirildiği günlerde, Irak’ta da benzer biçimde petrol yataklarını emperyalistlerin yağmasına açan yeni düzenlemelerin ve yasaların hazırlanmış olmasıdır. ABD işgali altındaki Irak ile ABD uşağı hükümetin yönetimindeki Türkiye’de aynı anda ve aynı biçimde petrol yağması gerçekleştirilmektedir. Irak’taki petrolü ele geçirebilmek için yaklaşık 4 yıldır son derece zorlu bir savaş veren ABD emperyalizmi, Türkiye’de çok da zorlanmadan (muhtemelen Kürt hareketiyle ilgili vaatler karşılığında) bu hakları ele geçirebilmiştir.

Son günlerde, Kıbrıs da petrol tekellerinin doğrudan hedefi durumundadır. Rum kesimi üzerinden, Kıbrıs’ın kuzey karasuları içinde petrol arama anlaşmaları yapılmaktadır. Burada petrol bulunduğu duyulmasının arkasından Mısır ve Lübnan, Rum kesimi ile petrol anlaşmaları imzalamış, Rusya da bölge ile ilgilendiğini açıklamıştır.

Yeni yasa Cumhurbaşkanı’nın vetosuyla karşılaştığı için henüz yürürlüğe girmedi. Ancak AKP hükümeti ve onun sözcülüğünü yaptığı burjuva klikler, yeni yasanın üzerinde değişiklik yapmadan yeniden meclisten geçmesi için kararlılıkla uğraşıyorlar.

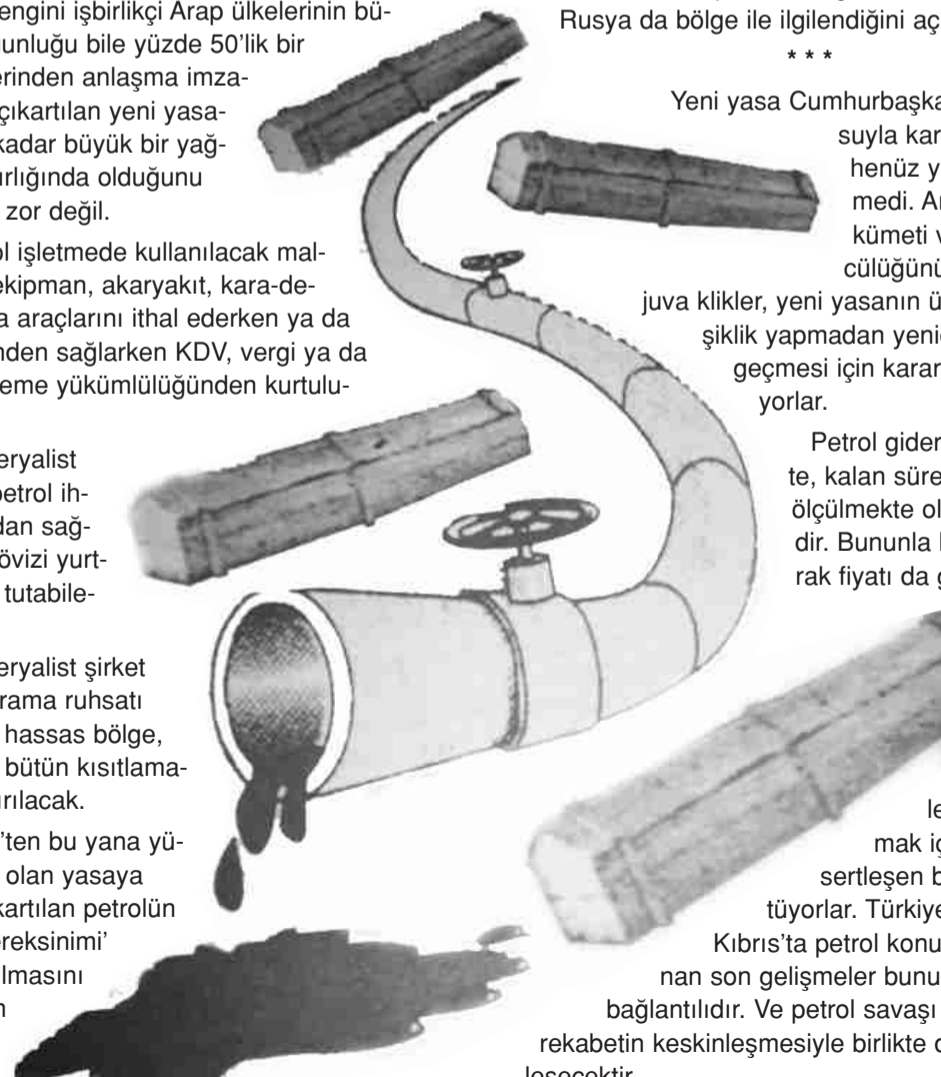
Petrol giderek tükenmekte, kalan süresi on yıllarla ölçülmekte olan bir maddedir. Bununla bağlantılı olarak fiyatı da giderek art-

maktadır. Bu nedenle emperyalist tekeller, kalan petrolü kendilerine bağ-

lamak için kızışan ve sertleşen bir savaş yürütüyorlar. Türkiye’de, Irak’ta ve

Kıbrıs’ta petrol konusunda yaşanan son gelişmeler bununla doğrudan

bağlantılıdır. Ve petrol savaşı dinmeyecek, rekabetin keskinleşmesiyle birlikte daha da sertleşecektir.

İŞSİZLİK: Kapitalizmin vebası

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), işsizlik sayısını yüzde 9.9 olarak açıkladı. TÜİK'in açıkladığı bu orana, burjuva ekonomistlerden bile itiraz geldi. Gerçekte işsizlik TÜİK'in belirlediği rakamın çok çok üzerinde. Şu ya da bu nedenle iş aramayanları, ama "iş bulursam çalışırım" diyenleri, yanısıra mevsimlik işçileri "işgücü" saymayan TÜİK, böylece daha baştan resmi işsizlerin sayısına yakın 2,5 milyon işsiz işsiz görmüyor. Sayılmayanlarla beraber işsizlik oranı yüzde 19'un üzerinde. İşsiz sayısı da 5 milyon civarında.

İşbaşına gelen her hükümet, işsizlik sayısını azalttıkları yalanını söyler. Çünkü işsizlik onların büyük korkusudur. Oysa işsizlerin safları her yıl biraz daha kalabalıklaşıyor. Çalışma hakkı elinden alınmış, insanlık dışı bir yaşama mahkum edilmiş; açlığa, dilencilığe, hırsızlığa, fuhuşa itilmiş milyonlarca insan... İş için birbirini ezecek kadar düşürülmüş insanlar. Yakın zamanda Rize'de Çaykur'a 1500 işçi alınacak ilanına 20 bin kişinin birbirini ezerek hücum etmesi gibi. İşsiz kalmamak için günlük 2 milyon ücrete razı olan, Urfa'da selde boğulan Ceylanpınar işçileri gibi...

İşsizlerin safları kalabalıklaştıkça, çalışanların da yükü artıyor. İşçi ve işsiz birbirine rakip oluyor. İşsizlik tehdidi çalışanları en kötü koşullarda, düşük ücrette çalışmaya zorluyor. Yaşam ve çalışma koşulları kötüleştiği, kölelik zincirleri daha sıkılaşıyor.

Burjuvazinin demagojik söylemleri

Burjuvazi zaman zaman işsizlikle ilgili timsah gözyaşı döker. Hatta düşük ücret, uzun çalışma saatlerini "işsizliğe çözüm", "yeni istihdam olanakları yaratma" vb. diyerek gerçek niyetlerini gizlemeye çalışır. Tek hedefi azami kar peşinde koşmak olan burjuvazi, gerçekte ne işsizleri, ne de çalışan işçinin sağlığını düşünür. Onları tek korkutacak ve harekete geçmek zorunda bırakacak olan; işçilerle işsizlerin örgütlü hareketidir. Ancak o zaman kimi haklar vermek zorunda kalırlar.

Burjuvazi, azami kar elde etmek için, görece refah dönemlerinde bile yedek işgücü ordusunu elinin altında tutar. Yedek işgücü, yani "işsizler ordusu", onların işgücü sömürsünün emniyetidir. İşsizlerin çokluğu, işgücü sömürsünü yoğunlaştırarak artırır. İşsizler ordusu çoğaldıkça, çalışanların ücretleri de düşer ve uzun çalışma saatleri dayatılır. Bugün yaşanan da odur. Günümüzde öyle ağır çalışma koşulları dayatılmaktadır ki, kapitalizmin ilk geliştiği vahşi kapitalizm dönemini aratmamaktadır.

Birçok sitede işçiler site etrafında barakalarda yaşamak zorunda bırakılıyor. Kırşehir'de Kotçular Sitesi'nde çalışan Yusuf Toktaş, "kaldığımız koşullar tam bir rezaletti. Yağmur yağdığı zaman içeride bir karış su birikiyor. Kaldığımız barakanın hiçbir koruması yok. Üst üste yığılmış tuğlaların içinde yatıyoruz. Tüm bu çalışmanın karşılığında 400 YTL ücret alıyorum. Sadece maaş veriyorlar, fazla mesai ücreti verilmiyor. Bunun dışında buhar kazanları için gelen kömürü de zımpara taşlarını da işçilere taşıyor-

İşsizler ordusunun varlığı, çalışan işçileri de kendi içinde rekabete sokuyor. Çalışanlar, dışarıda milyonlarca işsiz beklediğini bildikleri için, işini kaybetmemek uğruna çoğu kez patronla değil, iş arkadaşlarıyla mücadele ediyor. Zaten çıkarılan yeni iş yasasındaki, performansına göre ücret sistemi, bu rekabeti daha da körüklüyor. Burjuvazi teknolojik gelişmeyi de işçi sınıfının kıyımı ve daha fazla işgücü sömürsü aracı olarak kullanıyor. Her yeni teknik gelişme, işsizlerin saflarına yenilerin katılması anlamına geliyor.

lar. İnsanın pestili çıkıyor, ama dinlenmek yok. Dayanamayıp ayrıldım" diyor. İş olmadığı için mecburen çalıştıklarını belirtiyor.

Bu yüzden işsizlikle ilgili söylemler yalandan başka bir şey değildir. Burjuvazi, işsizlik sorununu çözmez, tersine işsizleri çalışanlara karşı koz olarak kullanır. İşsizler de iş kapmak için çalışanlardan daha düşük ücreti, ağır çalışma koşullarını kabul ederler. Örneğin iş bulma şirketleri, iş için başvuru yapanlara bir kağıt imzalattırıyor. Bu işçilerden Zekeriya Akboğa, "Vestel fabrikasına işçi alımı vardı. İşbul'a başvurduğum. 30 kişi ile birlikte formları doldurmaya gittik. Önümüze koydukları kağıtları işe almayacakları korkusuyla imzaladık" diyor. Bu belgelerde, işten atıldıklarında 'her hakkımı aldım' diye yazıldığını sonradan öğreniyorlar.

İşsizler ordusunun olması, çalışan işçileri de kendi içinde rekabete sokuyor. Çalışanlar, dışarıda milyonlarca işsiz beklediğini bildikleri için, işini kaybetmemek uğruna çoğu kez patronla değil, iş arkadaşlarıyla mücadele ediyor. Zaten çıkarılan yeni iş yasasındaki, performansına göre ücret sistemi, bu rekabeti daha da körüklüyor.

İşsizlik, kapitalizme özgüdür

İşsizliğin olmadığı bir kapitalist sistem düşünülemez. Kapitalist sistemde üretimin biricik amacı azami kar. Yaptığı yatırım kar getirmiyorsa -topluma yararlı bir ürün de olsa- fabrikayı kapatır, işçileri sokağa atar. En fazla karı kapma peşinde koşan burjuvazinin, pazarlara hakimiyet savaşı, aralarındaki rekabeti şiddetlendirir. Rekabet şiddetlendikçe işgücü üzerindeki sömürü de artar. En karlı yol, az işçiyle daha fazla üretim yapmaktır.

"Bir işi 3 dakikada yapabiliyorsan, bütün gün senden aynı işi 3 dakikada yapmanı istiyorlar, hatta işi ilerletip 2 dakikada yapmanı isteniyor. Bizi makinelerle karıştırıyorlar. Makina bile arıza yapıyor, bakım istiyor. Ama senin arıza yapmaya hakkın yok" diyor bir KLİMASAN işçisi. Bunu kabul etmeyen işçiye, dışarıda bekleyen yedek işgücü ordusunu gösteriyor burjuvazi.

Kapitalist sistemde teknolojik gelişme de insanların daha iyi koşullar-

da çalışma ve dinlenme olanakları yönünde değerlendirilmez. Burjuvazi teknolojik gelişmeyi işçi sınıfının kıyımı ve daha fazla işgücü sömürsü aracı olarak kullanır. Her yeni teknik gelişme, işsizlerin saflarına yenilerin katılması demektir. 10 kişinin yaptığı iş, teknolojik gelişme ile 5 kişinin üzerine yıkılır. Teknolojinin gelişmesi emek üretkenliğini artırır, daha kısa sürede daha fazla üretim elde edilir. Ama burjuvazi işgücünü kısaltmak yerine, işçi kıyımına gider. Merkezi bilgisayar sistemiyle üretim bantının hızını artırarak işçileri daha yoğun sömürür. Oysa emek üretkenliğindeki bu artış, işgücünün kısaltılması ve vardiya sayısının artırılması için elverişli zemin sunar. Böylece çalışanlara daha fazla dinlenme zamanı yaratılır, işsizlere de iş olanağı çıkar. Fakat bu, kapitalizmin doğasına aykırıdır. Onlar teknolojiyi de az işçiyle çok fazla üretim olarak kullanırlar. Bu da daha ağır çalışma koşulları, daha yoğun işgücü sömürsü demettir. Kapitalizmde işsizlik sorunu çözülmez. İşsizlik ancak sosyalizmde sorun olmaktan çıkar.

"Ya bizi kurşuna dizin, ya da iş verin!"

İşsizler ordusunun ayağa kalktığı dönemler de olmuştur. İlk olarak 1831 yılında Fransa'nın Lyon kentinde ayaklanan işçiler, "ya bizi kurşuna dizin, ya da iş verin!" diye haykırmıştır. Burjuvaziyi ürküten de bu şiarıdır. Şimdi işsizler ordusu büyüdükçe böyle patlamalardan duydukları korkuyla demagojik bir şekilde işsizliğe karşı mücadeleden, "sosyal patlama"dan söz ediyorlar.

Onların korkularını başlarına getirmek bizlerin elindedir. İşsizliğin düşkünleştirici bataklığına sapsulanmak yerine, buna karşı mücadele yol ve yöntemleri geliştirilmelidir. İşçi-işsiz birleşik mücadeleyi örgütlemeli, kapitalist sistemi hedeflemelidir. İşsizlik sigortasından bütün işsizlerin faydalanması için koyulan şartların kaldırılması; "Herkes iş, herkese çalışma hakkı" talepleri etrafında örgütlü birleşik mücadeleyi geliştirmelidir. İşsizliğe ve giderek kötüleşen çalışma ve yaşam koşullarına karşı mücadele etmek dışında yol yoktur.

(Fotoğraf: ILO)

İşsizlik Sigortasından Kimler Faydalanıyor?

İşsizlik sigortası, önemli bir reform gibi gözüküyor. Çünkü bugüne dek biriken fondan işsizler faydalanacak diye sunuldu. Yasallaşırken de, fondan işsizlerin faydalanacağı bir şekilde getirildi. Fakat işsizlerin önüne öyle şartlar kondu ki, bu fondan milyonlarca işsizden faydalanabilenler ancak binleri buluyor.

Fondan faydalanmak için, ilk önce işten atıldığını kanıtlaman gerekiyor. Sonra, en az, bir yılın üzerinde sigortalı olman gerekiyor. Bunlar işsizlerin önüne konan engellerden birkaçı.

Sözleşmeli personel uygulamasıyla sürekli girdi çıktının yapıldığı bir çalışma sisteminde, sigortalı olma gücünü baştan seni bekliyor. Diyelim bunu başardın, işten atıldığını ve sigortalı olduğun kanıtladın, bu kez de bir dolu bürokratik işlemleri evrakları tamamlaman gerekiyor. Ancak ondan sonra fondan altı ay yararlanabiliyor, düşük bir ücret alabiliyorsun. 6 ay sonra iş buldun buldun, iş bulamazsan fondan yararlanma hakkın elinden alınıyor.. İstersen yıllarca işsiz kal yine yararlanamıyorsun.

Yüzde 20'lerin işsiz olduğu, iş bulma umudunu yitirdiği milyonların olduğu bir ülkede, işsizlik fonundan yararlanmak, deveye hendek atlatmaktan daha zor.

Peki fonda biriken paralar nereye gidiyor, kimler yararlanıyor?

İşsizlik sigortası fonu kasasında, 27 milyar 272 milyon YTL birikirken, bu fondan işsizlere kurulduğundan bu yana, yapılan ödeme sadece 27 milyar 859 bin YTL. Fonda biriken meblağ ortada. Ama bu meblağdan işsizlere düşen onda biri! Elbette o paralar kasada öylece durmuyor. Bu fon da işbirlikçi teknelci burjuvaziye gidiyor.

Nasıl ki yıllarca çalışan işçilerden nema olarak kesilen "konut edinme fonu" burjuvazi tarafından işletilirse, işsizler fonu da aynı şekilde burjuvaziye akıtılıyor. Fondan işsizler değil, işbirlikçi-teknelci burjuvazi yararlanıyor. Fonda biriken para, burjuvaziye hem de faizsiz kredi olarak veriliyor!

İşte reform adıyla sunulan "işsizlik sigortası"nın hal-i pür meali!

DİSK 40. YILINI KUTLUYOR!

12 Şubat '07'de Çemberlitaş Şafak Sineması'nda toplanan DİSK yöneticileri 40 yıllık arşivlerini kamuoyuna açacaklarını duyurdular. Şafak Sineması seçimi bilinçli bir tercih. Çünkü DİSK'in kuruluşu (13 Şubat 1967) bu sinema salonunda gerçekleşmişti.

DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi "12 Eylül askeri darbesi sırasında hedef kurum seçilen DİSK ve üyesi sendikalar basıldı, eşyalarına ve belgelerine saygısızca, hunharca el konuldu. 11 yıl süren hukuk dışı askeri yargılama sonunda DİSK beraat edince, DİSK'in ve üye sendikaların ellerindeki mülkler, eşyalar ve belgeler geri verildiğinde herşey darmadağınktı" dedi. Çelebi "Şimdi bu arşivin en önemli parçası olan 12 Eylül 1980'e kadarki bölümünü tüm dünyaya açıyoruz" diyerek DİSK'in arşivini açtıklarını bildirdi.

DİSK'in 40. yıl etkinliklerinin bir parçası olan sempozyumunda da konuşan S. Çelebi, DİSK'in 40 yıllık arşivini, yaptıklarını, yapamadıklarını, önerdiklerini, kararlarını vb gün yüzüne çıkardıklarını belirtip, "işçi sınıfının şeffaf, katılımcı ve taban demokrasisine dayanan örgütünü güçlendirmek için arşivi açtıklarını" söyledi ve "cesareti olan herkesi" arşivlerini açmaya davet etti.

Görüldüğü gibi Çelebi, arşivlerini meydan okurcasına kamuoyuna açtığını duyurdu. Elbette DİSK'in tarihinde övünülecek şeyler vardır. Ama gerek DİSK'in kuruluşu, gerekse DİSK'in gerçekleştirdikleri eylemler, kazandıkları haklar, devrimci işçilerin önderliğinde, işçi sınıfı tarafından gerçekleştirilmiştir. Yönetime çöreklenen revizyonist, reformist sendika bürokratları tarafından değil! Aksine onlar, bugün övünerek sundukları o büyük eylemlerin önüne set olmaya çalışmışlar, devletle ve patronlarla işbirliğine gitmişlerdir. Şanlı 15-16 Haziran büyük işçi direnişi başta olmak üzere birçok direnişi bizzat kıran olmuşlardır. DİSK'i DİSK yapan, 15-16 Haziran, Kavel, Profilo, DGM, faşizme ihtar vb eylem ve direnişlere önderlik eden devrimci işçilerdir, DİSK'in reformist-revizyonist yönetimi değil!

Nasıl ki, 15-16 Haziran, Kavel, faşizme ihtar vb. eylem ve direnişler kuşaktan kuşağa aktarı-

larak, işçi sınıfının hafızasına bir daha çıkmayacak şekilde işlenmişse; DİSK yöneticilerinin 12 Eylül teslimiyeti, 15-16 Haziran direnişindeki direniş kırıcılığı ihanetleri de unutulmayacaktır. Keza TİS'leri satması, 1 Mayıs'larda sınıf işbirliğini açıkça ifade eden "İşimi, Ülkemi, Fabrikamı Seviyorum" dövizleriyle gelmesi, 12 Eylül faşist darbesinin 25. yılında gerçekleştirilen mitingte, Kürt halkına yönelik linç girişimlerinden Kürtleri sorumlu tutarak "provokasyon tehlikesi" bahanesiyle iptal edilmesini istemesi ve tertip komitesinden çekilmesi, yakın tarihteki ibret verici örnekleridir.

Dikkat çeken önemli bir diğer nokta ise, arşivlerin '80 yılına kadarki bölümünün açıklanacak olmasıdır. '80 sonrası yok! Çünkü '80 sonrası DİSK'in sınıf mücadelesine hak olarak kattığı hiçbir şey yok! '80 sonrası ihanet tablosu çok daha açık, belirgin çünkü. DİSK yönetimi yıllardır "üretimden gelen güç"ü, grevi, işgali ağzlarına almıyorlar. Kendiliğinden direnişe geçen sendikalarına sahip bile çıkmıyorlar.

S. Çelebi, bugün için övünçle bahsettiği tek konu, "İnternet Mitingi" oldu! S. Çelebi, Türkiye'de ilk defa internet mitingi yapacaklarını belirterek, "Irak'ta bombalamanın başladığı 20 Mart tarihinde saat 20'de internet sitemizde savaşa dur diyeceğiz" diye konuştu. Oturduğu yerden sanal alem üzerinden savaş durdurulacak! Tam da burjuvazinin istediği gibi! Emperyalistler açısından hiçbir tehlikesi yok! Oysa o görkemli eylemler, '80 öncesi sınıfın kazandığı haklar, sokak eylemleriyle, fabrika işgalleriyle üretimden gelen gücün kullanımıyla kazandı, sanal alemde değil!

Elbette DİSK arşivinin kamuoyuna açılması iyi olmuştur. Genç işçilerin sınıfın tarihi hakkında bilgi sahibi olmaları, deneyimlerin yeni kuşaklara aktarılması bakımından önemlidir. Devrimci demokrat işçiler, DİSK yönetimini zorlamalı, tabanın arşivleri izleyebilecekleri toplantılar organize etmelidirler. İnternet üzerinden takipten çikartılmalı, sendika toplantı salonlarında, hatta belli başlı işyerlerinde DİSK tarihi konuşulmalı, tartışılmalıdır. Panel, sergi, sempozyum vb. biçimlerden çıkarıp sokaklara, alanlara taşmalıdır.

BOTAŞ'ta İşçi Kıyımı

Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ) bünyesinde taşeronluk yapan Lerit temizlik ve emlak şirketinin BOTAŞ'la olan sözleşmesinin bitmesi üzerine 90 işçi işten çıkarıldı.

DİSK Genel İş sendikasının örgütlenme faaliyeti yürüttüğü ve 47 işçiyi üye yaptığı Lerit adlı firmada çalışan işçiler, Pendik'te bulunan BOTAŞ İstanbul İşletme Müdürlüğü'ne işbaşı yapmak istedikleri sırada içeri alınmadılar. Kapı önünde bekleyen işçiler, BOTAŞ'ın kendilerine yeni taşeron olan Biotem adlı şirkete geçmeleri önerisinde bulunduğunu, Biotem şirketine geçmeleri halinde sosyal haklarını ve tazminatlarını alamayacakları için bu öneriyi reddettiklerini söy-

lediler. Bursa, Kırklareli, İzmir ve İstanbul'da BOTAŞ'a bağlı 90 işçiden bazılarının yeni şirketle anlaşarak işe devam ettiğini ifade ettiler. Atılan işçilerden Bülent Yağız, BOTAŞ'ta 6 yıldır çalıştığını ifade ederek "Lerit'ten önce Orpaş adlı firma vardı. 2000 yılında bize baskı yaparak Lerit firmasına devrettiler. Orpaş ve Lerit firmaları aynı aileye ait. Biz ucuzca çalıştırdığımızdan patron kadroların yapacağı işleri de bize yaptırıyor. Biz asgari ücret alırken, kadrolar bin 500-2 bin YTL maaş alıyorlar" dedi.

İşçiler, işe iade geriye dönük alacakları ve tazminatları için aynı zamanda dava açacaklarını belirttiler.

İngiltere'de ücretsiz sağlık hakkı elden gidiyor

Ücretsiz sağlık hizmeti alınan NHS'de yapılan kesintiler ve işten çıkarmaların ardından gelecek adım olan özelleştirmeler ile artık hastanelerde yaptıracağımız her bir işlem için para ödemek zorunda kalacağız. Ücretsiz sağlık hizmetine sahip çıkmak için 3 Mart Cumartesi doktor, hemşire, sağlık çalışanları, milletvekili ve halk elele verecek.

İngiltere'de sağlık sektöründe özelleştirmeye giden yolun başlangıcı olan bütçe ve personel kesintilerinin yapılması, doktor, hemşire, milletvekilleri ve halkı bir araya getirdi. Ülke genelinde zaman zaman yapılan eylemlerin en büyüğü olan 3 Mart, Cumartesi günü 'NHS Ulusal Eylem günü' adındaki yürüyüş için kampanyalar yoğun bir şekilde sürüyor. Kampanyalardan biri de ülkenin en yoksul ve hastalık oranlarının en yüksek olduğu bölgelerinden biri olan ve kesintilerden etkilenen olan Türkiyelilerin de yoğun olarak yaşadığı Hackney bölgesinde yapılıyor. Bu kesintiler nedeniyle özellikle Türkiyelilerin gittiği hastanelerden etkilenen olan hastaneler ise, North Middlesex, Whipps Cross ve Homerton Hastaneleri.

Hackney bölgesinde oluşturulan 'NHS Bizimdir Koruyalım' kampanyası (Hackney Keep Our NHS Public AGM) ve Homerton Hastanesi çalışanlarının oluşturduğu 'Homerton Kesintilere Karşı Kampanya'sı (Homerton Anti-cuts Campaign) Milletvekili Dianna Abbott, Hackney Belediye Sendikası, Öğretmenler Birliği, Emekliler Birliği ve ulusal medyanın desteğini aldı. 'Homerton Kesintilere Karşı Kampanya' çalışanları önümüzdeki günlerde Türkiyeli derneklerle de görüşüp destek talebinde bulunacaklar.

NHS kesintilerinin en büyük mağdurları olacak olan halkın da büyük desteğini bekleyen kampanya, geçen yıl Kasım ayında kuruldu. 29 Ocak tarihinde halkın da katıldığı 80 kişilik toplantı yapıldı. Bu toplantıda alınan karar ile 3 Şubat, Cumartesi günü Whipps Cross Hastanesi'nden Walthamstow Town Hall önüne kadar yapılan ilk yürüyüşe yaklaşık 800 kişi katıldı. Ayrıca imza kampanyası ve sağlık Bakanlığı önünde eylemler yapıldı.

Kampanya destekçilerinin programlarındaki eylemler şöyle; 'Homerton Kesintilere Karşı Kampanya' ile Hackney bölgesinin 'NHS Bizimdir Koruyalım' kampanyası 7 Şubat, Çarşamba günü, Hackney Town Hall'e giderek Hackney Belediyesi sağlık Bolomu ile yapacağı toplantıda çalışmalarını aktararak destek isteyecek. 8 Şubat, Perşembe günü ise Stoke Newington Community 7th Day Adventist Church, 15-17 Yorkley Road'da halka açık toplantı yapılacak. Şu anda ise 3 Mart Cumartesi günü yapılacak olan Ulusal Eylem günü için çalışmalar yapılıyor.

"Hükümet yalan söylüyor"

29 Ocak tarihinde yapılan toplantıda sağlık çalışanı Gill George, konuşmasında açıkça, "Hükümet yalanlar söylüyor" dedi. "Hükümet tarafından NHS'in bütçesinde çok büyük açık olduğu söyleniyor. Ancak bu açık NHS bütçesinin toplamının sadece yüzde 1'i kadar ve bu kolaylıkla kapatılabilecek bir açık. Ama hükümetin öncelikleri var, Irak savaşı ve sağlık sektörünü özelleştirmek için büyük işadamlarına maddi kolaylıklar sağlamak gibi. Bu halkın parasının zengin işadamlarının cebine gitmesi demektir."

"Bu bizim kazanabileceğimiz bir kampanyadır"

London Health Emergency'den Geoff Martin ise, "NHS'e, çocuklarımız, ailelerimiz yani bizim için ihtiyacımız var. NHS ücretsiz sağlık hizmeti sağlıyor ve yapılan kesintiler bu hizmetin de kesilmesi demek. Ve buna modernizasyon deniyor. İnsanlar bunun farkında ve bu nedenle ülkenin değişik şehirlerinde 7 bine ulaşan sayılarla sokağa çıkıp yürüyor. Önümüzdeki 10 yıllık süreçte sağlık sektörünün özelleştirilmesi için 53 milyar pound harcanacak. Bu büyük şirketler, özelleştirmelerin ardından büyük ameliyat fabrikaları kuracaklar ve kar getiren ameliyatları yapıp kar getirmeyenleri yapmayacaklar. Bazı milletvekilleri bu tür kampanyalara destek verdiklerini söylüyorlar ama parlamentoda konuşmuyorlar, bu ikiyüzlülüktür... Ölümlere neden olan hastane enfeksiyonları (MRSA) NHS'in temizlik işleri özelleştirilmeden önce yok denecek kadar azdı. Bu bizim kazanabileceğimiz bir kampanyadır, kesintileri durdurabiliriz" dedi.

Hackney bölgesi sağlık hizmetlerinde rakamlarla kesintiler

* Evlere gidilerek verilen sağlık hizmetleri, okul hemşireleri, çocuk koruma ve GP'lerin bağlı bulunduğu Primary Care Trust bütçesinden son 10 ayda 17.2 milyon pound kesildi ve Nisan ayında da 13 milyon pound daha kesilecek.

* GP'lere hastaları hastanelere sevk etmemeleri için baskı yapılıyor.

* Sayısı net olmayan işten çıkarmalar yapılıyor.

Homerton Hastanesi

* Bütçesinden son 10 ayda 7 milyon pound kesildi.

* Yönetim bölümünden 3 yönetici çıkarıldı.

* Personelden; 10 hemşire, 1 bas hemşire, 1 servis menajeri, 5 rehabilitasyon asistanı ve 1 servis çalışanı çıkarıldı.

* Emekli olan veya kendi istekleri ile çıkan uzman doktor, hemşire veya hasta bakıcılarının yerine şu anda yenileri alınmıyor.

* Kesintilerden sonra felç hastalarına uygulanan fizik tedavi için yer olmadığından bu hizmet bölümün yemekhanesinde veriliyor.

* Yataklı servisindeki dört ayrı bölüm birleştirilerek iki bölüm haline getirildi ve personel ve yatak sayısı azaltıldı, bir bölüm ise tamamen kapatıldı.

* Doğum bölümünden 10 yatak eksiltildi ve bütçesinden 300 bin pound kesilecek.

* Hastalara yapılan yemek servislerinde kesinti yapıldı, artık doğum yapan kadınlara ekmek, çay ve süt servisleri azaltıldı.

* Kırtasiye malzemeleri sağlanmıyor.

* Özellikle doğum bölümlerinde hastalar henüz hastaneden çıkmaya hazır olmadan çıkarılıyor.

Dandy İşçileri Direnişe Devam

Dandy işçileri ara verdikleri direnişe yeniden başladılar.

Tek Gıda İş yöneticileriyle patron arasında yapılan görüşmenin ardından direnişe ara verilmişti. İşçiler somut adım atılmaması üzerine 10 gün sonra yeniden fabrika önünde direnişe başladılar. İşten atılan işçilerin sendikası olarak iş yapana kadar direnişe devam edeceklerini belirttiler.

Fabrika önünde beklemeye başlayan işçiler, gün içerisinde çeşitli eylemler yaparak direnişi sürdürüyorlar.

Çalışan işçiler ise vardiya çıkışında bir araya gelerek "Direne Direne Kazanacağız", "İş Ekmek Yoksa Barış da Yok" sloganlarıyla direniş yerine kadar yürüdüler.

Akyl Patronunun Düzenbaz Oyunu

Diyarbakır'da sendikalaştıkları için yaklaşık üç aydır direnişte olan Akyl işçileri, bu kez de patronun sendika yetkisini düşürmek için sahte evraklarla işçileri başka bir isimle açtığı fabrikalara geçirdiğini tespit ettiler.

Akyl patronu, sendika yetkisini düşürmek, işçilerin tazminatlarını gasp etmek, sigorta primlerini yatırmamak için fabrikayı zarar etti göstererek, işçileri usulsüz yollarla başka fabrikalara geçirdi.

Sendikalaştıkları için işten çıkarılan Akyl işçileri, fabrika kapısının önünde direnişlerini sürdürürken, bir yandan da işe iade mahkemesi ve sigorta gün sayısını öğrenmek için Diyarbakır Sigorta İl Müdürlüğü'ne başvuruda bulundular.

Başvuru sonucunda Akyl patronunun düzmece evraklarla kaçak işçi çalıştırdıkları ortaya çıktı. Akyl patronunun 1988'den bu yana aynı yöntemleri kullandığı, bugüne dek sayısız isim altında işçi çalıştırdığı açığa çıktı. (ATS, Aktif, Zedan, Arçay, Akgül, Akyl, Tarım, Mergül, Gözde, Gevran ve son olarak Onur halıcılık)

Yapılan bu düzmece evraklara karşı Akyl patronu sadece 38 bin YTL para cezasına çarptırıldı.

Gine'de kitleler sokakta

10 Ocak'ta, ülkenin iki büyük işçi sendikası CNTG ve USTG'nin çağrısıyla başlayan genel grev, büyük bir kitle hareketine dönüştü. Gine'li işçi ve emekçiler, devlet başkanının istifa etmesi ve temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarının indirilmesi talepleriyle eylemlerini büyütüyorlar.

Devlet başkanı Lasante Conte, bir darbeyle başa geldiği 1984 yılından bu yana kesintisiz bir biçimde başkanlığını sürdürüyor. Üstelik öylesine pervasız bir diktatörlük uyguluyor ki, en son 2006 yılında başbakanı bile görevden alarak, bütün yetkileri kendi elinde topladı. Başta olduğu dönemde sadece göstermelik 'demokratik' hakları bumakla kalmadı, pahalılık had safhalara yükseldi, açlık yaygınlaştı. Ve son bir yıl içinde, bu taleplerle üçüncü genel grev başladı. Bu grevlerin ilk ikisi devletin azgın saldırıları ve katliamlarıyla sonuçlanmıştı.

10 Ocak'ta başlayan grev de bu nedenle daha ilk günden itibaren şiddetli çatışmalara sahne oldu. Sendikaların önderliğinde başlayan grev, hızla sendikaları aştı ve genel bir harekete dönüştü. 17 Ocak günü çatışmalarda bir gencin devlet tarafından öldürülmesi, eylemleri bir üst noktaya sıçrattı; binlerce işçi devlet binalarını işgal etti, karakollara saldırdı. Devlet ise hareketi bastırmak için daha fazla katliama girişti, onlarca eylemci öldürüldü, yüzlercesi tutuklandı.

Hareketin geldiği noktadan tedirginlik duyan başkan Conte, sendikalarla bir anlaşma yaparak, yeni bir başbakan atayacağı ve benzinle pirincin fiyatlarını düşüreceğini açıkladı. Bunun üzerine eylemler durduruldu. Ancak başkan, anlaşmaya uymadı ve 9 Şubat günü başbakan olarak kendi kuklasının atamasını yaptı.

Bu durum, kitlerinin sendikaları da beklemeden sokaklara dökülmesine neden oldu. Dabola kentinde belediye binası ateşe verildi, belediye başkanının evi yağmalandı, karakol yakıldı, BM Dünya Gıda Programı binasının işgal edilerek binada stok halde bekleyen pirince el kondu, Nzerekore kentinde valilik binası ve cezaevi yakıldı, 12 Şubat günü ise, madenler, bankalar, okullar, resmi binalar ve dükkanlar tümünden kapandı. Gineli işçi ve emekçiler, eylemlerde 120 kişinin ölmesine ve yüzlercesinin tutuklanmasına rağmen, büyük bir kararlılıkla eylemlerini sürdürüyorlar. Talepleri kabul edilinceye kadar da sürdürüleceklerini açıklıyorlar.

Yoksul Afrika'nın 'kara' hayatı

Afrika'da zengin yeraltı kaynaklarına sahip yoksul bir ülke Gine. Atlas Okyanusu'na kıyısı olan ve Gine Körfezi'ne bakan diğer ülkeleri gibi, o da emperyalizmin gözünü diktiği, sömürünün en vahşi biçimlerde yaşandığı bir ülke. Zaten komşularının isimleri de fazlasıyla tanıdık. Yakın zamanlarda, Liberya, Fildişi Cumhuriyeti, Sierra Leone gibi komşu ülkelerin de, darbeler ve kitle hareketleriyle isimlerini duymuştuk.

Ortak özellikleri oldukça fazla bu ülkelerin. Zengin altın ve elmas madenlerine sahipler ve bu madenlerin işletmesi emperyalist tekellerin elinde. Bu madenleri yağmalamak için vahşi ve dizginsiz bir terör estiriliyor kitleler üzerinde. Halk korkunç bir yoksulluğun pençesinde kıvrılırken, onların çıkardıkları altın ve elmaslar, emperyalistlerin safahatı için kullanılıyor. Bu ülkelerin bir diğer özelliği de, Okyanus kıyısında oldukları için, Afrika'nın zenginliklerinin ABD ve Avrupa gibi emperyalist ülkelere gidiş yolları üzerinde bulunmaları. Afrika'nın başka bölgelerinden çıkartılan çeşitli madenler, değerli fildişleri de bu ülkelerin limanlarından yükleniyor gemilere.

Gine'nin bir de boksit madenleri var, emperyalistlerin iştahını kabartan. Gine, alüminyumun temel maddesi olan boksit madeninde, dünya üretiminin üçte birini gerçekleştirecek kadar büyük ve önemli bir kaynak.

Bütün bu kaynaklar, Gine'nin emperyalistler açısından önemli bir ülke olmasına neden oluyor. Ve emperyalistler, buradaki sömürülerini artırmak için, işbirlikçileri aracılığıyla azgınca saldırıyorlar. Ancak Gineli işçi ve emekçiler, bu sömürü ve yağmaya son verdim, yaşam koşullarını iyileştirmek için sokaklarda eylemlerini sürdürüyorlar.

ABD ve İsrail'in Filistin kısıkağı sürüyor

Emperyalizmin klasik "böl-yönet" taktiği, Ortadoğu'da yine sahnede. ABD'nin başlattığı yeni emperyalist savaşın merkezi durumundaki Ortadoğu'da, ABD hegemonyasını oluşturmak için işgal, iç savaş, provokasyon vb. her yolu deniyor.

Irak'ta bir türlü hakimiyeti sağlayamayınca, mezhepler arası iç savaşı kışkırtan ABD, benzer bir senaryoyu Filistin'de devreye soktu. 2007'nin başından itibaren yaklaşık bir ay boyunca Hamas-El Fetih çatışmasında onlarca Filistinli öldü, yüzlercesi yaralandı.

Bilindiği gibi, başta ABD ve İsrail olmak üzere birçok emperyalist ülke ve kurum, Hamas hükümeti kurulduğundan bu yana Filistin üzerindeki baskıyı arttırmış, ekonomik ambargo uygulamaya başlamışlardı. Zaten çok ciddi boyutlarda yoksulluk çeken Filistin halkı, bu emperyalist kuşatma altında daha da zor günler geçirdi, hala da geçiyor. Ekonomik sıkıntılar ve artan emperyalist-siyonist baskılar, Filistin'in kendi içinde çatışmaları körükledi. Hükümete yönelik protestolar arttı, iç savaşa yol açtı.

Kendi memuruna bile maaş ödeyemez duruma gelen ve iç savaşı durduramayan Hamas hükümetinin, El Fetih'in de ortak olacağı "ulusal birlik hükümeti"ni kabul etmek dışında bir seçeneği kalmadı. Suudi Arabistan'ın Mekke şehrinde Hamas ile El Fetih arasında uzlaşma sağlandı, çatışmalar kesildi ve "ulusal birlik hükümeti"nin hazırlıkları başladı. Hükümetin içinde Hamas ve El Fetih dışında diğer Filistinli örgütlere de yer verilmesi kararlaştırıldı.

Suudi Arabistan'ın öncülük ettiği "Mekke Anlaşması"na göre; Filistin halkı üzerinde uygulanan ambargo kalkacak, Filistinliler İsrail devletini tanıyarak 1967 işgali öncesi sınırlarında başkenti Kudüs olan bir Filistin devleti kurabilecekti. Bu anlaşma ile Hamas, daha önce 1948 öncesi sınırlarını esas alırken, '67 işgali öncesine razı olmuş ve böyle bir geri adım atmıştı. Ancak bu geri adım, ne ABD ne de İsrail'i tatmin etti. Onlar Hamas'ın İsrail devletini tanımasını istiyorlardı. Elbette bu da zor duruma düşürülmüş Filistin yönetimini daha fazla sıkıştırmamanın, yeni bir manevrasıydı.

Mekke Anlaşması'ndan sonra, ambargonun kalkacağını bekleyen Filistin halkı bir kez daha hayal kırıklığına uğradı. ABD Dışişleri Bakanı Rice, "İsrail'i tanımayı da kapsayan tüm uluslararası anlaşmaları tanımaması durumunda" birlik hükümetini de boykot edeceklerini duyurdu. Ardından Kudüs'e giden Rice, İsrail Başbakanı Olmert, Filistin Devlet Başkanı Abbas'la birlikte "üçlü zirve" gerçekleştirdi. Ancak ABD ve İsrail'in dayatmaları karşısında bu zirveden de bir sonuç çıkmadı. Öyle ki, işbirlikçi Mahmut Abbas bile, böyle bir dayatmayı kabul edemedi.

Mekke Anlaşması'nda Hamas'ın tavizlerine rağmen, emperyalist-siyonist blok, Filistin

üzerindeki ambargoyu kaldırmış değil. Bir kez daha görüldü ki, Filistin halkının kurtuluşu, emperyalizmle uzlaşma ile değil, ona karşı mücadeleyi daha da yükselterek gerçekleşecek.

İsrail Başbakanı'nın Türkiye ziyareti

Bu zirveden sonra Türkiye'ye gelen İsrail Başbakanı Olmert, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve çeşitli bakanlarla görüşmeler yaptı. Ziyaretten birkaç gün önce İsrail'in Harem ül-Şerif'te yeni bir kazıya başlamış olması, görüşmelerde ön plana çıkarıldı. İsrail'in bu girişimi, Filistin ve Arap halklarında tepkilere yol açmıştı ve protestolar sürüyordu. Başbakan Erdoğan da "ben yaptım oldu şeklinde bir politika izlemeye kimsenin hakkı yoktur" diyerek İsrail'in kazı çalışmalarına son vermesini istemişti. Olmert ile yapılan görüşme sonrası, Türkiye'nin oluşturacağı teknik bir heyetin Kudüs'e gidip inceleme yapmasına karar verildi.

Böylece Erdoğan, hem kapalı kapılar ardında İsrail'le yapılan anlaşmaları kamuoyundan gizlemiş, hem de kendi tabanına hoş görünmüştü. Oysa bu görüşmede asıl konu, yine İran'dı. Tam da Genelkurmay Başkanı Büyükanıt'ın ABD'de olduğu bir sırada gerçekleşen bu ziyaret, aynı amaca hizmet ediyordu. Irak'ta sıkışan ABD'nin İran'a yönelmesi ve bu yöndeki hazırlıkların bir parçasıydı.

Türkiye, İsrail Başbakanı Olmert'in ziyareti esnasında da İran'ın nükleer silah geliştirme-sinden "duyduğu kaygıyı" bir kez daha yineledi. Tıpkı Genelkurmay Başkanı'nın ABD'de yinelediği gibi. Bunun yanı sıra İsrail, Türk Kuvvetlerinin M-60 tank modernizasyonu ihalesini almak istiyor. Olmert'in Savunma Bakanı Vecdi Gönül ile görüşmesini de esas olarak bu konu oluşturdu.

* * *

Emperyalistler ve işbirlikçileri, yeni savaş planı doğrultusunda birbirleriyle görüşme ve ziyaretleri sıklaştırdılar. Bu oyunu bozacak olan tek güç, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların, emperyalizm ve işbirlikçilerine karşı mücadeleyi yükseltmeleri olacaktır. 1 Mart tezkeresinin reddi, 20 Mart Irak işgalinin yıldönümü başta olmak üzere, Mart eylemliliklerinde ve sonrasında, savaşa ve faşizme karşı mücadeleyi büyütme, onlara verilecek en güzel ve biricik yanıtıdır.

Zindanlar Yıkılsın TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK!

Türkiye'nin çeşitli cezaevlerinde uzun yıllardır yatan ve son olarak infazı yakıldığı için "örgüt üyeliği"nden toplam 13 yıl içeri- de kalan Nevin Berktaş, uzun uğraşlar so- nusunda 9 Şubat günü tahliye edildi.

Gerek içeride kaldığı 20 yılı aşkın süreyi çeşitli boyutlarıyla konuşmak, gerekse de 8 Mart öngününde, kadın tutsakların duru- munu anlamak amacıyla aşağıdaki röportajı gerçekleştirdik.

PDD- Önce dışarıya hoş geldiniz diyelim. Bildiğimiz kadarıyla toplam 20 yılı aşkın bir süre cezaevinde yattınız. En son '94 yılından 2007'ye yani 13 yıllık bir tutsaklık süreciniz var. Bu yönüyle belki de Türkiye'de en uzun süreli cezaevinde yatan siyasi kadın tutsaksınız. Bunu neye bağlıyorsunuz? Hukuki sürecinizi kısaca anlatabilir misiniz?

Nevin Berktaş- Çizgisinde ısrarlı, kararlı, inançlarında ödünsüz ve direngen bir tutum için- de olan her siyasi tutsak için geçerli olan "siyasi bir karar" nedeniyle diyeceğim.

Hapishanelerin temel amacı, politik tutsakları düşüncelerinden soyundurmak ve onların şahın- da toplumu terbiye etmektir. "Ceza" salt kişiye değil, ailesine, işçi ve emekçilere kesilir. Mesaj, kişinin yanı sıra etkilediği kesimlere verilir. Dola- yısıyla, yaklaşık 21 yıllık "ceza" benim şahsımda inançla yürüyen tüm devrimcilere, örgütüme, halkıma ve aileme kesilmiştir.

12 Eylül sürecinde iki kez örgüt üyeli- ği nedeniyle 8 yıl yatıp '89 yılında çık- tım. 1995 yılının 1 Ocağında tekrar tutuklandığımda yine örgüt üyeliği ve artı eylemler nedeniyle (arada gözaltılar sonucu kesilen yardım yataklık da dahil) yaklaşık 13 yıl yattım. Bunun içinde 12 Eylül sürecinde yattığım yılların infa- zının yakılmış olması da var. Avukatım, geçmiş yıllarda çıkan yasalarda lehime olan ama uy- gulanmayan maddeleri bulup çı- kararak fazladan yatırıldığımı or- taya çıkardı. Bir buçuk yıla yakın hukuk mücadelesi verdi. Bu büyük çabaları için ona buradan da teşekkür ediyorum. Hukuki boyu- tunu onunla konuşmamız daha iyi olacak. Bu sü- reci ilerde daha ayrıntılı anlatacağım ayrıca.

☆12 Eylül öncesinden, 12 Eylül dönemine, '90'lı yıllardan 2000'lere, Türkiye'nin son 30 yılındaki cezaevlerine, cezaevi politikalarına bizzat içinde yaşayarak tanık oldunuz. Her dönemin farklı uygulamaları vardı. Dönemsel kesitleriyle birlikte bunları ve altında yatan nedenleri ortaya koyabilir misiniz?

En ağır yenilgi yıllarını hapishanelerde geçirdim

diyebilirim. Devrimimizin yeniden doğrulduğu yıl- larını dışarıda geçirmenin, benim için büyük bir "şans" olduğunu da söyleyebilirim.

Dediğiniz gibi hapishanelerde her dönemin kendi içinde uygulamaları farklı oldu. Fakat özü hiç değişmedi doğal olarak. Bugün de 12 Eylül yasaları hüküm sürüyor. Mücadeleler sonucu uy- gulanamayan veya miadı dolmuş kimi yasalar yok bugün. Tırnaklarımızla kazandığımız hakları- mızın yüksek olduğu zamanları da geçirdim içer- de. Ülkemiz hapishaneleri, ağır bedeller ödene- rek kazanılmış haklar ve büyük mücadeleler tari- hidir aynı zamanda. Komünist ve devrimciler ola- rak, ülkemizin işçi ve emekçileri olarak, bu açı- dan gurur duyacağımız bir mücadele tarihimiz vardır. Ve dünya çapında emsal bir tarihtir bu. Ek olarak, bu tarihte oynadığımız büyük rol ile de haklı bir gurura sahibiz. Direnme gelene- ği özellikle '80'li yıllarda yaratıldı. '90'larda yaygınlaştı. Her ne kadar '90'ların sonuna doğru zayıflamalar, kırılmalar yaşandıysa da, bu gelenek köklü izlere sahiptir. Psikolo- jik işkencenin yaygınlaşması mazeret teori- leri üretilmesine yol açtı kuşkusuz, ama ide- olojik kırılmalar bunun ana nedeni, ideolojik, siyasi, örgütsel olarak yol alındığında bunlar aşılacaktır.

12 Eylül hapishanelerinin azgın işkence dönemi böyle aşıldı ve bu öylesine köklüydü ki, bugün o dönemin pek çok uygulaması yeni- den karşımıza çıkarılmadı. Bugün manen çö- kertmek ve ideolojik olarak sağcılaştırmak için sarsıcı, şok edici yöntemlere başvuruluyor.

Amaç yine aynı: Sömürücü sınıf- ların hakimiyeti- ni pekiştir- mek, kitleleri ön- derliklerinden kopara- rak savaş koşullarına hazırlanmak, onları politika- larına 'sessizce' entegre etmek ve ağırlaşan sö- mürü koşullarından kur- tulumaları için düşün- mez hale getirmek...

'80-'90 süreci, sömürücü sınıflar için liberal ekonomiye geçiş ve kabuk değiştirme süreci oldu.

2000'ler bu sürecin hızlandırılması ve emperyalist ekonomiye eklenme yıllarıdır. Hapishane- lerdeki uygulamalar da bu yöndeki gelişmelere engel teşkil edenleri çürütme amaçlıdır. "Değişik- likler" buna uygun olarak gündeme geliyor. Fakat direniş, her şeyi parçalamaya muktedirdir.

☆ Sizin de belirttiğiniz gibi Türkiye'de ceza- evleri, baskı, işkence ve katliamların yanı sıra direnişlerle anılan, bilinen yerlerdir. En azın- dan 12 Eylül'den bu yana böyledir. Siz, diğer direnişlerin yanı sıra, Türkiye'de gerçekleşen en önemli üç ölüm orucu eyleminin içindeydi-

Ülkemiz hapishaneleri, ağır bedeller ödenerek kazanılmış haklar ve büyük mücadeleler tarihidir aynı zamanda. Komünist ve devrimciler olarak, ülke- mizin işçi ve emekçileri olarak, bu açı- dan gurur duyacağımız bir mücadele tarihimiz vardır. Ve dünya çapında em- sal bir tarihtir bu.

niz. '84, '96 ve 2000'lerde yaşanan bu üç ölüm orucu eyleminin sizce benzer yönleri ve farklı- lıkları nelerdi?

1984 ÖO'nun, hem teslimiyet hem faşist saldı- rıları yarmak anlamında karanlığın içinden doğan gün ışığı rolü vardı. 1996 ÖO, '90'lı yıllardan iti- baren uygulanmak istenen "F Tipi Hapishane- ler" in önünü kesen ve devrimci tutsaklar arasında büyük bir kardeşleşme yaratan tarihsel bir öneme sahipti. 2000'ler ÖO ise, eksikliklerine rağmen F tipi uygulamasına geçişi geciktirmesi yanıla önemlidir. Engellemek yanıla büyük kazanımla- rımız olmadı ama faşizmin kazandığını da söyle- yemeyiz. Etkisi ise, önümüzdeki yıllarda çok fazla hissedilecektir. Devrimci onura dönük yaptırımları faşizm hiçbir zaman uygulamayacaktır.

☆ Gebze M Tipi Cezaevi'nden tahliye oldu- nuz. Gebze Cezaevi, 19 Aralık saldırısı öncesi, Özel Tip Cezaeviydi ve kadın/erkek siyasi tu- tuklular birlikte kalıyordu. 19 Aralık ve sonra- sını anlatır mısınız? Özel Tip'ten M Tipi'ne, karma cezaevinden kadın cezaevine geçişte nasıl farklılıklar oldu? Devletin bu uygulama- daki amacı neydi?

Gebze'de 19 Aralık katliamı sonrası kuşkusuz büyük farklılıklar oldu. Katliam esnasını saymaz- sak sonrasında fiziki işkence yaşanmadı. Ama F tipi uygulamalarına zamana yayılarak geçiş yapıldığı için, yıpratıcı bir amaç güdüldü. Gebze her zaman rehabilite merkezi olmuştur.

Özel tip koşullardan oluşmaktaydı. Koşullar blok blok hücrelere dönüştürüldü. Bloklar bittikçe bizi hücrelere taşıdılar. Tamamlandıkça da hücre-

ler doldu. Her blokta 2 adet 12 kişilik, 4 adet de 4 kişilik hücreler var. Geçiş sürecini "sessiz-sedasız" sürece yayarak gerçekleştirmek istediler. Henüz açmayı düşündükleri cezaevleri tamamlanmadığı için politik kadın tutsaklar görece rahat koşullara sahiptir Gebze'de. Fakat Sincan'a taşınmaları gibi yeni bir cezaevi, bu koşulları değiştirecektir. Kadın tutsaklar buna hazırlıklıdır.

Varolan haklar adım adım gaspedildi demiştim, fakat örneğin 3 kitap uygulamasına geçiş yapılmadı, bu uygulama şimdi tümünden kalktı zaten. Ya da giysi kısıtlamasına gidilmedi örneğin. İlk zamanlar güvenlik bahanesiyle her gün pencere demirleri kontrol

edilmeye kalkışıldı, karşı durduk hemen kaldırıldı. Sayımı ayakta alma veya ayakkabı çıkarma uygulaması gibi kesin reddedeceğimiz uygulamalara hemen hiç başvurulmadı. Görüş günleri ayaküstü sohbetler yapabildik. Birbirimizin maz-

galını açıp hal-hatır sorabildik. Bazı uygulamaları diyalog yoluyla kaldırabildik. Temsilciler (her hücreden ikişer-üçer çıkabildi) idare ile genel sorunları konuşabildi. Mektup, görüş yasağı gibi cezalar çok az kullanıldı. Ancak yemekler kötü, kantin çok fahiş fiyatlarla çalışıyor. Görüş saatleri özellikle telefon sistemine geçildikten sonra kısıtlandı. Cezaevine ilk görüş yapanlara soyarak arama dayatılıyor, buna direniş sürüyor. Hastane, mahkeme gidiş-dönüşlerinde uygulanmadığı için direniş sadece bu haliyle sürüyor. Bir ara üst aramasını kadın askerin yapması dayatıldı, uzun süre buna direnildi. Şu anda bu uygulama pratikte sürmüyor.

☆ Cezaevinde nasıl bir yaşam kurdunuz? İçinde bulunduğunuz cezaevinde tutsakların bir gününü anlatır mısınız?

Cezaevinde gün, ufak-tefek günlük işler dışında okumak ve yazmak şeklinde örgütleniyor. Temizlik, yemek, çay saatleri vb. dışında zaman okumakla geçiyor diyebilirim. Spor yapan arkadaşlar var. Tempolu yürüyüş (volta) ihmal edilmiyor. Spor ve voltanın sağlık açısından önemi biliniyor.

☆ Bildiğiniz gibi 22 Ocak 2007'de Adalet Bakanlığı'nın yayınladığı bir genelge ile dışarıda avukat Behiç Aşçı ve Gülcan Görüroğlu, içeride Sevgi Saymaz'ın sürdürdüğü Ölüm orucu eylemine son verildi. O günden sonra içeride kaldığınız süre içinde bir değişiklik oldu mu?

Ben ÖO eylemine ara verilmesinden kısa bir zaman sonra çıktığım için henüz değişikliklere tanıklanamadım.

☆ Siz ayrıca içeride iken yazdığınız "Hücreler" kitabından, İHD'nin Cezaevi Kurultayına

8 Mart etkinlikleri hiç ihmal edilmez içerde. Sloganlar, marşlar eksik olmaz. Dünya kadın şehitlerinin resimlerinden ve günün anlam ve önemini anlatan resim ve yazılardan oluşan panolar yapılır. Ortak sohbetler, seminer vb. toplantılar düzenlenir. En güzel giysiler giyilir, hediyeler verilir.

ve dergiye yazdığınız yazılarınızdan dolayı da yargılandınız. Bu yargılamalarınızın sonucu ne oldu, bundan dolayı aldığınız cezalar var mı? Biliyorsunuz, Türkiye'de yazdıklarından dolayı da içeri atılan, tehdit edilen, hatta katledilen insanlar var. Hrant Dink'in katledilmesiyle birlikte 301. madde daha fazla tartışılır oldu. Yeni TCK ve 301. madde hakkında ne düşünüyorsunuz?

"Hücreler" kitabına dört ayrı dava açılmıştı. İkisinden tahliye oldum. Birine duruşmalar sürerken ara verildi. Birinden de örgüt propagandası iddiası ile beş yıl verildi. Fakat yeni TCK'dan sonra bunun infazı durduruldu.

Yeni TCK, bugüne dek zaten şu veya bu şekilde uygulanan faşist baskıların yasal olarak da yeni bir şekle sokulmasından ibaret. Düşünce bazında bile olsa her şey suç kapsamına alınmakta, ağır cezalar öngörülmektedir. 301 de dahil bazı maddeler, bilinçleri kilit altına almayı amaçlayan yıldırma maddeleridir. Kişinin kendi kendine otosansür uygulamak zorunda kalması kadar kötü bir durum olamaz. Fakat bir bütün olarak faşist yasaları ortadan kaldırmak, uygulanamaz hale getirmek, devrim ve sosyalizm mücadelesinin büyümesiyle parçalanıp atılacaktır.

☆ Önümüz 8 Mart. Siz uzun yıllar bir siyasi kadın tutsak olarak içerideydiniz. Uzun yıllardan sonra 8 Mart'ı ilk kez dışarıda karşılayacaksınız. İçeride 8 Mart nasıl kutlanıyordu? Genel olarak kadın tutsak olmanın sorunları nelerdi?

8 Mart etkinlikleri hiç ihmal edilmez içerde. Sloganlar, marşlar eksik olmaz. Dünya kadın şehitlerinin resimlerinden ve günün anlam ve önemini anlatan resim ve yazılardan oluşan panolar yapılır. Ortak sohbetler, seminer vb. toplantılar düzenlenir. En güzel giysiler giyilir, hediyeler verilir.

Kadın tutsak olmanın özel zorlukları kuşkusuz var. Kadın olmaktan kaynaklanan aşağılanmalara maruz kalmak bunun başında gelir. Özellikle hastanelerde muayene olunan odaya asker girmesi, ısrarlı mücadelemiz sonucu gevşetilebilmiştir, ama tümüyle ortadan kalkmamıştır. Diş, göz, dahiliye, nörolog gibi bölümlere hala asker girmek istemektedir. Öte yandan kadın hastalıkları çok yaygındır. Beton zemin ve her yerin betondan olması üşütmelere vb. yol açmakta başka hastalıklara da davetiye çıkarmaktadır.

Aramalara hala asker giriyor. Her ne kadar çamaşırlara kadın görevliler baksa da, zaman zaman talana varan arama biçimini asker yapıyor. Özel eşyalar aranıyor. Bazı eşyaların "amaç dışı kullanılıyor" bahanesiyle istenilen şekilde kullanımı engelleniyor, iç yaşantıya müdahale ediliyor.

İçeriye hortum vb. vermeyerek ağır kovalar taşımak zorunda bırakıyor. Bel ağırları artıyor. İlaçlara para ödettirilerek tedaviler engelleniyor. Öte yandan bütün mektupların, görüşlerdeki konuşmaların denetimi kötüdür, fakat eş mektuplarının ve görüşlerinin denetimi

daha da kötüdür. Bütün denetimler var vb.

☆ Henüz yeni çıktığınızı biliyoruz. 13 yıl aradan sonra dışarıya çıktığınızda sizi en çok şaşırtan veya etkileyen ne oldu? İçerden çıkanların dışarıya uyumu zor olmuştur çoğu kez. Uzun süre tek başlarına trafiğe çıkamamaları, teknolojik yeniliklere alışamamaları vb. bir yanını. Bir de toplumsal mücadelenin geldiği durumu, kitlelerin ruh halini kavramada zorlanmalar oluyor. Çoğu kişi, girdiği zamanla çıktığı zaman arasındaki değişime adapte olamıyor. Siz defalarca girip çıkan biri olarak, bunun nedenlerini neye bağlıyorsunuz? Şu anda nasıl bir duygu içindediniz?

Çok şaşırdığım bir şeye henüz rastlayamadım. Bunun için belki henüz çok erken. Geniş akraba çevresine sahip olduğumuz için aileme "gözün aydın" ziyaretleri yapılıyor, bunun tatlı "yorgunluğu" içindeyim. Bu gelenek, hem güzel hem de sohbetlerden havayı soluyabiliyorum. Uyum sorunu yaşadığımı söyleyemem. En azından böyle hissediyorum. Kuşkusuz yaşıyorumdur fakat üzerine yürümeye çalışıyorum. Tek başıma trafiğe çıktım örneğin. Teknolojik yeniliklerde elbette zorlanacağım. Bununla ilgili zorlanacağım yönü çok konuşuluyor zaten. Fakat beni en çok cesaretlendiren bir ananın sözleri oldu. Şöyle dedi: "Teknolojik yeniliklerin gerisinde kalmanız sizin suçunuz değil. Bırakmadılar ki. Cezaevlerinde yatırarak sizin yetişmenize engel oldular. Siz zeki insanlarsınız, bu gelişmelerle birlikte yaşasaydınız, kimse elinize bu konuda da su dökmezdi. Yine de korkma, alışsın."

Doğruyu kendi sezgileriyle ifade eden, bu ana her açıdan cesaretlendirici sözler söyledi. Genel anlamda söylenen en klasik söz ise şu: "Hiçbir şeyi bıraktığın gibi bulamayacaksın. İnsanlar çok değişti." Elbette bunun gerçeklik payı var, fakat çok abartıldığını da düşünüyorum. İçerde beyin ve beden jimnastiği yapanların çok fazla zorlanacağını sanmıyorum.

İlk günlerde evde hiçbir şeyin yerini bilmemek, her şeyi sormak zorunda kalmak can sıkıcı bir durum yaratıyor. Fakat hemen geçiyor bu. Bir de bazı alışkanlıkların sıkıntısı yaşanıyor. Cezaevine yazdığım bir mektubun zarfını açık olarak postane memuruna vermek canımı sıkıyordu örneğin.

Hücrede bıraktığım arkadaşlarımı çok düşünüyorum. Buradan onlara çok selam ve sevgilerimi gönderiyorum.

☆ Son olarak ekleyeceğimiz bir şey var mı?

Son olarak söyleyeceğim, "Zindanlar Yıkılsın Tutsaklara Özgürlük!"

Hrant Dink cinayeti sonrası yeniden tartışılan

MİLLİYETÇİLİK

Bir süredir "yükselen milliyetçilik" üzerine çokça konuşuluyor, yazılıyor. Düzen partilerinin "yükselen milliyetçi dalgayı" arkalarına almak istedikleri, onların oylarına göz diktikleri, o yüzden de Baykal'dan Erdoğan'a milliyetçi söyleme hız verdikleri vb. söyleniyor. Özellikle Hrant Dink cinayetinden sonra bu yönde süregelen tartışmalar daha da alevlendi.

Cinayetin ardından kitlelerin artan tepkisi ve eylemli karşı duruşu, devlette büyük bir rahatsızlık yarattı. Arkasından ortaya dökülen bilgi ve belgelerle, Büyük Birlik Partisi'nden JİTEM'e, MİT'ten Emniyet'e kadar birçok kurumun cinayete ilişkileri kanıtlanıncaya kadar, "milliyetçi" hezeyanlar daha da yükselmeye başladı. Baykal'ın "milliyetçilik, toplumun çimentosudur" sözü, bir zamanlar Demirel'in "bana milliyetçiler suç işliyor dedirtemezsiniz" sözünü çağırıştırdı yeniden. En sağından "sol"una düzen partileri, milliyetçiliğe helal gelmemesi için büyük bir saldırı başlattılar.

Buna karşılık devrimci-demokrat kişi ve kurumlardan, aydınlardan da tepkiler yükseldi. Bugünkü milliyetçiliğin, ırkçı-şoven karakterine dikkat çekildi. Yükselen dalganın milliyetçilik değil "faşizm" olduğu söylendi. Hitler Almanya'sı ile bugünün Türkiye'si arasında paralellikler kuruldu. Duyduğumuz; "faşizmin ayak sesleri"ydi ve "faşizme geçit verilmemeli"ydi vb... Trabzon üzerinden yapılan sosyo-ekonomik tahliller ile faşizmi "lumpen protetarya"ya dayandıran görüşler yeniden rağbet kazandı...

Bunların sonucunda, sapla samanın birbirine karıştığı, doğrularla yanlışların bulamaç haline getirildiği bir tablo çıktı ortaya. Yaratılan bu çarpıklığı ve bulanıklığı giderebilmek için, soruna ML bakış açısıyla yaklaşmak, onun ışığını düşürmek şarttır. En başta şu sorulara yanıt verilmelidir: Milliyetçilik kendiliğinden mi yükseliyor, yoksa bilinçli bir şekilde kışkırtılıyor mu? Milliyetçiliğin kökeni, evrimi bugünkü tezahürü nedir? "Milliyetçi yükseliş" sadece Türkiye'ye özgü müdür? Bu yükselişin emperyalist savaş ve krizle bağı nedir? Neden her savaş öncesi milliyetçilik tırmanışa geçer? Milliyetçilik ile faşizm arasındaki sınırlar nerede başlayıp nerede bitmektedir? Türkiye'de faşizm yeni bir olgu mudur? Devletin faşist niteliği yeni mi keşfedilmektedir? Faşizm "lumpen protetarya"ya mı dayanmaktadır? vb...

Milliyetçiliğin doğuşu ve evrimi

Milliyetçilik, kapitalizmle birlikte ortaya çıkan siyasal bir akımdır. Ve burjuvazinin ideolojik cephaneliğindeki en eski ve en etkili silahlardan biridir.

Milliyetçilik ile ulus-devletlerin kurulması arasında doğrudan bir paralellik vardır. Sınıf olarak burjuvazi, 'eski toplum'un feodalizmin içinden doğup büyüdüğü, kendi 'pazar alanlarını' yaratma ihtiyacı doğar. Ve varolan iktidarı yıkıp kendi iktidarını kurmak bir zorunluluk haline gelir. 'Ulus-devletler'lerin tarih

Milliyetçilik, kapitalizmle birlikte ortaya çıkan siyasal bir akımdır. Milliyetçilik ile ulus-devletlerin kurulması arasında doğrudan bir paralellik vardır. Bu paralellik, onun evrimini de birbirine bağlar. Ulus-devletteki her değişim, milliyetçi söylemin karakterine yansır, onun niteliğini de dönüşüme uğratar. Örneğin ulus devletler (ve onun başını çeken burjuvazi) kitlelerin bağımsızlık, eşitlik, özgürlük taleplerini sahiplendikleri, ona yanıt verdikleri ölçüde -ki bu başlangıç dönemidir- ilerici bir rol oynamıştır. Fakat başlangıçtaki bu ilerici karakteri, egemen bir devlet şeklinde biçimlendiği andan itibaren kaybolmuş, gericileşmiştir.

sahnesinde yerini alması da böyle başlar. Yani "ulus devlet", ticaret kapitalizmiyle ortaya çıkıp gelişen burjuvazinin ekonomik alt yapıda üstünlüğü ele geçirmesinin, ona uygun bir siyasal üst yapı oluşturma çabasının ürünüdür.

İlk olarak kapitalizmin ortaya çıktığı Batı Avrupa'da, 1648 Westfalya Barışı sonrası "ulus devlet" ortaya çıktığını görürüz. 1789 Fransız Devrimi'nin yarattığı etkiyle de hızla yayılır. 19 yüzyılda kapitalizmin gelişkin olduğu yerlerde; 20. yüzyılın ilk çeyreğinde ise, tüm dünyada temel devlet biçimi haline alır. Böylece devlet, sanayi devrimiyle birlikte burjuva sınıfının eline geçmiş olur.

Ulus-devletlerin ideolojik gıdasını ise, milliyetçilik oluşturmuştur. Her yerde milliyetçi ideolojinin başını, yeni kurulan ulus-devletlerin egemen sınıfı olan burjuvazi çekmiştir. Meta üretiminin mutlak egemenliğini sağlamak için yurtiçi pazarı fethetmek, feodal bölünmüşlüğe son vererek aynı dilin konuşulduğu toprakları birleştirmek, en çok burjuvazinin çıkarınadır çünkü.

Ulus-devletle milliyetçilik arasındaki dolaysız bağ, onun evrimini de birbirine bağlar. Ulus-devletteki her değişim, milliyetçi söylemin karakterine yansır, onun niteliğini de dönüşüme uğratar. Örneğin ulus devletler, (ve onun başını çeken burjuvazi) kitlelerin bağımsızlık, eşitlik, özgürlük taleplerini sahiplendikleri, ona yanıt verdikleri ölçüde -ki bu başlangıç dönemidir- ilerici bir rol oynamıştır. Fakat başlangıçtaki bu ilerici karakteri, egemen bir devlet şeklinde biçimlendiği andan itibaren kaybolmuş gericileşmiştir. Kapitalizmin, emperyalizm aşamasına geçişiyle birlikte bu durum genelleşir, tüm dünyaya yayılır. Ulus-devletlerin 'çocukluk hastalığı' olarak tanımlanan milliyetçilik de, burjuvazinin 'ilerici' rolünü yitirdiği andan itibaren değişime uğrar. Devlet sınırları içinde yaşayan herkesi birleştirici özelliğini yitirir, yerini 'tekçiliğe, ırk, dil, din vb. ayrımcılığına bırakır. 1917 Ekim Devrimi sonrasında, "emperyalizm ve proleter devrimler çağı"nda ise, egemen ulus burjuvazinin elinde şoven-faşist bir karaktere bürünür.

"Burjuvazi halkla birlikte, emeğiyle yaşayan herkesle birlikte özgürlük için savaşırken, milletlerin tam özgürlükleri ve eşit haklarından yanaydı... Bugün burjuvazi işçilerden korkuyor ve gericilerle ittifak yolları arıyor; demokrasiye ihanet ediyor, milletler arasında baskı ve eşitsizliği savunuyor, işçileri milliyetçi şiarlarla yozlaştırıyor." diyor Lenin. (Doğu'da Ulusal Kurtuluş Savaşları, sf. 90)

İlkinde ulusal kurtuluş savaşlarının ideolojik gıdası olan milliyetçilik, ikincisinde emperyalist yayılma-

cılığın ve faşizmin en güçlü ideolojik dayanağı olmuştur. Bundan dolayıdır ki, marksist-leninistler, her zaman milliyetçiliğe karşı enternasyonalizmi öne çıkarmış, ulusal değil, sınıfsal yönü esas almıştır.

Türkiye'de ulus-devlet ve milliyetçilik

Ortadoğu'daki ulus-devletlerin oluşumu ile Batı'daki ulus-devletlerin oluşumu arasında önemli farklılıklar vardır. Çünkü bu bölgede kapitalizmin gelişimi son derece yavaş ve sınırlıdır. Batı Avrupa'da burjuva demokratik devrimler, 1789'dan 1871'e kadar uzanan oldukça kesin bir zaman aralığı içinde yaşanır ve türdeş devletler kurulurken, Doğu Avrupa ve Asya'da burjuva demokratik devrimler dönemi, ancak 1905'te başlar. Bu önemli fark, ulus-devletlerin ideolojik argümanı olan milliyetçiliğe de yansır. Çünkü ulus-devlet sürecinde olduğu gibi, milliyetçilik de bir olgunlaşma sürecinden geçmemiştir. Buna karşılık Batı'nın ideolojik cephaneliğinde bulunan ne varsa, -ırk, dil, din, tarih vb.- kavramlara sarılırlar. Bu da daha çok dinsel motifleri içinde barındıran bir milliyetçilik olur.

Türkiye'de de Ortadoğu'daki diğer ulus-devletler gibi "geç uluslaşma" yaşanmıştır. Fakat bununla birlikte, I. Emperyalist savaş sonrası Ortadoğu'da emperyalistlerin zorlamasıyla kurulan birçok "yapay devlet"ten farklı olarak, emperyalist işgale karşı "ulusal kurtuluş savaşı" verilerek yeni Türkiye Cumhuriyeti kurulur. Elbette bu cılız bir anti-emperyalizmdir ve daha savaş yıllarından başlamak üzere emperyalizmle işbirliği geliştirilmiştir.

Osmanlı'nın I. emperyalist savaştan yenik çıkmasıyla, Panislamizm hayalleri de suya düşmüştür. Bu durumda Batı modelinin en kolay algılanabilen unsuru milliyetçilik galip gelir. O yüzden ilk aşamada Osmanlı'nın mirasını reddedilir ve Türklük ön plana çıkar. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarının ideolojik argümanı, ümmetçilik değil milliyetçiliktir. Bu, laiklikle de pekiştirilerek Arap-Müslüman kültürden arınma, yüzünü Batı'ya dönme çabalarına dönüşmüştür.

İlk yıllarda TC'nin Osmanlı mirasını yadsıması, yeni bir köken sorununu da beraberinde getirir. Bunun üzerine ısmarlama teoriler üretilir. Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu gibi kurumlar, köken sorununu çözmek ve milliyetçi duyguları güçlendirmek üzere görevlendirilir. Bütün dillerin Türkçe'den doğduğu "Güneş Dil Teorisi"nden, köklerinin en eski

medeniyetlere dayandığı Orta Asya'dan geldikleri gibi "Türk Tarih" tezlerine kadar her şey, yeni milliyetçi ideolojiyi oluşturmak için fazlaıyla abartılı bir şekilde uydurulur.

Türk milliyetçiliği de diğer ulusların üzerinde baskı ve soykırımın en önemli ideolojik dayanağı olur. Daha Osmanlı döneminde iktidarı ele geçiren İttihat ve Terakki'nin Ermenilere yönelik kıyımı, bunun göstergesidir. Türkiye Cumhuriyeti olarak "ulus-devlet" kimliğine büründükten sonra da Kürt halkının ayaklanmaları her zaman kanla bastırılmış, başta Kürt ulusu olmak üzere tüm ulusal topluluklar üzerinde asimile ve baskı politikasını sürekli kılınmıştır.

Devlet, gerek içte gerekse dıştaki gelişmelerin üzerinden, ideolojik söylemlerini de değiştirmeye başlar. İlk olarak, II. Emperyalist savaş sonrası tek partili sistemden, çok partili sisteme geçiş aşamasında hortlayan dinci-gericilik, sonraki yıllarda yükselen halk hareketine karşı devlet eliyle palazlandırılır. '80'li yıllarda ise faşist cunta döneminde Türk-İslam sentezine bürünecek ve bu giderek devletin resmi görüşü haline alacaktır.

Revizyonist blokun yıkıldığı '90'lı yıllarda ise, ABD'nin Kafkaslarda hegemonyasını kurmada Türkiye'ye biçilen "köprü", "taşeron" rolüne en uygun ideolojik argüman olacaktır, Türk-İslam sentezi. "Yeni Osmanlılık" türeyecek, Türkiye'nin nüfuz bölgesi, "Adriyatik'ten Çin denizine kadar" uzatılacaktır. Yeni emperyalist savaşla birlikte, özellikle ABD'nin Irak işgaline başladığı dönemde, bu kez "misak-ı milli"(ulusal ant) tartışmaları başlar. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, "çıkartılarımız Anadolu'ya hapsedilemez" derken, Musul ve Kerkük'te hak iddia edilir. Bir kez daha Osmanlı'dan devralınan fetihçi-yayılmacı eğilim hortlatılır, şoven milliyetçilik, bu doğrultuda tırmandırılır. Aynı yıllarda içte de Kürtlere, devrimcilere linç girişimleri gerçekleşir, sivil faşist örgütlenmeler ve saldırılar artar.

Bu kısa tarihçe bile, Türk milliyetçiliğinin daha İttihat Terakki döneminden itibaren şoven bir karakter taşıdığını, halk hareketinin her yükselişinde faşist bir saldırganlığa dönüştüğünü göstermektedir.

Milliyetçilik, neden bu dönem yükseltiyor?

Bugün "milliyetçilik" adı altında şovenizm ve faşizm sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada tırmanıyor. Hatırlanacaktır '90'lı yıllar "küreselleşme-globalizm", "ulus-devletlerin sonu" demagojileriyle geçmişti. Ancak 2000'li yıllardan itibaren özellikle 11 Eylül'den sonra, "ulus-devletler" ve onun ideolojik dayanağı milliyetçilik yeniden ön plana geçti. Önce Balkanlar'da, Kafkaslar'da, şimdi ise Ortadoğu'da yeni "ulus-devletler" ortaya çıkıyor.

Bunun en önemli nedeni, açık ki, 11 Eylül'le birlikte yeni bir emperyalist savaşın başlamasıdır. Çünkü savaş, 'politikanın farklı araçlarla -zor yoluyla- sürdürülmesinden' başka bir şey değildir. Zor'un egemen hale geldiği bir ortamda, siyasal gericiliğin, faşizmin palazlanması kadar doğal bir şey de olamaz. Bundan önceki her iki emperyalist paylaşım savaşı da bu gerçeği ortaya koymaktadır. Özellikle ikinci emperyalist paylaşım savaşı öncesinde faşist partilerin en parlak dönemlerini yaşadığı ve iktidara geldikleri bilinmektedir. (Almanya, İtalya, Japonya vb.)

"Tüm emperyalizm için savaş, bir bunalım dönemi olmuş bulunuyor. Her bunalım uzlaşmaya dayanan şeyleri içinden atıyor, dış örtüleri koparıp alıyor, zamanını dolduran şeyleri alıp götürüyor, en derin güç ve enerjileri herkesin gözü önüne seriyor." diyor Lenin (Proleter Enternasyonalizmin Sorunları, sf:162 -Bilim ve Sosyalizm yay.)

Türkiye'de Ortadoğu'daki diğer ulus-devletler gibi "geç uluslaşma" yaşanmıştır. Türk milliyetçiliği, diğer ulus ve azınlıkların üzerinde baskı ve soykırımın en önemli ideolojik dayanağı olur. Daha Osmanlı döneminde iktidarı ele geçiren İttihat ve Terakki'nin Ermenilere yönelik kıyımı, bunun göstergesidir. Türkiye Cumhuriyeti olarak "ulus-devlet" kimliğine büründükten sonra da Kürt halkının ayaklanmaları her zaman kanla bastırılmış, başta Kürt ulusu olmak üzere tüm ulusal topluluklar üzerinde asimilasyon ve baskı politikası sürekli kılınmıştır.

Bunalım ve savaş dönemleri, egemen sınıfların kitle desteğine en fazla ihtiyaç duydukları dönemlerdir aynı zamanda. O yüzden de kitlelerin bilincini milliyetçi demagoji ile zehirlemeye hız verir, "ulusal çıkar" adına kendi çıkarları için yürüttüğü savaşa yedeklemeye çalışır. Bunun için de savaş politikasına karşı çıkan devrimci-demokratları, diğer ulus ve toplulukları "düşman" göstermek zorundadır. Hem içte hem dışta "düşmanlar" yaratır.

İçinde Türkiye'nin de yer aldığı ve bugün savaşın en kanlı haliyle sürdüğü Ortadoğu'da, milliyetçi demagojinin daha fazla körüklenmesinde bu yönüyle şaşılacak bir şey yoktur. Bir de Ortadoğu'nun kendine özgü yönleri vardır. Bu bölgede sınırlar kılıç zoruyla çizilmiştir. Sömürgeci güçler, izledikleri politikalarla halkları birbirine bölmüş, hayal kırıklıkları yaratmış ve birbirlerine karşı hınçlar ve talepler biriktirmiştir. "Ulusal hayalin gerçekleşmesini önleyen komşunun kaçınılmaz olarak düşman görüldüğü; ittifakların komşunun aynı düşmanlık duygularıyla dolu komşusuyla yapıldığı; azınlıkların eğer beşinci kol gibi görünmüyorsa, rehine muamelesi gördükleri..." bir ortam yaratmıştır. (Milliyetler ve Sınırlar - Stefanos Yerasimos sf: 21-22)

Bu ortamdaki beslenen ideolojiler ise, varolan durumu daha da derinleştirmişler, yeni savaşların gerekçesi haline getirmişlerdir.

Faşizm olgusu ve milliyetçilikle bağı

Faşizm, "emperyalizm ve proleter devrimler çağı"nın ürünüdür. Ekim devrimi sonrası, dünyanın birçok yerinde baş gösteren ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleri karşısında burjuvazi, yeni devrimleri önlemek ve içine düştüğü bunalımdan çıkmak için faşist devlet biçimine yönelmiştir.

İlk olarak İtalya'da görülmüştür faşizm. Sonrasında Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde. Avrupa'da 1925'ten itibaren başlayan faşistleşme süreci, aynı zamanda yeni bir emperyalist savaşın hazırlığı idi. Nitekim, II. Emperyalist savaşın başını da savaş öncesi faşist bir devlet yapılanmasına giden İtalya, Almanya, Japonya çekmiştir.

Faşizmin ilk ortaya çıktığı yıllarda, komünist ve devrimci harekette de bir kafa karışıklığı yaşanır. Özellikle de faşizmin dayandığı kitleler ile sınıfsal temeli arasında ayrımı görmekte zorlanırlar. Çünkü faşizm, kimi ülkelerde kullandığı demagojilerle, krizin yoksullaşmaya sürüklediği orta ve küçük-burjuva kesimlerde, hatta proletaryanın en geri, yozlaşmış tabakalarında (lumpen proletarya) kitle desteği bu-

lur. İşsizlik ve geleceksizlik içinde karamsarlığa sürüklenmiş kitleler, faşizmin ve sosyal-şovenizmin etkisine girmekte ve onların kurbanı olmaktadır. Ancak Komünist Enternasyonal, bu yöndeki kafa karışıklığına son verecek, faşizmin kitle tabanı ile sınıfsal temelini ayıracaktır. O, ne kimi oportünistlerin iddia ettiği gibi "sınıflarüstü" bir devlet biçimidir, ne de "lumpen proletaryanın iktidarı"dır. Dimitrov'un tanımı ile "finans kapitalin ta kendisidir."

"Finans kapitalin en gerici, en bağınaz, en emperyalist unsurlarının açık zorba diktatörlüğü"dür.

İdeolojik gıdasını ise 'milliyetçilik' oluşturur. Daha doğru ifadeyle, kitle desteğini oluşturmanın en önemli aracı olarak milliyetçi söylemi kullanır. İçte; işçi ve emekçilere, aydınlara, komünist ve devrimcilere karşı örgütlenmiş "yıldırıcı oç alma hareketi", dışta; en kaba biçimiyle bağınaz bir milliyetçilik, diğer uluslara karşı kin körüklemesidir. Her saldırgan devlet, 'düşman' olarak gördüğü diğer devletleri, yayımla ile itham ederken kendilerinin savaşa katılımını, o güne dek uğradığı "tarihsel haksızlıkların giderilmesi", "ulusal çıkarlarının korunması" vb 'solu' amaçlarla açıklarlar. Kendilerinin büyük bir ulus olduklarını, geri kalmış yerlere medeniyet ve demokrasi götürdüklerini söylerler. Kitleleri, kendilerini hiç ilgilendirmeyen bu kanlı paylaşım katabilmenin tek yolu, bu tür yalan ve demagojilerdir çünkü.

Böyle bir dönemde, emperyalizmin en büyük yardımcıları, "sosyal-demokratlar", reformistler olmuştur. Savaş döneminde 'sosyal-şoven' kimliğine bürünen bu kesimler, 'sol' sosuna batırarak ürettikleri yeni teorilerle, kitleleri aldatmanın en ince ve en etkili yollarını bulurlar. Böylece burjuvaziye savaş gibi kitle desteğine en fazla ihtiyaç duydukları bir dönemde olağanüstü bir destek sunarlar. Onun içindir ki, sosyal-demokrasi, böylesi kesitlerde faşizmin rolünü oynar. Tıpkı son yıllarda bizde "ulusal sol" adıyla ortaya çıkan kesimler gibi. İster devletle doğrudan bağlantılı resmi-faşist şovenizm, isterse, 'sol' sosuna bulanmış sosyal-şovenizm olsun, aynı ideolojiden beslenirler: Ezilen uluslara karşı ezen ulus milliyetçiliği!

Bunların, emperyalizme karşıymış ve sözümona 'ulusal çıkarları' ön planda tutuyormuş gibi görünmeleri, sadece görüntüden ve bir aldatmacadan ibarettir. 'Ulusal çıkar' dedikleri şey, emperyalizme bağımlı egemen sınıfların, dolayısıyla emperyalizmin çıkarlarına hizmetten başka bir şey değildir.

Milliyetçiliğe karşı

proletarya enternasyonalizmi

Bütün bunlardan dolayıdır ki, milliyetçiliğin her türüne karşı savaşmak, kitleleri zehirleyen 'teorilerin' inipliğini pazara çıkarmak ve karşılarına proleter enternasyonalizminin işçilerin birliği-halkların kardeşliği ilkesiyle çıkmak, devrimci ve komünistlerin vazgeçilmez sorumluluğu, aynı zamanda güncel, somut görevidir.

Lenin'in söylediği gibi bugün de "çağımızın temel olgusunu, işçileri burjuvazinin çoban değneği altına almak amacıyla onları alkışlayan, beyinsizleştiren ve birliklerini bozan militan burjuva milliyetçiliği oluşturuyor." Özellikle savaş ortamı, bu 'temel olgu'yu daha fazla belirginleştiriyor ve ona karşı mücadeleyi daha önemli kılıyor. Onun içindir ki, "proletaryaya hizmet etmek isteyen herkes, her ulustan işçileri bir araya getirmek ve ister 'kendi öz' burjuvazisinininki olsun, ister öteki burjuvazilerininki olsun, burjuva milliyetçiliğine karşı sonuna kadar savaşmak zorundadır." (Lenin-Ulusal Siyaset ve Proleter Enternasyonalizmi sf. 24)

“*Ve kadınlar Bizim kadınlarımız Korkunç mübarek elleri İnce küçük çeneleri, kocaman gözleriyle Anamız, avradımız, yarımız Ve sanki hiç yaşamamış gibi ölen Ve soframızdaki yeri Öküzümüzden sonra gelen Ve dağlara kaçıp, uğruna hapis yattığımız Ve ekinde, odunda, tütünde ve pazardaki Ve karasabana koşulan Ve ağıllarda Işıltısında yere saplı bıçakların Oynak ağır kalçaları ve zilleriyle bizim olan Kadınlar Bizim kadınlarımız…*”

Asırlara yaslanmış bir baskı, asırlardan gelen bir ezilme ve sömürülme… En ağır, aşığılayıcı, hiçleştirici tavırlar, sözler layık görülmüş kadına. “Sirtından sopayı, karmından sipayı…” denmiş. Koca, baba ya da abi; her zaman bir erkeğin denetiminde ve emrinde yaşamış. Kocasına “bey”, “efendi” demek zorunda kalmış; kendi adı “kaşık düşmanı”, “eksik etek”, “saçı uzun, aklı kısa” olmuş. Mektuplarda selamı sarı öküzden sonraya yazılmış. Fabrikada en ağır koşullarda çalışmış, üstelik patronun cinsel taciiziyle karşılaşmış, kriz döneminde ise, ilk işten çıkarılan o olmuş. Ve bir kere vardı mıydı özgürlüğün tadına, inandı mıydı haklılığına, en önde, en kahramanca dövülmüş, destanlar yaratmış, tarihe kazırcasına… Onlar bizim kadınlarımız… Devrimimizin emekçi ordusunun yarısı…

“**Ezelden beri böyle…**” midir?

“*Eski Atina’da bir gün işler o kadar çığırından çıkmış, o kadar karışmış ki, nasıl düzelteceklerine karar vermek için meclisi toplantıya çağırarak zorunda kalmışlar. Toplantıda, erkek kılığına girmiş bir kadın, yönetimi kadınlara devretmeyi önermiş. Başka hiçbir çaresi kalmamış olan meclis, bunu kabul etmiş. Kadınlar yönetimi ellerine aldıkları ilk gün komünizmi uygulamaya başlamışlar.*”

Aristophanes’in ‘Kadınlar meclisi’ adlı komedisinin konusu böyle. Aristophanes, ilkel komünal toplumu incelemiş miydi bilmiyoruz. Ama şakayla da olsa, tarihsel bir gerçeğe parmak basıyordu.

“*Kadının ve işçinin konumunda ne kadar benzerlikler bulunsa da kadın, işçiden bir noktada ileridedir. Kadın köleleşen ilk insani yaratıktır. Kadın köle var olmadan önce köle olmuştur.*” diyor A. Bebel, Kadın ve Sosyalizm adlı kitabında. Çünkü tarihte kadının özgür olduğu tek toplum biçimi, ilkel komünal toplumdur. Ve sosyalizm, kadına yeniden özgürlüğün yolunu sunmuştur. İkel toplumdaki anaerkil aile sistemi, kadınlı erkek arasında tam bir eşitlik ve ortaklık oluşturmuştur. Sınıfların ve sömürünün olmadığı üretim ilişkileri, aile ve hukuk yapısını buna göre şekillendirir. Kadın ve erkek, birlikte üretir, birlikte karar alır, birlikte yaşarlar. Yemek aynı yerde yenir, çocukların bakımından bütün kabile üyeleri sorumludur. Özel mülkiyet yoktur. Hatta bugün kadını aşığılamak ve küçümsemek için en çok kullanılan “kadınlar zayıf ve güçsüzdür” demagojilerinin boşa çıkartıcasına, ilkel komünal toplumda kadın ve erkek fiziksel olarak denk durumdadır.

“*İlk çağda, genel olarak kadın ile erkek arasındaki fiziksel farklılıklar, bizim toplumumuzda oldu-*

Devrim için KADININ GÜCÜ mücadelede

ğundan daha azdı… Güney Afrika’daki Aşanti’lerin ve Kral Dahome’nin cesaret ve yirticilikta öne çıkan kadın orduları da bunu kanıtlıyor. Kongo’da Andobieler arasında kadınlar ağır işte çalışmak ve ağır yük taşımak zorundadırlar. Ancak çok mutlu bir yaşam sürüyorlardır. Çoğunlukla erkeklerden daha güçlüler, daha iyi gelişmişler ve genellikle neredeyse harika denebilecek bir endama sahiptirler.” (Kadın ve Sosyalizm)

Özel mülkiyet ve miras kavramlarının ortaya çıkışı, analık hukukundan babalık hukukuna, aynı zamanda komünal sistemden kölecî topluma geçiş ifade ediyordu. Sınıfların ortaya çıkışıyla birlikte, kadın üzerindeki çifte sömürü de başlamıştı. Kadın artık ezilen sınıfın ezilen cinsiydi. Kimi tarihçiler, kadının bu sosyal ve sınıfsal değişime şiddetli direnişlerle karşı koyduğunu söylüyorlar. Bu doğru olsa bile, hiçbir direniş tarihin bu yeni aşamasından geriye dönüşü gerçekleştiremez, ancak sınıflar mücadelesinin yeni biçimlerine uygun olarak şekillendirebilirli.

Ezilenlerin ezileni: Emekçi kadın

8 Mart sınıf savaşımında kadın işçilerin can bedeli kazandıkları bir mevdirdi. 1857’nin “Amerikan rüyası”nda 40 bin dokuma işçisi kadının şaltere uzanan ellerinden ve fabrikada yanarak ölen 129 kadın işçinin bedeninden yükselen kavga çağrısıdır. Burjuvazi ise, onun içini boşaltmak için 8 Mart’ı ‘kadınlar günü’ ilan ederek, mücadelecî niteliğinden koparmak ve emekçi kadınlı burjuva kadını ortaklaştırmak istiyor. Bunun için ürettiği bir akım olan feminizim, burjuva kadınlı emekçi kadınların aynı sorunları yaşadığı yanılısamasını yaratarak sınıf uzlaşmacılığının zeminini hazırlıyor. Boş bir hayal! Burjuva kadının asıl istediği mülk üzerinde daha fazla söz sahibi olmak ve bu sayede fuhuştan uyuşturucuya kadar, kapitalizmin bütün yozluklarıyla donatılmış bir bataklıkta rahatlıkla yürüyebilmektir. Emekçi kadının ise, bambaşka bir dünyası vardır.

Emek sömürüsünün yoğunlaşması, kadını giderek daha fazla fabrikalara çeker, işçileştirir. “*Emek gücünün değeri, yalnız yetişkin işçinin yaşamının devamı için gerekli emek zamanı ile değil, aynı zamanda ailesinin bakımı için gerekli emek zamanı ile de belirleniyordu. Makine bu ailenin bütün üyelerini emek pazanna sürerek, yetişkin erkeğin emek gücünün değerini bütün ailenin üzerine dağıtmıştır. Böylece erkeğin emek gücünün değeri düşmüştür.*” (Kadın ve Aile, Mark-Engels-Lenin)

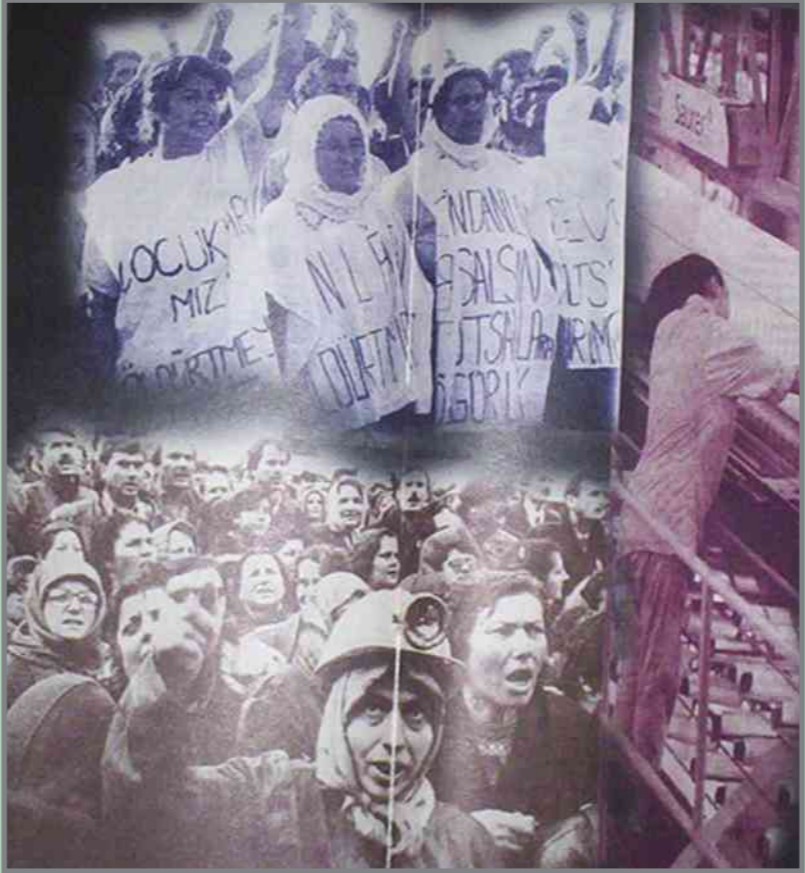
“Ezilenlerin en ezilenidir” kadın. Yalnızca cins olarak değil, cins olarak da ezilen sınıfın en çok baskı göreni, en çok aşığılanıdır. Ücretli kölelik düzeninde onun payına düşen iki kere sömürüdür. Burjuva feodal ataerkil ve dinci-gerici kültürün ezici etkileri onun üzerinde ek bir baskı oluşturmuş, adeta insanlığını unutturmuştur. Gelenek ve göreneklerin kısıkaçı ile duygu ve düşünceleri hapsedilmiştir. Kendi potansiyeli ile yapabileceklerini görmesi için hiçbir koşul oluşmamış, aksine, tüm kapılar kapalı tutulmuştur. Tekdüze ve yıpratıcı ev işlerinin alıklaştırcı etkisi, onu ücretsiz bir ev kölesine

çevirmiştir. Yüzyılların getirdiği başeğme ve kabullenme geleneği, onu, yaşadığı tüm olumsuzlukları doğal görmeye, çoğu kez durumunu savunmaya itmiştir. Davranış ve düşünce biçimleri bu psikolojiyle şekillenmiştir. Düşünmesi gerektiği hesap edildiğinde de, burjuvazinin devrim karşıtı propagandası, aptallaştırın pembe dizileri ve tüketim çılgınına çevirmeyi amaçlayan reklamlarıyla ufku daraltılmıştır.

Tüm bunlarla birlikte kapitalizmin kadın emeğini sanayiye çekmesi; evinden çıkarıp sınıf kardeşleri olan erkek işçilerle yan yana getirmesi, onun önüne yepyeni bir sosyal yaşam serer. Ancak burada da kadını bekleyen daha ağır çalışma koşulları ve daha fazla sömürüdür. Aynı zamanda da burjuvazinin yoz yaşam kurallarının tüm araçlarıyla kuşatılmaktadır. Günün modasına uygun giyinmek; uygun saç modeli ve kıyafet tarzının dışına çıkmamak; o günün en popüler şarkıcısını dinlemek; çılgın şovlara, sunuculara hayran olmak; en önemli dedikoduları kaçırmamak; onları hep konuşmak; kıscacası ‘yükselen değerler’e kendini kaptırmak…

Yani sınıfsal hiçbir dürtüye kapılmamak için yoz bir yaşam kültürünü sindirmek… Kadına dayatılan ve ondan istenen budur! Yetmedi mi, *“fuhuş, burjuva toplumu için aynı polis, düzenli ordu, kilise, işverenler gibi sosyal bir kurum haline gelir.*” (A. Bebel) Faşizmin diğer “F”leri gibi, o da emekçileri bekleyen bataklıktır. Fuhuş, işçi kadının arasında çok yaygındır. İşveren genellikle fabrikasını haremî olarak kullanır. Çoğu kez, işten atılma korkusu ya da evde aç bekleyenlere bir şeyler götürme çabası, kimi zaman ise, bu çileli yaşamın bıktırıcılığından kurtulmak ve maddi açıdan rahatlamak isteği, nadiren de ahlaki yozlaşmanın, değer yargılarında-ki çürümenin bir sonucu olarak kadın işçiler, bu haremîin bir parçası haline gelirler.

Sömürü çarkları, burjuvazinin ‘can simidi’ olarak kullanmaya çalıştığı ‘kutsal aile’yi her gün biraz daha öğütmektedir. Kapitalizm doğası gereği çekirdek aileyi parçalamak ve aile üyelerini birbirine yabancılaştırmak zorundadır. Kadın bir yerde, erkek bir yerde, çocuklar ise başka bir yerde çalışırlar. Evde birbirlerini görebildikleri süre, son derece sınırlıdır. Çocuklar için ev, artık sadece gece kalmak için kullandıkları ve bir miktar para ödedikleri herhangi bir oteldir. Yokluklar ona çoktan kendî başının çaresine bakmayı öğretmiş-

tir. Zaten çocukların pek çoğu, erken yaşta bakım-sızlıktan ölü.

Kadın ise, hamile kalmaya bile korkar. Çünkü işten atılabilir. Doğumdan hemen sonra ise işe geri dönmek zorundadır. Çocuklarıyla ilgilenmesinin koşulu yoktur. Bebek ve çocuk ölüm oranlarının her geçen yıl biraz daha artması şaşırtıcı değildir. Hastalıklar, beslenememek vb, dejenerasyona neden olur.

Kadın işçi, kapitalist üretim sürecinde erkek işçilere göre çok daha fazla ezilir. Çünkü kapitalizm onu yedek ve ucuz işgücü olarak görür. Çoğu kez aynı işkolunda aynı işi yaptıkları halde erkek işçilere göre çok daha az ücret alırlar. Ya da genellikle vasıfsız ve eğitimsiz işgücüne sahip olduklarından geçici ve mevsimlik işlerde, ağır koşullar altında ve çok düşük ücretle çalıştırılırlar.

Bugün toplam sigortalı nüfusun sadece yüzde 15.8’ini kadınlar oluşturur. Aktif sigortalı kadın sayısı ise 1 milyon 398 bin kadardır. Bunların resmi rakam olduğunu ve kayıtsız çalışan (özellikle konfeksiyon ve tekstilde) milyonlarca kadını da hesaba katalım. Benzer biçimde, kadınların en yoğun istihdam edildiği tarım sektöründe de kadının sigorta hakkı yoktur. Çünkü tarım sigortasından yararlanabilmek için aile reisi olma koşulu aranır.

Kriz dönemleri işçi kıyımlarında ilk akla gelenler yine kadın işçilerdir. ’97 yılında yapılan bir araştırmaya göre, metropollerdeki kadınların çalışma süresi, çeşitli nedenlerle ortalama 8 yıldır. Bundan dolayı emeklilik de hak olarak kazanılamaz, çalışılan yıllar ‘yakılır’. İstihdama katılan her 2 kadından biri, 5 yıl içinde çalıştığı işten ayrılır. Kürdistan’da da özellikle GAP bölgesinde, kadınların büyük bir kısmı geçici işlerde çalışır.

Tüm bunlara karşın, sınıfın en örgütsüz kesimi, yine de kadınlardır. ’97 verilerine göre, Türk-ışteki kadın üye oranı yüzde 10 bile değildir. Zaten sendika ağalarının da, sınıfın bu büyük bölümünü örgütlemek gibi dertleri yoktur.

Ev kadınının durumu da çalışan kadından daha iyi değildir. Tüm yaşamı dört duvar arasına sıkışmıştır. Bütün gününün alan işlerin ise ömrü yoktur. Yemek, piştikten yarım saat sonra biter. Yıkadığı kırlenir. Yıllar boyunca aynı odayı siler süpürür, siler süpürür… Üstelik bir de işten yorgun gelen kocasının “zaten akşama kadar evde boş oturuyorsun” yakınmaları kadının emeğini tümden hiçleştirir.

Kadın olmadan devrim olmaz

Kadınları kazanan sınıf, toplumsal hareket üzerinde

KADININ GÜCÜ

önemli bir söz hakkı kazanır. Bunu sağlayan, kadınların sayısal olarak erkeklerden daha fazla olması değildir. Kadınların, toplumun şekillenmesi içinde oynadığı rol, ona daha özel bir misyon yüklemiştir.

Sınıfların ve sömürünün var olduğu toplumsal sistemlerde, kadının temel görevi, işgücünün yeniden üretimidir. Çok yönlü bir görevdir bu. Çocuğu doğurarak soyun devamını sağlar. Çocukların eğitimiyle ilgilenir. İşçiyi ertesi günü çalışma için hazırlar. Gün içinde çalışarak yorulmuş ve enerjisini tüketmiş olan işçinin yemeğini yemesini, dinlenmesini, bütün ihtiyaçlarının karşılanmasını ve ertesi gün yenilenmiş, yeniden üretime katılmaya hazır hale gelmiş olarak işe gitmesini sağlar.

Toplumsal yaşam, evin dışında devam ederken, türün yeniden üretimi, işgücünün yeniden üretimi, eve ve kadına zincirlenmiştir. Üretimin toplumsallığı karşısında, kadına verilmiş özel bir görevdir bu. Ve kadının bu emeğinin karşılığı yoktur. Bunun için bir bedel ödenmez. Toplumsal yaşam ve üretim ile kadının özel görevleri arasındaki bu parçalanma, kadının köleleştirilmesinin ve ezilmesinin nedenidir.

Bu nedenle burjuvazi onu kendi elinde ve hizmetinde tutmak için daha özel bir çaba gösterir. Burjuva propagandayla gericileşen, tutuculaşan, ya da yozlaşan kadın, çevresindekiler üzerinde oldukça etkili bir rol oynar. Devrimcileşen eşini ve çocuğunu geriye çeken, ayaklarına dolanan bir rol oynar.

Devrim saflarındaysa kadın, sömürücülerin korkulu rüyasına dönüşür. En önde o vardır. Dört elle sarılmıştır kavgaya. Onu geriye çeken yanları, devrimin mayasıyla yoğrulduğunda, görkemli silahlara dönüşür. Çocuklarına düşkünlüğü, cezaevi kapılarında devletin terörüne meydan okumasına neden olur. Üzerine yürüyen panzerin önüne, göğsünü gerip geçebilir ve panzeri durdurabilir. Yaşamı boyunca azla yetinmeyi, özverili olmayı, başkaları için yaşamayı öğrenmiştir. Bu nedenle en zorlu koşullara daha kolay uyum sağlar, fedakarlıkta en öne atılır. Yeraltı savaşımının zorluklarına yenilmez, sevdikleri söz konusu olduğunda tüm yaşamıyla sahiplenir. Kadınların anaç yönleri, yakınlarının başına bir şey geldiğinde hiçbir engel tanımadan, gözünü karartarak yakınına zarar verenin üzerine korkunç bir öfkeyle atılmasına da neden olur. Bütün yaşamında sabırlı olmayı öğrenmiştir. Bu nedenle inandığı kavgada küçük barışsızlıklar yılgınlığa kapılmasına neden olmaz. Bunun yanında kat parayla ev ekonomisini çekip çevirebilmek, birçok işi aynı anda yapabilmek vb özellikler edinmişlerdir. Elbette kadın olarak edindiği kimi özelliklerin dezavantajları da vardır. Azla yetinmek gibi. Ancak mücadele içinde bu yönlerini de görecek, onlara karşı savaşması ve alt etmesi gerektiğini öğrenecektir.

Neden 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü?

8 Mart son yıllarda giderek artan bir biçimde burjuvazinin de söylemlerine girmekte, o güne özgü kutlamalar düzenleyip, mesajlar yayınlamaktadırlar. Ama bir farkla; burjuvazi için 8 Mart “Dünya Kadınlar Günü”dür, devrimci-demokrat çevreler, işçi emekçi kitleler için ise 8 Mart “Dünya Emekçi Kadınlar Günü”dür. Aradaki fark ise bir kelimedden ibaret değildir. 8 Mart, kadının ezilmesinden sorumlu kapitalizme ve genel olarak sömürüye karşı bir kavga çağrısı olarak mı kutlanacak? Yoksa yüzyılların biriktirdiği öfke düzen kanallarında boşa mı akacak? Fark bu kadar açık ve derin, iki karşıt dünya görüşünün ifadeleridir. 8 Mart’ın dünya tarihine nasıllandırıldığı, bu farkı çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

1857’li yılların ‘vaatler ülkesi’ Amerika’nın New York kentinde -her yerde olduğu gibi- sömürünün had safhası yaşanır. 40 bin dokuma işçisi kadının elleri, ağır çalışma koşullarından dolayı şaltere uzanır. Onlar günde 12 saat çalışıp, düşük ücret almak istemezler. Amerikan burjuvazisiyle dişediş bir kavga başlar. Grevin yaygınlaşacağından korkan işveren, grevci kadınları fabrikaya hapseder. Ardından çıkan yangında 129 kadın işçi yanarak can verir. Günlerden 8 Mart’tır… Kadın işçilerin bedenlerinden yükselen alev, mücadele yangınına dönüşür. İşgününün kısaltılması ve bazı siyasal haklar için Manhattan iplik işçisi kadınların yaptığı greve polis acımasızca saldırır. 1910’da Kopenhag’da toplanan Sosyalist Kadınların İkinci Konferansı’nda, Clara Zetkin’in önerisi üzerine, 8 Mart “Uluslararası Kadınlar Günü” ilan edilir.

Her mücadele günü gibi, 8 Mart da işçi ve emekçilerin kanı üzerinden kazanılmış bir kavga gündüdür. Burjuva feministlerin çığırkanlığını yaptığı gibi, kadın sorunu ne sınıflar üstü bir sorundur, ne de 8 Mart bir güne hapsedilmiş, göstermelik kutlamalarla geçiştirilecek bir gündür. Kaldı ki, kadınların öfkelerine, düzenden başka bir hedef göstermek, -örneğin erkekler- ona yapılacak en büyük kötülük, en büyük düşmanlıktır.

Bir burjuva kadın ile bir işçi kadının hiçbir kaygısı ortak değildir. Onlar iki farklı sınıfın üyeleridirler. Ya da bir tutsak anası ile bir işkenceci kadın nasıl aynı kefeye konabilir?

8 Mart, dünya emekçi kadınlarının gündüdür. Burjuvazinin bunu yok sayma, gerçek anlamından uzaklaştırma ve içeriğini boşaltma çabaları, bu gerçeği değiştirmeyecektir.

Fakat kadının genel olarak özellikleri, kavgada daha kararlı, daha inançlı, daha militan durmalarına neden olur. Kadınların kavgaya katılması, sadece kendilerini değil, ailelerini de etkileyen önemli bir dönüşümdür.

Amazon savaşçılarının kararlılığıyla

Kadınları mücadeleye çekmek zordur. Ama bir defa kavgaya katıldılar mı, geriye dönmeleri çok daha zordur. Kadınlar mücadelede yer almak istediklerinde bir erkek devrimciye göre iki kat daha fazla zorluk yaşarlar. Sadece devletin baskısına karşı değil, ailenin ve toplumun baskısına karşı da savaşa girmek zorunda kalırlar. Özgürleşmenin bedelini ağırdır. Üstelik o güne kadar hiç yaşamadıkları, görmedikleri bir eşitlik ortamı, yeteneklerinin ve becerilerinin hem kendileri, hem da başkaları tarafından farkına varılması, ufuklarının her an biraz daha genişlemesi… Bu yaşamı bulduklarında, güneşin kavurucu sıcakları çatlayan toprağa dökülen bir suyu bir anda soğurması gibi, kadınlar dört elle sarılırlar kavgaya. Bu nedenle kadınlar savaşta daha kararlı, zorlu dönemlerde daha güçlü tavırlar koymuştur.

Düzene geri dönmek ise, eski yaşama basitçe geri dönmek değildir. Kadın için, özgür bir yaşamın arkasından, eskisinden de çekilmez hale gelen katmerlenmiş bir sömürü çarkının arasına girmektir. Bu nedenle mücadelenin dışına düşmeleri, erkeklere göre çok daha zor, çok daha sancılıdır. Mücadelenin dışında düştüklerinde de, yaşadıkları acı, yozlaşma ve çürüme daha büyük, daha derindir.

Dünyada sınıf mücadeleleri tarihinde kadın kahramanlar yaratmamış hiçbir büyük ve önemli bir hareket çıkmamıştır.

Arjantin'de Plaza de Mayo Anaları'nın eylemleri, faşist cuntaya karşı önemli bir tepki gösterme biçimiydi. 12 Eylül cezaevlerinde faşizmin diz çöktüremediği analarımız, çocuklarına en ağır bedelleri ödeyerek sahip çıkmış, faşist cellatların korkulu rüyası haline gelmişti. Ağarmış saçları, bükülmüş belleriyle her cumartesi günü kayıplarını arayanlar, buradan devletin her türlü baskısına göğüs gerenler yine analardı.

Fransa'da iç savaşa önderlik eden Jan Dark, savaş bittikten sonra kilise tarafından yakılıp öldürülmüştü.

Amazon ormanlarındaki savaşçı kabilelerde kadınlar, daha rahat ok atabilmek için bir göğüslerini keserler.

Yugoslavya halk ordusundaki yüzbin kadın savaşçı, devrimin köşe taşlarını erkek savaşçılarla birlikte örür. Bu kadınların dörtte biri savaş sırasında şehit düşer, 40 bini yaralanır.

İspanya'da antifaşist savaş sırasında Dolores İbarruri'nin "Diz çökerek yaşamaktansa, ayakta ölmek yeğdir. No passaran!" diyen sesi, bütün ülkeye yayılır, savaşçılara güç ve moral taşır.

Paris komününün 'petrolcü kadınlar'ı, barikatların başında, göğün fethine kalkışanların gözüpeliği ile savaşır. Komün yenildiğinde, idam edilenlerin arasında 1051 kadın vardır. Ve bu kadınların 956'sı işçidir. Kadın komünarların yiğitliği karşısında hayranlığını ve taktirini gizleyemeyen Prusyalı general; "Fransız ordusu kadınlardan oluşsaydı, onları yenmek mümkün olmazdı" demiştir.

En ağır işkencelere yiğitçe direnen Filistinli Leyla Qasım; karanlıktaki halkını aydınlatmak için kendini meşale yapan Berivan; bedenini bombaya çevirip düşmana fırlatan Zilan; ezilen halkların özgürlük özleminin ifadesiydiler.

Nazi subayları tarafından 19 yaşında asılan partizan Tanya; 12 Eylül işkencelerine suskunluğunu çağıldayan kadın komünist Selma Aybal; evinde kuşatılmışken korkusuzluğuyla silahına zafer türküleri söyleten Sabahat Karataş; elinde patlayan bombayla güneşin çağrısına koşan Şengül Boran...

Onlar, devrim ordumuzun kadın yarısı... Onlar dünün köleleri, bugünün savaşçıları... Onlar özgürlüğümüz, umudumuz, savaş gücümüz...

Devrim olmadan kadın kurtulmaz

Kapitalizmde kadın, önceki toplumsal sistemlerde kendisinden kopartılan pekçok önemli hak elde etmiştir. Çalışmak için kocasından izin almak zorun-

lu kalmaması, oy hakkını elde etmesi vb. Ancak bütün bunlar, hiçbir zaman kapitalizmin kendiliğinden bağışladığı şeyler olmamıştır. Uzun yıllar süren mücadeleler, ödenen ağır bedeller, kadınların yaşamlarında kendi soluk borularını açmalarını sağlamıştır. Diğer taraftan, daha fazla ve ucuz işgücüne ihtiyaç duyan, yedek işsizler ordusunu büyütme isteyen kapitalizm de, kadını iş hayatına çekmek için, teknolojinin kimi yeniliklerini kadınların hizmetine sunmuştur. Bunlar, kadınların yaşamlarını kolaylaştıran, ev işlerini hafifleten, bu nedenle iş hayatına daha fazla katılmasını kolaylaştıran şeylerdir. Kreşler, otomatik çamaşır-bulaşık makineleri, hazır yemekler vb.

Ancak hem kadınların kazandığı yasal haklar, hem de yaşamındaki teknolojik yenilikler, asıl olarak orta sınıflara hitap eden şeylerdir. Çünkü emekçi kadının asıl sorunu, sınıfsal sömürüdür. Yoksulluğuna çözüm değildir, tüm bu değişimler. Üstelik de biçimsel olarak kadını rahatlatır; özünde ise, kadına dönük çifte sömürünün temelini oluşturan sorunu çözmez. İşgücünün ertesi güne yeniden hazır hale gelmesi görevi kadının olmaya devam ettiği sürece, kadının çifte sömürüsü de devam edecektir.

Bu nedenle kapitalizm kadının kurtuluşu yönünde adımlar atmak bir yana, onun üzerindeki baskı ve sömürüyü katmerlendiren bir rol oynar. Kadın sorununun çözümünün tek koşulu, toplumsal sistemin değişmesidir. Genel olarak üretimin toplumsal niteliği ile mülkiyetin özel niteliği arasındaki çelişki çözüldüğünde, kadının kurtuluşu gerçekleşecektir. Ve bunun nihai koşulu da komünizmdir.

Sosyalizm, sömürücü sınıfları devirdiği ve sosyalist ekonomiyi inşa etmeye giriştiği anda, kadın sorununun çözümünü de önüne görev olarak koyar. Gereken bütün yasal düzenlemeler ve günlük yaşamı kolaylaştırıcı uygulamalar, daha devrimin ilk günlerinden itibaren uygulamaya konulur. Kadınların üzerindeki baskıyı kaldırmak, koşullarını rahatlatmak, sosyalizmin inşasında daha aktif bir rol almasını sağlamak için bütün adımları atar. Ancak bu kolay ve bir anda gerçekleşebilecek bir şey değildir. Binlerce yıllık gelenek, önyargı ve alışkanlıkların kırılması için, son derece uzun, zorlu, sancılı ve genellikle ağır bedeller pahasına yürütülen bir savaşımdır. Sosyalist bir devletin yaşamın her alanında doğrudan yapacağı müdahaleler, bu savaşımın en önemli silahlarından biridir.

Sosyalist Sovyetler Birliği'nde kadın

Sovyetler Birliği, devrimin hemen arkasından kadını ikinci sınıf olarak gören, onun ezilmesini ve sömürülmesini kolaylaştıran her türlü uygulamayı kaldırıp yeni yasalar çıkarmıştı. Bunların içinde, en önemlilerinden biri, evlilik ve boşanma hukununun her türlü yerel uygulamasını kaldırıp, (yani tek tek özerk cumhuriyetlerin iç işleyişi olmaktan çıkarıp) merkezi devlete-anayasaya bağlamasıydı. Böylece, gericiiliğin çeşitli biçimlerde etkisi altında bulunan uzak bölgelerde, kadınların gerici geleneklerden kurtulması hedefleniyordu.

"Hiçbir burjuva demokratik ülkede gerçekleşmeyecek olan, ama Sovyet ülkesinde başarılmış olan şey; kadınların çalışma, eğitim ve ana sağlığını koruma konularında hükümetten hak talep etmek zorunda kalmamaları, hükümetin, onları kadınların hiçbir biçimde giremediği iş alanlarına kendiliğinden sok-

ması ve bunun ötesinde kadının ana olarak da haklarını korumasıydı." (A. Kollontai, Birçok Hayat Yaşadım)

Ana ve çocuğun korunması için bir bölüm oluşturma düşüncesi, Ekim Devrimi çalışmalarının en sıcak anlarında ortaya çıkmıştır. Bu bölümün temel ilkeleri ve analarla hamile kadınların sosyal bakımıyla ilgili izlenecek çizgiler, hemen Ekim Devrimi'nin başlangıcında, ilk işçi kadınlar konferansında sağlandı.

Bir yıl sonra yapılan I. Kadın İşçiler Kongresi'ne katılan delege sayısı 1147 idi. Üst üste çıkarılan kararname, kongrelerde alınan kararlar çerçevesinde hareket eden kadın birimler sayesinde Sovyet kadını, her geçen gün özgürlüğünün bilincine biraz daha varıyordu.

Doğaldır ki, gerici önyargıların etkisi birdenbire yok edilemezdi. Mesela tarımda kolektifleştirme kampanyasının başladığı dönemde kulakları ile papazlar bütün kadınlarla erkeklerin birlikte altına girip uyuyacakları 'tek büyük yorgan'dan, ya da 'bebeklerin sosyalize edileceği'nden bahsederek kitleleri korkutmaya, uzaklaştırmaya çalışıyorlardı.

"Bir özgürlük savaşçısı Zülfiye Han, mollalar tarafından diri diri yakılmıştı. Bir Taşkent okulunda kız çocuğu, tatilde, köyünde kadın hakları konusunda propaganda yapmıştı. Parçalanmış vücudu, okula, üzerinde şu sözcükler yazılı bir araba ile gönderilmişti: 'İşte size kadın özgürlüğü'. Bir başka kadın, köy ağasının uyarısına aldırılmamış ve komünist bir köylüyle evlenmişti. Ağanın kıskırttığı 18 kişilik bir çete, gebeliğinin 8. ayında ırzına geçmiş ve vücudunu nehre atmıştı." (Stalin Dönemi, Anna Strong)

Kadınlar her yerde çetin bir savaşım veriyorlar ve adımlar atıyorlardı. Bir köy sovyetine ilk defa bir kadın seçildiğinde olay olmuş, sonradan Sovyetlerdeki kadın sayısı artmıştı. Bir başka yerde kadınlar peçe çıkarma töreni düzenlemişlerdi. Sibiryada kadınlar kolektif çiftliklerden ilk ücretlerini alır almaz, 'kadın dövmeye karşı' bir grev düzenlemişler ve bu adeti bir haftada yok etmişlerdi. Kadınlar her geçen gün üretimde ve yönetici konumlarda daha fazla yer alıyorlardı. Stahanovist hareket, üretimde kadın kahramanlar yaratmıştı kısa sürede.

1940 yılında 12 kadın, Sovyet Bilimler Akademisi'nde araştırmacı olarak çalışıyordu. Hükümet ve parti çalışmalarının yönetici mevkilerinin yüzde 28'inde kadınlar bulunuyordu. Ayrıca çeşitli cumhuriyetlerdeki birçok örgütün seçimle işbaşına gelinen mevezlerinde en azından 428 bin 570 kadın görev yapıyordu.

Sosyalizm, kadını evinden dışarı çekebilmek için sadece yasalar koymakla kalmamış, kadını toplumsal görevlerinden kopartılmış özel görevlerden kurtarmıştı. "Türün yeniden üretimini" toplumsal üretimin bir parçası haline getirmişti. Ortak çamaşırhaneler, kreşler, çocuk bahçeleri vb yaygınlaştıkça, kadını eve kilitleyen kölelik zincirleri de birer birer parçalanıyordu. Kadının özgürleşmesinin her adımı, aslında toplumun özgürleşmesi anlamına geliyordu.

Devrimci harekette yanlış yaklaşımlar

Kadın sorunu, genel olarak Türkiye'de devrimci hareketin ciddi bir yarısıdır. Bugüne kadar bu konuda doğru bir bakış açısı oturtulamamıştır. Kimi zaman soruna duyarsız kalmak, kimi zaman ise kadın sorununu adeta 'keşfederek' feminizme savrulmak, hatta kimi zaman ikisinin birarada yürütülmesi görülmemektedir. Yenilgi dönemleri ise, her konuda olduğu gibi, kadın sorununda da ML'ye aykırı görüşlerin devrimci yapılar içinde kök salmasının olanaklarını fazlasıyla oluşturur. Bugün devrimci yapılar içinde kadın sorununa ilişkin çarpık bakışların bu kadar yaygınlaşmasının en önemli nedenlerinden biri de

budur.

En yaygın olarak yapılan hata, kadın sorununun devrimci hareketin genel sorunlarından bağımsız, ayrı bir konu gibi ele alınmasıdır. Mücadeleden kopartılmış bir kadın sorunu, 'sorunlu kadınlar' kapsamında ele alınmakta, buradan çözüm aranmaktadır. Kadınlara asırlar boyunca öğretilmiş alışkanlıklar, davranış biçimleri, duygu ve düşünce tarzları üzerinden bir teşhir, ajitasyon ve eğitim faaliyeti yürütmek, en yaygın yaklaşımdır. Ancak sorunun çözümüne en uzak yöntem, çözmek için yapılan en büyük hatadır. "Kadınlar çok zaafıdır" üzerinden yürütülen bir eğitim faaliyeti, kadın devrimci açısından son derece yıpratıcı ve kendine güvensizleştirici iken, erkek devrimcilerin ona bakışını da düzen içindeki erkeklerin bakışına yakınlaştırır.

Mücadeleye yeni atılan her kadın, güçlü devrimci duygular, büyük coşkular, geleceğe ilişkin önemli planlar taşımaktadır. Elbette ki, kadın olmanın getirdiği genel alışkanlıkları, geleneksel yaklaşımları da üzerinde taşımakta, bunların sancısını çekmektedir. Ancak onun gelişimini sağlayacak olan tek şey, coşkularını, devrimci duygularını ve mücadeleye olan bağlarını güçlendirmektir; asıl olarak kadın olmaktan kaynaklanan sorunlarını konuşmak, eksikliklerini gözüne sokmak, ısrarla bunlar üzerinde duran bir tarz değildir. Oysa devrimci saflara gelmesine neden olan yanlarını güçlendirmek, mücadeleye bağlarını sağlamlaştırmak, onun kendi sorunlarını doğrudan pratik içinde çözmesine olanak tanıyacaktır. Bu bağlar ve kavgada duruşu güçlendikçe, kadın olmaktan kaynaklanan olumsuzluklarını da, (belki de çoğunun farkına bile varmadan) aşacak, kolayca geriye atacaktır. Özellikle hareketin yükselişe geçtiği dönemlerde, bu türden sorunları geriye atmak ve mücadelenin gereklerine kilitlenmek çok daha kolaydır.

Diğer taraftan, yaptığı her hatanın onun 'kadınca' yanlarından kaynaklandığını söylemek, bunu kabullendirmeye zorlamak, kendisini öncelikle 'sorunlu kadın' olmaktan 'kurtarmaya' zorlamak ise, son derece yıpratıcıdır. Ve yeni bir devrimci kadının, öncelikle kendisiyle ilgili bütün olumlu beklentilerine, geleceğe ilişkin umutlarına, mücadelede ileriye atılmaya dönük planlarına ket vuran bir nitelik taşımaktadır.

Kadın sorunu, sınıflı toplumların ortaya çıkışından beri var olan bir sorundur. Ve çözümü ancak sınıfların ortadan kaldırılmasıyla mümkün olacaktır. Sosyalizm bile kadın sorununun tam çözümünü gerçekleştirmediği başaramaz. Çünkü sosyalizmde sömürücü sınıflar yok edilmemiş, sadece yenilgiye uğratılmış ve iktidarları ellerinden alınmıştır. Sosyalist inşanın başarısı komünizme götürdükçe ve sömürücü sınıflar yok oldukça, kadın sorununun çözümünde de ilerleme sağlanmaktadır.

Kadın kadroların devrim saflarında kadın olmaktan kaynaklanan pek çok zaafı geldikleri doğrudur. Fakat inandıkları bir dava uğruna sonuna kadar kararlılıkla gitti-

leri, çoğu zaman erkeklerden daha sağlam ve dayanıklı oldukları, pek çok dönüm noktasında erkeklerden daha güçlü tavırlar koydukları ve bu yanlarıyla herkesten daha fazla saygıyı hak ettikleri doğrudur. Güçlendirilmesi gereken yanları da budur.

Bu yanları güçlendirildikçe, diğerleri zayıflayacak, etkisini yitirecektir.

Soruna hatalı yaklaşım, örgütlenme biçimlerinde de hataları beraberinde getirmektedir. Kadınlar içinde kitle çalışması yürütmek üzere kurulan kadın kurumları, zaman içinde misyonlarını değiştirmekte, adeta devrimci yapıya paralel bir nitelik kazanmaktadır. Örnekler fazlasıyla zengindir, ancak sorunun ulaştığı noktayı görmek açısından bir tanesi yeterli olacaktır. Geçtiğimiz yıl 8 Mart hazırlıkları sürerken, Atılım gazetesinde çıkan bir yazıda, 8 Mart hazırlıklarının yürütülmesine ilişkin olarak "şimdi her komünist kadın bir EKB'li olmalı, EKB'li gibi harekete geçmelidir" ifadesini kullanmıştır. EKB, kadınlar içinde geniş kitle çalışması yürütmesi gereken bir bir kitle örgütüdür. Komünist kadınların değil, ancak komünist kadınlara sempati duyan, taraftar düzeyindeki kadın kitlelerin örgütü olabilir. Komünist kadınların ait olduğu örgüt, statü olarak EKB'den çok daha ileride, çok daha farklı bir yapıdadır. Ve komünist bir kadın, elbette ki, EKB'li bir kadına göre, kavgaya çok daha bağlı, nitelikleri çok daha gelişkin, konumu çok daha ileridedir. Komünist bir kadına EKB'li olmasını tavsiye etmek ise, onu geliştirici ve kadın sorununa duyarlı kılıcı değil, 'kitleleştirici', 'kadın'laştırıcı ve kadın kitleleri içinde eritici bir yaklaşım olabilir ancak.

Komünist kadın, komünist erkeklerle birlikte sınıfın partisinde örgütlenmelidir. Çünkü komünist erdemleri donanmaya başladığı aşamadan itibaren, kadın ya da erkek değil, bir komünisttir artık. Ona bu gözle bakılmalıdır, örgütlülük içindeki yeri buna göre belirlenmelidir. Diğer taraftan, genel olarak kadının cins olarak ezilmişliği, sınıfsal ezilmişliğinden sonra gelen, ikincil önemde bir konudur. Bu nedenle, örgütlenme modeli içinde de, sınıfsal temelde örgütlenmesi daha doğru, ML bir yaklaşımdır. Geniş kadın kitlelerini örgütlemek için kadın kitle örgütlenmeleri elbette ki kurulacaktır. Ancak komünist kadınların tek görevi, ya da en önemli görevi kadın kitlelerini örgütlemek değildir. Örgüt içinde kadınlar erkeklerle beraber, her alanda birlikte görev üstlenebilir, askeri alandan sınıf içinde çalışmaya, legal çalışmadan yeraltının derinliklerine kadar her noktada konumlanabilirler, konumlanmalıdırlar. Onların yeri kitle çalışmasında kadınsal alanlar, mitinglerde kadın örgütlenmelerinin pankartının arkası değildir. Bir yeraltı komitesinde de, devrimci yapının pankartının arkasında da kadın komünistlerle erkek komünist yanına durmalıdır.

Eşitlik, mücadelenin her alanında ve gerçek anlamda kendisini gösterebilmelidir. Devlet, işkence yaparken kadın ya da erkek ayrımı yapmıyor, işkencesini karşısındaki devrimcinin konumuna göre yapıyor. Mahkemeler ve cezaevlerinde de benzer bir eşitlik söz konusudur. Devletin saldırıları karşısında eşit konumda olan kadınla erkek, hareketin içinde de eşit olmalıdırlar. Savaşmak, kelimenin gerçek anlamıyla 'omuz omuza' yürütüldüğü zaman eşitlik ortaya çıkar. Bir kadın devrimcinin kendisini aşmasının olanakları da bu ortamda yaratılır. Hem kendisinin, hem de yanındaki erkek yoldaşının ona karşı güveni bunun koşullarını artırır. Mücadelenin içinde başarılan işler, devrimciyi kadın ya da erkek olmaktan çıkarak, öncelikle yoldaş, kavga arkadaşı haline getirir ve özgüveni güçlendirir.

Devletle ya da sivil faşistlerle bir çatışma yaşandığında kadınları geride tutmayıp, erkeklerle beraber önde savaşmasına önayak olmak; ev işlerine gereğinden fazla zaman ayırmasının önüne geçecek biçimde görevler yüklemek; eğitim çalışmalarında genel siyasal-teorik düzeyinin yükselmesini sağlamak; 'tehlikeli' ya da 'yorucu' görevler söz konusu olduğunda kadın devrimcilere karşı özel bir korumacılıkla davranmamak;

kadın devrimcilerin, kendilerinden daha ilerideki eşlerinin arkasında saklanmalarının, onun gölgesinde yaşamalarının, ya da onun kanatları altında korunmalarının önüne geçmek; her kadın devrimcinin kendi ayaklarının üzerinde durarak, kendi yolunda sağlamca yürümesini için önünü açmak vb. yöntemler, basit görünmekle birlikte, sorunun gerçek çözümünü içinde barındırmaktadır. Her sorunda olduğu gibi, kadın sorununda da en iyi ilaç mücadelenin kendisi, pratik içinde geliştirilen somut araçlardır.

Sınıflar mücadelesi tarihinde kadınların yarattığı görkemli direnişler, kadın kahramanlar, kadın önderler ve kadın şehitler, yukarıda da saydığımız gibi az değildir. Keza Türkiye Devrimci Hareketinin içinde, çok güzel direniş örnekleri yaratmış kadın devrimciler vardır. Hareketimizin tarihi de, mücadelenin değişik cephelerinde, işkencede, zindanlarda, sokaklarda, kitle hareketleri içinde, kadın komünistler tarafından yazılmış destanlarla doludur. Devrim ve sosyalizm mücadelesinin genel ihtiyaçları ile bağlantılı bir biçimde, kadın-erkek birlikte, omuz omuza verilen mücadeleler sırasında ve özellikle de kadın komünistlerin çok yoğun emek ve çabalarının ürünüdür bu destanlar. Kadın sorununun doğru çözümü de bu rota üzerindedir.

İnsanın insanı sömürsünün olmadığı bir dünyayı, kadınla erkek, bu kavgada omuz omuza savaşarak, birlikte inşa edeceklerdir.

*Geç endam aynasının karşısına
Seyret bacım tepeden tırnağa kendini
Göreyim yılbaşı ağacı gibi süslendiğini
Beyaz, yeşil, ışıl ışıl*

*İpeklilerin en halisinden olmalı elbisen
Birleşmeli onda
Kafkas şafaklarının ılık pembeliğiyle
Sibirya karlarının yumuşak mavi beyazlığı
Çorapların örümcek ağından ince
Iskarpinlerin
Taze bademiçi kabuğu gibi narin
Boynunda gerdanlığın olmalı
Pırlıdamalı nehir boylarınca kurulan
Bütün elektirik istasyonlarının ışığıyla
Onların her birinde
Senin ellerinin de mukaddes payı var
Uçsuz bucaksız ülkende ellerinin
Şefkatli gücünü duymamış
Ağaç mı, alet mi
Hayvan mı, beşik mi var?*

*Çapayevğin makineli tüfeğini kimin elleri işletti?
Stalingrad cephesinde uçağın yekesine
Şahin kanatları gibi konan eller
Senin ellerin değil miydi?
Traktörlerin volanını kimin elleri
Güvencin kanatları gibi okşuyor bugün?*

*Ellerin vefalı türküsünü duyan avuçlar
Ellerini bir daha unutmaz bacım
Ellerin büyükçe biraz
Ellerin bir hayli yıpranmış
Yani en akıllı alınlar gibi geniş
Kırıksık ve harikulade güzel
Hiçbir kadın bahtiyarlığa senin kadar layık olmadı
Ve hiçbir kadın senin gibi
Paylaşmadı bahtiyarlığı bahtsızlarla
Sofran açık bütün halklara
Ekmeğinden, şarabından tatmayan mı var?
Senin gibi ev hanımı dünya dünya olalı görmedi*

*Geç endam aynasının karşısına
Seyret bacım tepeden tırnağa kendini
Göreyim yılbaşı ağacı gibi süslendiğini
Beyaz, yeşil, ışıl ışıl
Ne olurdu sürmeni ben getirebilseydim sana
İstanbul'un yıldızlı gecelerinden
Buyur bacım, içeride valse bekliyorlar seni
En büyük ustalar
En güzel şiirleri senin valsini için bestelediler
İzin ver elini öpeyim bacım
Yeni yılın kutlu olsun Sovyet kadını*

Nazım Hikmet

'99 yılında ABD'nin Seattle kentinde Dünya Ticaret Örgütü'nün toplantısının kitleler tarafından militan eylemlerle protesto edilmesi, anti-emperyalist kitle eylemlerini tetikleyen önemli bir başlangıç yapmıştı. Sonrasında hemen hemen bütün emperyalist kurumların toplantıları protesto edildi. Sosyal forumlar da buradan çıkış olarak 2001 yılında toplanmaya başladı.

Bu toplantıların, kitlelerin tepkilerini örgütlü hale getirmek gibi bir iddiası vardı. Gerçekte ise, bu tepkileri yatıştırmak, düzeniçi çözümlere yönelmek, içini boşaltmak amacını taşıyordu. Zaten devrimci-komünist bir önderliğin olmadığı kendiliğinden hareketlerin, düzeniçi kanallara akmaya başlaması kaçınılmaz bir gerçekliktir. Ve bu kanallara akmaya başladığı andan itibaren de, gücünü ve etkisini kaybetmeye, kitleselliğini eritmeye, tıkanmaya başlar. Öyle de oldu. Nairobi'de toplanan 7. Sosyal Forum, bu tıkanmanın gözlerden gizlenemeyecek hale geldiği bir noktayı ve sosyal forumların geleceğini de tartıştırmaya başladı.

Diğer taraftan, geçen süre, sosyal forumların genel olarak düzeniçi kimliğini daha fazla su yüzüne çıkardı. Emperyalist tekeller tarafından finanse edilen, kitlelerden uzak bir mekanda toplanan, toplandığı yerin yoksulluğuna bile yabancılaşan, emperyalist ülke ajanlarının cirit attığı, Afrikalılar ile beyazların arasında bile bir 'statü' farkının gözle görüldüğü bir "sosyal forum" gerçekleştirildi Nairobi'de. Hatta "Alternatif" olma iddiasındaki sosyal foruma alternatif bir toplantı daha yapıldı, sosyal forum yönetiminin uygulamalarına karşı eylemler gerçekleştirildi.

Sistemi doğrudan hedeflemeyen bütün akımlar gibi, bu türden organizasyonlar da, kitlelerin hiçbir sorununa çözüm bulamaz. Başlangıçta belli bir merak ve ilgi uyandırma da tıkanması ve ömrünü tamamlaması kaçınılmazdır.

7. Dünya Sosyal Forumu, 20-25 Ocak tarihleri arasında Doğu Afrika'da Kenya'nın başkenti Nairobi'de yapıldı. Aşağıdaki yazı, röportaj ve değerlendirmeler, bu foruma katılan temsilcimiz tarafından yapılmıştır ve sosyal forumların içinde bulunduğu tıkanmayı, kitlelere yabancılaşmasını çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

Che Guevare Gençlik Merkezi

"Biz Fransızlar tarafından sömürgeleştirildiğimiz için ben Fransızca konuşuyorum" Cezayir'den gelen üniversite öğrencisi Cosmas 'Çalışma Hakkı ve Gençlik Hareketi' başlıklı toplantıya böyle başladı. Zaten Afrika'nın neresinden gelirlerse gelsinler İngiliz sömürgeci olanlar İngilizce, Fransız sömürgeci olanlar Fransızca konuşuyor ya da Angola gibi Portekizce. Sömürgeciliğin, kültürünü de getirdiği ve sömürge, yarı-sömürge ülke halklarının kültürlerini yok etmeye çalıştığı buradan da görülüyor.

Konuşmacılar arasında Fransa öğrenci gençliğinden gelen temsilci Fransa'da üniversite mezunlarının üç kuruşa çalıştırılmasına karşı yürüttükleri ve kazandıkları mücadeleleri anlattı. Kazanmaların en önemli etkeninin gençlik örgütlenmelerinin olması, sendika ve işçilerle erken bağ kurarak üniversite mezunlarının ucuz işgücü olarak kullanılmasının işçilere getireceği kaybı anlattıklarını ve onlarla başından itibaren ortak hareket ettiklerini anlattı.

Güney Afrika'dan gelen konuşmacı, Apartheid rejimi bittikten sonra siyahların üniversitelere akın ettiğini, ancak hala ülkede iş bulamadıklarını, beyazların en iyi işleri elinde tuttuğunu, tüm Afrika ülkelerinde olduğu gibi yoğun bir beyin göçünün yaşandığını anlattı. Cezayirli, ülkelerinde şu an öğrenci hareketinin yeni filizlendiğini söylediler. Radikal islamın örgütlenmede önlerinde büyük engel olduğunu, çoğu öğrencinin hep köşeyi dönme mantığıyla yaklaştığını belirttiler.

Nijeryalı öğrenciler, iç savaş sonrasında öğrenci gençliğin yeni toparlanmaya çalıştığını, okuyabilenlerin sayısının yoksulluktan dolayı az olduğunu anlattı. Kenyalı aynı sorunları dile getirdi. Kenya'da 2002'ye kadar ilkokul bile paralıymış. 2002'den bu yana ilkokul ücretsiz, ama lise ve üniversite paralı, yani özel okul. Kenya'nın yüzde 80'i fakir olduğu için, üniversiteli sayısı daha az ve çoğu okul masraflarını karşılamak için çalışmak zorunda. Onlarda da çok yoğun bir beyin göçü var. İngiltere'den gelen gençler, savaşa karşı okulda yaptıkları eylemleri anlattı. Brezilyalı öğrenci, Brezilya'da öğrenci hareketinin gelişkin olduğunu, üniversitelerin önemli bir sorununun yol masrafı olduğu, bunun için ciddi eylemler gerçekleştirdiklerini söyledi.

Toplantının sonunda İngilizler ve Fransızlar e-mail adreslerinin alış veriş edilmesini teklif ettiler. Buna Latin Amerikalılar ve Afrikalılar itiraz etti. (Afrika'da kaç kişinin bilgisayarı hele hele interneti olduğunu soran yok!) Cezayirli, bir eylem kararı alınmadan çıkılmaması gerektiğini, tartışmanın iyi olduğunu ancak eyleme dönüşmesi gerektiğini ortaya koydu. Öneri olarak da Afrika ve Akdeniz ülkelerinin öğrencilerinin 2008'de uluslararası bir gençlik kampı yapmasını getirdiler. Avrupalılar daha soğuktu. Çoğu toplantıda durum gençlik kampındaki gibiydi. Latin Amerikalılar ve Afrikalılar daha çok eylem diyordu, Batılılar yavaştan alıyordu.

7. Dünya Sosyal Forumu; Nairobi'den Görülen Afrika

Yoksulluğun Rengi Hep Aynı

Nairobi'de 3 milyon kişi yaşıyor, Kenya'nın nüfusu 31 milyon. 1961'de Mau Mau hareketinin öncülüğünde İngiltere'den bağımsızlığını elde ettikten sonra 20 yıl boyunca işbirlikçi bir devletle yaşıyorlar. 2002'de silahlı çatışma ile hükümeti deviriyorlar. Kenya halkı "o da işbirlikçi ama öbürü kadar değil" diyor. Kenya, diğer Afrika ülkelerine göre zengin sayılıyor. Ama Nairobi'de, Doğu Afrika'nın en gelişkin şehrinde, kamu otobüsü yok. Özel otobüs ve minibüsler var. Sigorta yok, özel sigortalar var.

Uzun bir yolculuktan sonra valizlerimizi de kaybederek kötü bir otele geliyoruz. Akşam herkes bahçede otururken (Kenya'da Ocak ayı yaz mevsiminin başlangıcı) çığlıklar kopuyor. Hırsızlar otele girmiş lap topları çalmışlar. Bizde bir endişe yok, çalınacak bir şeyimiz kalmadı. Sabahın erken saatlerinde otelin önündeyiz. Güneş sanki bizimkisi gibi, sabah serinliği de öyle. Bir kadın bizim köyde çalılardan yaptığımız süpürge benzeri şeylerle etrafı süpürüyor, hiç bir yabancılik duygusu çekmiyoruz. Garsonlar bize karşı çok çekingen, bunda Avrupa'dan gelmenin yanında beyaz olmanın büyük etkisi var.

İlk dersimizi yaygın olan hırsızlığa karşı alıyoruz, ikincisi hava karardığında hem yalnız, hem de vasıtasız dolaşmamak. Dersi verenler hep yoksulluğun boyutunu anlatıyor, ama bunu alışveriş kulelerinin yükseldiği şehir merkezlerine bakarak anlamak mümkün değil. Ancak gittiğimiz gecekonduarda görüyoruz. Kibera'da bir milyon teneke ev. Kasarani'nin yakınlarındaki gecekondu da 150 bin. Bir tane slum hırsızların yatağı. Arabalar oradan geçerken bile kapılarını kilitliyor. Slumlar, bizim gecekondu-lara benzemiyor, fakirin de fakiri var derler ya. Hatta geçtiğimiz yerlerde birinci sınıf slum, ikinci sınıf slum... Slumların bile sınıflandırılması var. İki metrekare büyüklüğünde tenekeden barakalar, bir ana yol, yol denilebilirse. Barakaların hepsi üst üste. Fakirliğin kokusu her yerde, su yok, elektrik yok. Sokağın ortasında, evlerin önünde büyük tencerelerde yemek yapılıyor. Her taraf kömür isisi, yüzün simsiyah kesiliyor. Okullar bile baraka. Her tarafta çocuk. Küçük bir kız elimden tutuyor, yalınayak, yırtık pırtık kıyafetler.

Her tarafta kilise, okul değil, kilise.

Zaten DSF'de de ayınlerden geçilmiyordu. Batının misyonerleri sosyal yardım kuruluşu gibi çalışıyor, dualarla acıları boğuyor ve gericiliği körükleyiyorlar. Birçok Batılı manzara karşısında kiliseleri savunmaya kalkışıyor. Bizler de ülkelerini daha iyi sömürmek için kiliselerin varolduğunu anlatıyoruz. Örneğin bu ara Almanya'nın yaptığı "kalkınma yardımlarının" iki katını, gelir olarak Afrika'dan aldığı, hemen ortaya seriliyor. İngiltere ve tutucu protestan kiliselerinden söz etmiyoruz bile.

Kibera slumdan hemen bitişiğindeki zenginlerin semtine geçiyoruz. Alışveriş mağazalarında AB malları, Türkiye'den Ülker çikolata ve sabunlar. Evlerin etrafında metrelerce duvarlar, bu da yetmemiş duvarların üstüne alışık olduğumuz tel örgü çekmek yerine kırık cam parçalarını betonun üstüne örmüşler. İnanılmaz bir görüntü. Siyah ve beyazların tamamen birbirinden ayrı yaşadıklarını söylemeye gerek yok.

Afrikalıların DSF'deki çadırlarında "Afrika satılık değil" diye pankartlar asılı ve hep söyledikleri; "Afrika fakir değil, Afrika sömürülüyor!"

Batılılar arasında tepkiler farklı farklı. Bir yandan acıma ve hırsızları bile hoş görme. Diğer yandan korkudan sadece otelden stadyuma ve stadyumdan otele gidenler (özel araçlarla tabii ki). Bir yandan tüm Kenyalılara hırsız ve üç kağıtçı gözüyle bakma ve o bildik sömürgeci üstencilik. Kaba hali değil, ince hali. Küçümseme ve cahillik öyle boyutlarda ki. Biz Kenyalıları bulduğumuz her yerde konuşmaya çalıştığımız için garsonundan, su satıcısına kadar sistemi tanımayanını görmedik. Onlar ise tek tek konuları sıralayıp çözüm üretmek istiyorlar. Genel sistem tartışmasına daha az giriyorlar.

Latin Amerikalılar bile, bu slumlar bizimkinden de daha kötü dediler, Batılılar ise (Safariye değil de Slumlara gelenler) dehşet içindeydi ve günlerdir fakirliğe karşı çözüm yollarını tartıştıkları toplantılardan sonra fakirliği sırf konuşmanın değil, gözle görmenin şokunu yaşıyorlardı, çoğu çantasına yapışmış, ne yapacağını bilmiyordu.

Bundan dolayı DSF'ye katılanların ortak kanısı, Afrika'da tüm çelişkilerin su yüzüne çıktığı oldu. Bir tarafta aç çocuklar, üç kuruşa su sattırarak bir de onlar üzerinden para kazanan DSF! Diğer tarafta suyun bir insan hakkı olduğunu tartışan insanlar... Bir tarafta lüks lokantada kahve içen Batılılar, diğer tarafta bu lokantayı talan eden aç Afrikalı çocuklar... Bir tarafta büyük tekellere açılan savaşılar, diğer tarafta en büyük telefon şirketi Celtel'in reklam panoları ve dağıttığı telefon kartları... DSF, "bu toplantı için para gerekiyordu ne yapalım" diyor. Ama gelen tepkiler sonrasında, "bundan böyle aş evleri kuralıyız" a karar vermiş.

Ancak bizce DSF'de en acı olan gerçek şuydu: Almanya'da Haziran ayında yapılacak G-8 toplantısı güvenlik gerekçesiyle dağın başına alındı, bir de etrafına çit çekiliyor. Bu teşhir malzemesi olarak çok kullanıldı ve etkili de oldu. DSF ne yaptı? Kendini şehirdeki fakirlerden korumak için toplantıyı şehrin dışına bir Stadyuma aldı. Stadyumun içinde indymedyanın radyo istasyonu silahları kişilerce çalınınca katılımcılar ikiye ayrıldı. Alanda adım başı silahla gezen polisleri doğru bulanlarla bunu doğru bulmayanlar. Afrika'daki DSF bir soğuk duş aldı. Merkezi sonuç bildirgesinde tam da bunlara çözüm üretmesi gerektiğine dair kararlar almak zorunda bırakıldı ve insanların kafasında kendi çelişkilerine dair çok soru işareti bıraktı.

Tüm gördüklerimizden ve konuştuklarımızdan bizim çıkardığımız sonuç ise, Afrika'da kitle hareketinin hızla geliştiği. Açılış ve kapanışta Afrikalı kadınların zılgıtlar arasında, "Kahrolsun Kapitalizm" sloganları arasında "Biz Kazanacağız" sözleri, Kenya'dan ayrılırken hepimizin kulağında.

'Sosyal Forum' günlüğü...

Dünya Sosyal Forumu açılış startını Kibera adlı bölgede verdi. Kibera Afrika'nın ikinci büyük bölgesi, bir milyon kişi burada yaşıyor. Yürüyüşe her yaşta Kenyalı katılmıştı. Eylemde, eleştirdiğimiz "Hepimiz aynı gemideyiz" ve "Başka bir dünya mümkün" dövizleri dikkat çekiyordu. Yürüyüşte bir Filistinli "Filistin'e Özgürlük" sloganını atırıyordu. Ancak eylemde, canlılık yerine daha çok karnaval havası vardı. Orada gördüğümüz Kilise temsilcileri tüm DSF boyunca Afrika'daki güçlerini sergileyeceklerdi. Açılışın yapıldığı şehir merkezinde olan Uhuru (Barış) Parkı'nda sona eren yürüyüşte beyazların sayısı çok azdı.

Uhuru Parkı'ndaki sahneden Afrikalı kadınlar sloganlar atırıyordu: "Kahrolsun Kapitalizm!" "Yeter Artık" ve tabii sürekli olarak "Başka bir dünya mümkün, başka bir Afrika mümkün". Ve tili çekiyorlar, tıpkı Kürt kadınları gibi.

Konuşmalar yapılırken, tüm dünyadan gelen insanlar geçit yapıyor. Etiyopyalılar, "Kalkınma Yardımlarına Hayır", "Avrupa Ortak Ticaret Anlaşmalarına Hayır", "Etiyopyalı Köylüler Genetik Tarıma Hayır Diyor" pankartıyla ve sloganlarla alana giriyor. Sayıları yüzü bulmuyor ama bir ordu gibiler. Zambiyalılar, "Halkın Sesine Kulak Verin" pankartıyla, Sudan İşçi Sendikası, "Barış İstiyoruz" sloganıyla, Zimbabveliler, demokrasi talepleriyle, Mozambikliler, "Avrupa Ortak Ticaret Anlaşmasına Hayır" pankartıyla...

Mikrofondan; "Afrika fakir bir ülke değil, bizler sömürüye, yoksulluğa son vermeliyiz" diye konuşmalar yapıldı ve ardından "Kahrolsun Kapitalizm" sloganları... "Biz Afrikalı kadınlar güçlüyüz, biz kazanacağız" sloganları...

AIDS önemli bir konu Afrika'da. AIDS'e savaş açan tişörtler. Çok yaygın olan AIDS'in bir tabu gibi saklanması tepkililer. Hemen yanlarında Angolalı rahibeler. Yetimhane çocuklarıyla ayın yapan rahipler. Zaten her adımda İsa, Allah, Haç ve dini kıyafetler giymiş kişilere çarpmamak mümkün değil. Alanda "Savaşa Karşı Koalisyon" pankartı ve mikrofondan Filistin işgalini anlatan Leyla Halid. "Güney Afrika'da Apartheid'i siz yıktınız, biz de Filistin'de yıkacağız" diyor. Alanda "Terörist Bush, İşgale, Savaşa Hayır" sloganları yükseliyor. Irak'taki savaş konusunda Afrikalılarda dayanışma yüksek. Kenya'nın komşusu Somali savaşın içinde, Somalili mülteciler slumlarda. Herkes savaşı yakından tanıyor burada.

"Herkes İş, Herkes Çalışma Hakkı" sloganları yükseliyor. Brezilyalı konuşmacı "Kahrolsun Emperyalizm" sloganları ile özelleştirmeye karşı mücadeleye çağırıyor, topraksızları anlatıyor. Küba, Bolivya, Venezuela, "başarıları çoğaltalım" çağırısı yapıyorlar. Zambiya'nın eski başbakanı Kenef Kaunda, DSF'in her toplantısında bir başbakan konuşurma geleneğine uygun olarak sahneye çıkıyor.

Açılışın ortasında bir protesto gösterisi. Kenyalılara DSF için konulan 5 Euro'luk giriş ücretini protesto eden Pepeols Parliamt (Halk Meclisleri). Önce dışardan gelenler anlamıyor, çünkü onlar 80 dolar açılış ücreti ödüyorlar. Kenyalılar direngen, Nairobi'deki Doğu Afrika'nın en büyük slumunda günde bir doların altında yaşayan insanları anlatıyorlar ve girişin ücretsiz olmasını talep ediyorlar. Güney Afrikalılar hemen eylemcilere katılıyor. Batılılar çekingen. Açılış tüm rengeyle akşama kadar sürüyor.

Açılış ayın 20'sinde Cumartesi günü şehrin merkezinde yapıldı. Ancak yaklaşık 1300 kuruşun sunduğu 1000'den fazla toplantılar şehir merkezinden yaklaşık 20 km kuzeydeki Stadyum'da gerçekleşti. Toplantıların şehrin dışına alınmasının nedeni, Batılıları "korumak"(!) Hırsızlık ve can güvenliği gerekçe gösteriliyor. Tabi açıktan kimse bir açıklama yapmıyor.

Sabah yine bir protesto eylemiyle başlıyor. Giriş ücreti bir önceki eylemden sonra 50 cent, ancak bunu bankaya yatırmadan girilemiyor toplantı alanına. Sabahki eylemden sonra bu sefer kapıları açmak ve girişi bedava yapmak zorunda kalıyorlar.

DSF'nin organizasyonu tam bir kaos. Binden fazla toplantının olduğu yerde, program yok. Kimse neyin nerede yapıldığını anlayamıyor. Ancak yine de herkeste bir merak ve heyecan. Birbirine bu kadar gülümseyen ve konuşmak

için fırsat arayan insanları görmek kolay değil. Herkes birbirinin boynundaki karta bakıyor nereden geldiğini anlamak için.

Stadyumun içi bölmelerle toplantı salonlarına çevrilmiş. Stadyumun dışında büyük çadırlar, yemek yerleri. Che Guevara Gençlik Kampı. Film gösterimlerinin yapıldığı sinema salonları. Ve Stadyumun etrafını çeviren kendisine Sivil Toplum Örgütü (NGO) denenen stantları. Stadyumun en iyi yerinde Caritas'ın (katolik kilisenin yardım kuruluşu) üç tane dev çadırı. Ve sokak satıcıları, tüm turistik eşyalarını etrafa sermiş, mallarını satmaya çalışıyor. Yine Stadyumun en merkezi yerinde kurulu olan ve Güvenlik Bakanının sahibi olduğu lüks lokanta. En büyük telefon şirketi Celltel'in reklam panoları. DSF'ye para vermişler!

DSF'ye katılım sayısı resmi olarak 50 bin olarak açıklansa da alanda yaklaşık 30 bin kişi vardı. Dışardan en çok katılım DSF'in beşiği olan Brezilya'dandı. 146 delegasyon. Toplantılarda en çok özelleştirme, iklim değişikliği, toprak savaşları, AIDS/HIV, barış ve çatışmalar, su, göç, serbest ticaret anlaşmaları, borçların silinmesi, DSF'in geleceği, kadın hakları mücadelesi ve ortak iletişim ağları konuşuldu.

Her saatte alanda eylem var. "Siyah Kadınlar Savaşa Karşı" pankartıyla ve müzikleriyle, Irak savaşını protesto eden siyah kadınlar. Biraz ilerde dans gösterisi yapan Ugandalı grup. Sözcüleri, "biz burada size sadece kültürümüzü sergilemeye gelmedik, tüm doğu Afrikalıları Uganda'da yapılacak ortak konferansa çağırıyoruz" diyor. Diğer yanda Bangladeş ve Pakistanlılar eylemde. Herkes stadyumun etrafında en az bir tur atıyor. Pankartı, sloganı ve danslarıyla... Sri Lankalıları semah çekerken gördüğümüzde ise iyice şaşırıyoruz. Gerçekten semah çekerler. Semah çekerken de sloganları patlatıyorlar. Kiliseler de boş durmadı. Sokak ortasında ayınlar, dini türküler vb.

Kadınlar tüm etkinliklerde ağırlıkta ve en öndeler. Latin Amerikalı kadınların oluşturduğu feminist hareket, toplantılarda en fazla katılımı çekti. Sendikaların katılımının ve işçi sınıfı konulu toplantıların sayısı çok azdı.

Yine göç konusu diğer DSF'lerde çok yer almazken, Afrika'da önemli bir konuydu. Afrika'dan Batı ülkelerine yapılan göçten ziyade, Afrika'daki savaşların doğurduğu kendi içindeki göç öne çıkmıştı. Örneğin slumlarda en çok kalan Somalili, Sudanlı, Etiyopyalı mültecilerdi. Kenya, bunlara da kapılarını kapatmayı düşünüyordu.

Savaşa karşı yapılan toplantılar, yine en çok katılımın olduğu toplantılardı. Örneğin Somalilerin, "Siyah Kadınlar Savaşa Karşı" grubunun veya Ürdünlü kadınların Iraklı kadınların durumunu anlatan toplantılar vb... Ancak savaşa karşı 20 Mart'ı uluslararası mücadele günü olarak karar altına alan toplantı, "Savaşa Karşı Koalisyon" grubunun yaptığı toplantıydı. Bu toplantıda, Türki-

(Lorens, tiim ekmek ve su satanlar gibi çamaşır leğenine ip geçirmiş, boynuna asmış ve güneşin altına gün boyunca su satıyor. Jude ise, en fazla 14 yaşında. Onlara DSF'yi soruyoruz:)

Lorens: İnsanların Kenya'ya gelmesi iyi. Tanışyorsun, para kazanıyorsun. Dünya Kenya'yı tanımaya başlıyor.

Jude: DSF'in bana faydası ne? Sürdüğü sürece işim var ve para kazanacağım. Benim kardeşlerim, ailem var para kazanmak zorundayım. Şimdi bana günlük su satışından 4.5 Dolar kalıyor. Bu size az gelebilir ama bizim için çok iyi. Hem belki DSF'den sonra bir şeyler değişir.

-Ne değişir?

Jude: Aslında hiçbir şey. Zenginler zengin kalacak, fakirler fakir. Baksana firmalar şurada bizim sattığımız suya bile göz diktiler. Belki yarın burada olamayacağım. Ben bu suyu da dışarıdaki toptancıdan alıyorum ve yüzde üzerinden satıyorum. Rüşvet çok var, düzelmüyor bir türlü. (Bir su yaklaşık 1 dolar, Jude günde en az 50 dolarlık satıyor ama kendisine sadece 4 dolar veriliyor. Bunu da DSF organize etmiş, şirketlerle anlaşmalar öyle. Kenya'da su çok pahalı)

-Burada bir sürü STÖ var, bunlar Kenya'da faaliyet gösteriyor onlarla ilişkin var mı?

Jude: Onlar burada çok gruba para veriyorlar. Ama bir işe yaramıyor. Güya yetim çocuklara bir yetimhane kurulsun diye paralar verildi. Ne oldu? Alanlar yedi. Bu projeleri yapanlar kendi aralarında anlaşılıyorlar ve paraları yiyorlar. Bu paralar yerine ulaşmıyor.

ye'den Türkiye Sosyal Forumu'ndan ve Ankara'dan Küresel Bakış'dan bir temsilci vardı. (Onun dışında Avrupa'dan bizim dışımızda, Atılım'dan temsilci ile karşılaştık.) Bu toplantıya özellikle troçkistlerin yoğun katılımı vardı. Üç gün süren bu toplantı, en canlı, tartışmalı geçen oldu.

En sorunlu yerlerden biri, gençlik merkezi Che Guavera'ydı. Gençler yok denecek kadar azdı. Bu konuyu tartışmak istedik ancak nedeni üzerine doyurucu bir açıklama alamadık. Bir açıklama, Batılı gençlerin daha çok Latin Amerika meraklısı olduğu, Afrika'yla bir bağlarının olmadığı yönündeydi. Ancak bu, Doğu Afrika'nın en büyük Üniversitesine sahip Nairobi'den katılım düşüklüğünü açıklamıyordu. Kenyalı lise ve üniversite öğrencilerine biz de asıl Stadyumda rastladık. Biri okula devam edebilmek için bizim şu bildiğimiz tava ekmeklerinden satıyordu, diğeri para karşılığı anket yapıyordu.

DSF'in üçüncü günü, eylemle başladı. Üç gün boyunca içerde satılan yemek ve su fiyatlarına karşı eylemler yapıyordu. Ağırlıklı Halk Meclisleri ve Güney Afrikalılar tarafından. Ancak örneğin giriş ücretinde olduğu gibi DSF organizatörleri önce talepleri kabul ediyor ertesi gün Stadyumda yapılan silahlı soygunları bahane ederek tekrar kapıları kapatıyordu. Ya da su fiyatlarını 1.5 dolardan 50 cente indiriyordu ama suyu bedava yapmıyordu. Çünkü kendisi de bunlardan komisyon alıyordu.

Ancak üçüncü gün sabır taşı. Önce sabahleyin otobüsler durduruldu ve yollar kesildi. Beyazlar olarak dört-beş kişiyiz, Güney Afrikalıların bir kısmıyla otele benzer bir binada kalıyoruz. Sıcak bakışmalar hemen başlıyor. Polisler gelince gidip güzerhahındaki eylemci sayısı daha az olduğu için onlar yere tüm bedenlerini yatırıyorlar. Diğer beyaz arkadaşlar fotoğrafımızı çekip gidiyorlar. Bizim de sayımız yüzü geçmiyor zaten. Polisler kararlılığı görünce, kapılar tekrar açılıyor. Sloganlarla stadyuma giriyoruz. Öğlen saatlerinde, çevredeki slumlardan gelen çocuklar kapıların açık olmasından faydalanıp içeri dalıyorlar. Bırakalım ceplerinde parayı, çoğunun üstünde giyeceği bile yok. Halk Meclisinin örgütlemesi ile Güvenlik Bakanına ait alanın en güzel yerine kurulmuş lüks lokantaya hücum başlıyor. Çocuklar kapıtlarını alıyorlar.

Bu eylemleri yapanların sayısı en fazla yüz kişi, ancak DSF'deki çelişkileri en çok açığa vuran eylemler de bunlar. Halk Meclisleri "fakirlerin stadyuma gelmesi için yol parası bile yok" diyerek, şehir merkezinde Uhuru Park'ta bir alternatif sosyal forum yaptı. DSF'den önce kimse Halk Meclislerinin kim olduğunu bilmezken ve bunları Nairobi resmi DSF komitesi dışına bırakılırken, eylemleriyle öyle bir yaraya parmak bastılar ki, herkes dikkate almak zorunda kaldı. Eylemci sayısının azlığına rağmen DSF'de bir tartışma cephesi açıldılar.

DSF'nin dördüncü günü büyük toplantılara ayrılmıştı. Bu ilk defa yapıyordu. DSF'ye gelen, "toplantılardan merkezi karar almadan çıkmamalıyız" eleştirisinden kaynaklanıyordu bu. 21 konu üzerine merkezi toplantılarda örgütler/kişiler ortak kararlar ve ortak kurulacak internet ağları üzerine görüştü. (Biz sadece savaş, işçi sendikaları ve göçle ilgili toplantıları izleyebildik.)

DSF alanda yemek fiyatlarının pahalılığına karşı eylem yapanları kutladı, onlardan özür dilemeden. Özürleri "yer, Güvenlik Bakanının, bizim elimizden de birşey gelmezdi" oldu. Tahminlere göre Stadyum da toplantıya ancak bu lokantanın orada yapılması koşuluyla verilmiş. Yani DSF şantaja uğramış!!!

Son gün DSF, kapanış etkinliği için Uhuru Parkı'na şehir merkezine taşındı. Sabahın Koroşa slumlarından geçen bir maraton düzenlendi. Maratonda yüz kişi koştu, ancak bizim de içinde bulunduğumuz binlerce kişi yürüdü. Yine beyaz olanların sayısı 2-3 yüzü geçmiyordu.

Çin ve Afrika Pazarı...

DSF sayfalarındaki yazıları gözden geçirirken bir yazı özellikle dikkatimizi çekti. Yazar DSF'den Çin'in Afrika'yı sömürdüğü ve buna karşı mücadele kararlarının çıkması gerektiğini yazıyordu. Parantez içinde AB ve ABD'nin de Afrika'yı sömürdüğünü yazıyor ancak kararın özel olarak Çin'e karşı çıkması gerektiği üzerinde duruyordu. DSF sayfasında sadece üç makale vardı biri de buydu. Bu konuda iki temel toplantı vardı, biri Çinli STÖ'nün yaptığı toplantıydı diğeri Avrupalı bir STÖ tarafından hazırlanmıştı.

Çinli STÖ'nün toplantısına beklediğimiz gibi katılım çoktu. Özellikle Alman Vakıf, Radyo, TV, STÖ'ler yerlerini almıştı. Afrikalılar da çok sayıda katılmıştı. Toplantı Çinli bir bayanın tarih boyunca Çinlilerin ve Afrikalıların birbirini çok sevdiğini söylediği konuşma ile başladı. Afrika'nın köylerinde çocuklar Çinlileri görünce hep bir ağızdan "We love China" (Biz Çin'i çok seviyoruz) diye bağırıyorlarmış. STÖ olarak 2005'de kurulduklarını anlattı. Batılılar gibi ikiyüzlüce, tamamen devletlerinden bağımsız olduklarını, sadece insanların sosyal hakları için savaştıklarını söylemediler. "Bizim devlet" diye başlıyorlardı her söze. Onun ardından Nairobi Kenyatta Üniversitesinden Ekonomi Profesörü sözü aldı. Profesör, rakamlarını aşağıda vereceğimiz, Çin'in Afrika'daki ekonomik rolünü anlattı. Ve tahlilini "Böyle giderse Çin 2010 yılında Afrika'da birinci güç olacak, ondan istediğimiz bizimle adil ticari anlaşmalar yapması, o kazanırken Afrika'nın da kazanması" diye bitirdi. Daha diğer konuşmacılar söz alamadan fırtına koptu. Salonun dört bir tarafına, daha sonradan ortaya çıkacak, bilinçli olarak yerleştirilmiş insanlar saldıran atağına geçti. Bir İsviçreli Çinlilerin Afrikalıları en ağır şekilde sömürdüğünü, köydeki çocukların Çinlileri gördüğünde korkudan bağırduklarını, Çin'in Afrika'daki diktatörleri desteklediğini, bunun en iyi örneğinin Zimbabve olduğu vb. Onun sözünü kendinin Zimbabve'den olduğunu söyleyen bayan destekledi. Bayan, Zimbabve'den kimsenin DSF'ye gelemediğini, yasak olduğunu anlattı. Herkes "Sen nasıl geldin o zaman" deyince "benim Amerikan pasaportum var" dedi ve kirdiği potu anlayarak hemen dışarı çıktı. Bir Çinli kız Çinlilerin yalan söylediğini, Afrika'yı yeni sömürgeleştirmek istediğini anlattı, ama o kadar histerikti ki o da kalktı gitti.

Toplantı bağışmalarla sürdü. Afrikalıların çoğu ise başka bir şey soruyordu. "Çinle ilişkilerin gelişmesini istiyoruz, ama siz buradan petrol alırken bu ülkenin gelişmesini için neler yapacaksınız?". Sözü alan Çinli konuşmacı dertlerini daha açık bir dille koymaya başladı. "Biz ticaret yapıyoruz, bu küresel dünyada biz yapmasak bir başkası yapacak. Ama biz Afrika'nın gelişmesi için okul, yol, hastane yapıyoruz. Buranın kendi elemanlarını geliştiriyoruz. Biz Afrikalılara saygıyla, insana gösterilmesi gereken saygı ve ticari ortağa gösterilmesi gereken saygı ile yaklaşıyoruz." Ardından döndü ve İsviçreliye sordu: "Sana burada Zimbabve'deki asıl sorunun ne olduğunu ve bu işin içinde kimin parmağı olduğunu anlatabilir mi?". İsviçreli ortadan kayboldu. Toplantı Çinlilerin, "bizden ne istiyorsunuz, bizim daha ticaret hacmimiz çok küçük, niye büyüklere saldırıyorsunuz da nerede bizi görürseniz bize saldırıyorsunuz" konuşması ile bitti.

Ertesi gün "Afrika Çin tarafından yeni sömürgeleştiriliyor mu?" başlıklı bir toplantı vardı. Büyük katılımlı toplantılardan biriydi. Sahneye Çin'deki STÖ'lere Çin devletinin uyguladığı baskıları anlatmak üzere Çin STÖ'sünden bir genç kız geliyor. 20 yaşlarında, güzel bir kız ve mükemmel bir Amerikan İngilizcesi ve tarzı ile dikkat çekiyor. Konuşmasında 20 dakika boyunca, bir iş yapmaya çalışırken sivil polis geldiğini, onunla nasıl bakiştıklarını her açıdan anlatıyor. Durum o kadar belirgin ki, bir dinleyici herkesin düşündüğünü ifade ediyor. "Bu genç konuşmacı bayanın Çin'de yaşadığına inanmıyorum. O daha çok Charlie'nin meleklere andırıyor" diyor. Toplantıyı düzenleyenlerden gık yok. Kızdan gık yok. Mao'ya dayanarak Afrika'nın Çin sömürüsüne karşı çıkmak gerektiğini koymaya çalışan konuşmacılar da vardı, ama hepsi şiğ ve düzmece. Bu toplantı da erken dağıldı. Çin ve Afrika konusu Batılılar için kırmızı bez parçası gibi.

Çin, Afrika Pazarını Fethediyor

Çin'in Afrika ile ilişkilerinin gelişmesi '90'lı yıllara dayanıyor. Ancak Çin'in o dönem Afrika ile ticaret hacmi dik-

kat çekmeyecek kadar küçük. Çin'in Afrika ile ticari ilişkilerinde olağüstü artışlar daha çok 2000'li yıllarda. Çin'in Afrika'dan istedikleri asıl olarak petrol ve yeraltı madenleri. Bunun bir nedeni büyüyen Çin sanayisinin hammadde kaynaklarını garantiye almak, diğer bir boyutu ise ABD'nin kontrolü altında olan Ortadoğu petrol kaynaklarına tamamen muhtaç olmamak. Çin ve Venezuela'nın petrol anlaşmaları da bu yönde zaten. Çin şu an ABD'den sonra Afrika'nın ikinci büyük petrol alıcısı. Ve Çin ihtiyacı olan petrolün dörtte birini şu an Afrika'dan karşılıyor. Çin daha geçen yıl iki milyar dolara Nijerya petrolünün yüzde 45'ini aldı ve başka petrol yatakları için de sözler aldı. Sudan'da Çin en çok petrol çıkarılan ülke. Angola'da, ki Angola Nijerya'dan sonra Afrika'da ikinci büyük petrol üreticisi, ABD ve AB'nin karşısında en büyük rakip.

Çin '90'lı yıllarda Afrika ile ticaret hacmini yüzde 700 arttırmıştı. Piyasaya yeni giren Çin için bu rakamlar büyük rakamlar değildi. Ancak Çin örneğin 2002-2003 yılları arasında ticaret hacmini 9 milyar ABD Dolarından 18.5 milyar dolara çıkardı. 2004'te tekrar yüzde 100'lük bir artış sağladı ve 2005'de bu rakam 35 milyarı bulmuştu. Böylelikle Çin, ABD ve Fransa'nın ardından Afrika ile ticareti olan 3. büyük ülke haline geldi ve İngiltere'yi geride bıraktı.

Petrolün yanında Çin Kobalt, Platin gibi madenleri ithal ediyor.

Çin'in petrol piyasasına girişi ile birlikte Afrika petrol fiyatları arttı. Bu fiyat artışı, Afrika'nın daha önce görülmemiş bir büyüme hızına oluşmasına neden oldu. 2005 için büyüme hızı 5.2 oldu.

Çin'in Afrika'yı fethi şöyle. Nijerya petrolünü alan Çin Nijerya'ya harap olan altyapısını kurması için 4 milyar veriyor. Sadece para vermiyor, kendi teknoloji ve elemanlarını göndererek ve iyi kalite mal kullanarak bizzat işin başına geçiyor. Özellikle yol, tren hatları, hava alanları. Bunlar aynı zamanda Afrika pazarını daha iyi sömürmek için de önemli. Böylece Batı ve Güney Afrika'ya malların taşınması da kolaylaşıyor. Angola'ya IMF ve Dünya Bankası para vermeyi reddedince Çin hemen 2.2 milyar kredi veriyor, 30 yıl boyunca süren iç savaşta harap olmuş altyapısını kurması için. Ve Angola'nın büyüme hızı yüzde 20'lerde. Çin'lilerin buna karşı talepleri, işlerin yüzde 70'inin Çin'e verilmesi ve kredinin petrole ödenmesi.

Çin modeli Afrika'da kapitalizmin gelişmesini hızlandırıyor. Bir yandan petrol karşılığında kredi veriyor, ayrıca Togo, Kamerun, Fildişi Sahileri vb. ülkelere aynı zamanda neredeyse hiç var olmayan altyapıları, yani yol, kanalizasyon vb. için teknoloji ve eğitilmiş eleman veriyor. İnşayı birlikte yapıyor. Oradaki elemanları yetiştiriyor, doktor gönderiyor ve elindeki bilgiyi paylaşıyor. Çin'in diğer

rakipler karşısında Afrika'da tutunabilmek için başka bir şans yok zaten. Bunun yanında, binlerce Afrikalı öğrenciye Çin'de okumaları için kapıları açıyor, burslar veriyor. Dahası, geçtiğimiz yıllarda Çin Afrika ülkelerinin 10 milyarlık borçlarını sildi. En büyük dolar rezervlerinden birine sahip olan Çin'in bunu yapacak gücü var.

Çin Afrika'nın tekstil pazarına da göz dikmiş durumda. Hem tekstil ihraç ediyor, hem de Afrika'da üretim yapıyor. AB ve ABD bu alanda da panik içinde çünkü Çin Afrika üzerinden Çin tekstiline konan ihracat kotasını kırıyor.

DSF'de ise Çin daha çok "diktatörleri destekliyor" tarzında ele alınıyor. Ve AB bunun karşısında demokrasi havarisi kesiliyor. Halbuki DSF'nin kendi mantığı içinde bakılırsa, örneğin "borçlar silinsin", "Afrika'nın kalkınması için yol-elektrik-su" vb. sözlere bakılırsa Çin'e tapmaları gerekiyor. Konuştuğumuz Afrikalıların çoğu Çin'e kötünün iyisi diye bakıyorlar. Çin'i örnek alara yoksulluklarının sona ereceğini umut ediyorlar. Kenyalı biri toplantıda şöyle dedi: "Çin, sömürüyü diğerleri gibi çiçeklerle süslemiyor, açık konuşuyor, gerçek niyetlerini söylüyor. Bizim asıl burada konuşmamız gereken Çin'de ezilenlerle biz nasıl bir ortak mücadele geliştirebiliriz."

Daniel: (Şoför, işsiz kalmış, DSF'de seyir satıcılık yapıyor) Bizim hükümetlerle sorunumuz var. Biri 20 yıl başta kaldı. Ülkeyi soydu, birşey kalmadı. Akbalar hükümeti. Kendi kahvemizi bile içemiyoruz, ihraç ediyorlar. Yeni hükümet yöntem değiştirdi. Örneğin İngiltere ile yapılan anlaşmalar, Japonya ve Çin'le yapılmaya başladı. Landroverleri artık Japonya üretiyor, İngiltere'ye verilmiyor bu siparişler. Batılılar buna çok kızgın ama biz Asya'ya ve Doğu'ya yüzümüzü döndük. Çin nasıl zengin oldu? Bu bizim için bir örnek. Biz de olabiliriz.

Edward: (Üniversitede Ekonomi bölümünde öğrenci. DSF için anket yapıyor. Anket yapma karşılığında röportaj yapmamızı kabul ediyor.)

Para kazanmak için anket yapıyorum. Bizde okullar paralı. Ben Kenya'dan başka bir yere gitmedim, okulu bitirdiğimde de ülkeyi terk etmeyi düşünmüyorum.

- Buraya batılıların/beyazların gelip toplantı yapması ve neler yapılacağına dair yön çizmesi seni rahatsız etmiyor mu?

Kenya'da siyah-beyaz ayrımı hala çok. Beyazlar bize hep üstten bakıyor. Aynı yerlerde oturuyorlar, aynı okullardalar. Buradaki diğer beyazları gördükten sonra biraz fikrim değişti.

-Sen öğrencisin, buradaki gençlik hareketinin durumunu özetler misin?

2002'ye kadar gençlik hareketi çok büyüdü, hükümeti devirdik. Eski hükümet olsa şimdi ben seninle burada oturup konuşmazdım. Herkes korku içinde yaşıyordu. Ancak 2002'den sonra hareket düştü. Şimdi herkes iş ve ekmek derdinde. Çoğumuz günlük yaşıyor yani o gün kazandığımızla yemek alabiliriz ancak.

-Gençlik içinde komünist örgütlenme var mı?

Tek tek insanlar var ama örgütlenme yok. Burada iki parti sistemi var genelde insanlar onun etrafında, hele eski hükümeti devirdikten sonra herkes geçim derdine döndü tekrar. Bir de burada dinin çok önemli etkinliği var. Kimse Allah'a inanmıyorum diye-

mez. Çünkü burada kiliseler aynı zamanda bir yardımlaşma kurumu. İnsanların sosyal sorunlarıyla ilgileniyorlar, okul, hastane vb. Güçleri de buradan geliyor. Dini ayrımcılık çok fazla. Müslüman kesimle neredeyse hiçbir ilişki yok. Diğer bir hassas konu toprak. Atamın toprağını benden alamazsın, son dönemde insanların elinden toprakları alınmaya ve tekellere satılmaya çalışılıyor, bunu yapabilmeleri çok zor olacak, insanlar toprağa bağlı.

- Çin'in Kenya'da etkinliği nedir?

Çin buraya çoktan girdi. Bu Stadyumu Çin yaptı, şu an Nairobi havaalanını onarıyorlar, Mombasa Nairobi karayolunu Çin yaptı. Ucuz eşya getiriyor. Önceden elektronik aletleri sadece beyazlar alabiliyordu. Ama Çin'in buraya gelmesiyle bize hayal olan aletleri alabiliyoruz artık. Gençlerin üstündeki kotların hepsi Çin malı. İthal mal olduğu halde, buradan daha ucuza geliyor ve fakir insanlar da bunları giyinebiliyor. Tabii ki diğer yandan bizde işsizlik büyüyor. Tekstil atölyeleri kapanıyor.

- Forumdakiler Çin Kenya'yı yeniden sömürgeleştiriyor diyorlar?

Çin'den önce burada en etkili ABD'ydі, sonra AB. Şimdi onlarla anlaşmalar tek tek iptal ediliyor ve anlaşmalar Çin ve Japonya ile yapılıyor. Bu birçok Afrika ülkesinde böyle. Pazarda şu an Çin ve Japonya var. Aralarındaki fark şu: ABD sadece üsttekilere yedirdiyordu. Fakirler için yaptıkları bir şey yoktu. Çin öyle yapıyor, sosyal alana yatırım yapıyor, yani kazanıyor ama kazandığının bir bölümünü sadece üste yedirmiyor fakir insanlara da yararlı projeler yapıyor. Bu yöntemiyle Çin yakında tüm pazarı eline geçirir.

-ABD, AB ve Çin arasındaki bu çıkar çatışmasının başınıza ne işler açacağını görenler var mı?

Tabii ki. Sudan'da savaş nasıl çıktı? İnsanları birbirine karşı kıskırtarak kendi çıkarlarını elde etmeye çalışıyorlar. Burası hep sömürge kaldı, hala öyle. Halk, Kenya'nın başına gelebilecek sorunları iyi görüyor. Burada her şeyi çok çiplak.

16 Mart 1918 Sverdlov'un ölümü

"Çalışmasının ilk dönemlerinde, henüz delikanlıyken, siyasi bilinci henüz uyanıyorken, o, kendisini derhal ve tamamen devrime adanmıştı" diyor Lenin onun için. 15 yaşında atılmıştı kavgaya. 35 yaşında, uzun ve zorlu sürgün yıllarının sonucu olarak bir hastalığa yenik düştüğünde, daha iki yaşını bile doldurmamış Sovyet ülkesinde, sosyalizmin inşası için en çok çalışan, kendini bütün varlığıyla ortaya koyanlardan biriydi.

Yakov Mihayloviç Sverdlov, ya da kitlelerin çok sevdiği ismiyle "Yoldaş Andrey", çok iyi bir örgütçü, gerçek bir doğal kitle önderiydi. Lenin onu "insan sarrafı" diye tanımlıyordu. Rusya'da yaşanan üç devrimin de örgütlen-

mesinde onun tartışmasız bir etkisi ve önderliği söz-konusuydu. Mücadeleye atıldığı ilk günden itibaren sağlam bir bolşevik olmuştu. Parti içindeki saflaşmalarda, tartışmalar ve görüş ayrılıklarında, en ufak bir tereddüte bile kapılmadan Lenin'in yanında yer alırdı.

Pekçok değerli özelliği üzerinde toplamış bir bolşevikti: Mükemmel bir yöneticiydi, proletarya ile bağları çok güçlüydü, teorik çalışmalara özel bir önem veriyordu. En önemli özelliklerinden biri de yeraltı savaşımında ustalığıydı.

Ekim devrimi gerçekleşene kadar ülke dışına hiç çıkmamış olan bolşevik önderlerden biriydi Sverdlov. Yaklaşık 15 yıl süren mücadele yaşamının yarısından fazlasını sürgünde ve cezaevinde geçirmişti. Bu sürenin tamamına yakınına da firar ve firar planlarıyla dolmuştu. Ve pekçok defa firar etmişti.

Özgür olduğu zamanlarda ise, Ohrana ajanlarını şaşkına çeviren, polise karşı mücadelede sürekli yeni yöntemler ve araçlar geliştiren bir yeraltı savaşçısıydı. "Ajanlar atlatılmaya yarar. Takip edilme olasılığından ne kadar emin olursanız, o kadar akıllı ve dikkatli hareket edersiniz, ajanları o kadar ustaca atlatırsınız ve burada, Yekaterinburg'da doğmuş ve büyümüş olan, her bahçeyi, her köşeyi tanıyan sizden başka kim ajanlarla daha iyi bir şekilde alay edebilir" diyordu bir yoldaşına. Devrimin yükselişe geçtiği bir dönemde, bir grup yoldaşıyla birlikte kitlelerin bildiği bir evde komün yaşantısı kurduğu gibi, devrimin yenilgiye geçtiği zamanda da, o evden hızla ayrılıp yeraltının derinliklerine saklanmayı son derece başarılı bir biçimde gerçekleştirmişti. Silah yüklü bir sandık, bir zengin tüccarın çeyit sandığı oluyordu kimi zaman, Sverdlov'u gizlice bölgeden çıkarmak gerektiğinde, tren biletini istasyonda Sverdlov'u yakalamak üzere bekleyen jandarmaya aldırmasını da başarıyordu. Partinin yeniden yeraltına çekilmesi gerektiğinde, matbaayı bir rahibe manastırına ait binaya taşımıştı. Partinin yayınevi deposu ve bolşeviklerin merkez komitesi sekreterliği de aynı binadaydı ve rahibelerin bütün bunları ruhu bile duymamıştı.

Lenin onun "insan sarrafı" olduğunu söylledi. İnsanlarla ilgili herşeyi hafızasına çok ayrıntılı kaydedirdi. İnsanlara değer verir, onlarla yakından ilgilenir ve çok yakından tanırdı. Bu nedenle birisine görev verirken son derece isabetli kararlar alabiliyordu.

Lenin'in çok sevdiği ve değer verdiği bir dostuydu. Öylesine güçlü özellikleri olan bir bolşevikti ki, ölümünün ardından Lenin onun için "ölen birisinin yerine bir kişiyi koyabilirsiniz ve onun yerini doldurur, ama Sverdlov'un boşluğunu doldurmak için en az on kişi görevlendirmek gerekir" demişti. Bu değerli komünisti uğurlamak için, on binlerce proleter Kızıl Meydan'da toplanmıştı.

☆ 4 Mart 1919- Komünintern kuruldu.

I. Emperyalist savaş sırasında kendi burjuvazisiyle işbirliği yapmayı savunan II. Enternasyonal oportünizminin çökmesinin arkasından Lenin'in önderliğinde kurulan Komintern, II. Emperyalist savaş döneminde ve sonrasında dünya komünist hareketine önderlik etti.

☆ 5 Mart 1953- Sosyalizmin inşasında büyük yol alan ve Alman faşizmini yenilgiye uğratarak dünya halklarını faşizmin vahşetinden kurtaran büyük önder Stalin öldü.

☆ 9 Mart 1952- Aleksandra Kollontai'nin ölümü Sovyetler Birliği'nde kadın sorununda önemli çalışmalar yapmış olan kadın komünist Kollontai, Sevgi Bağları, Marksizm ve Cinsel Devrim gibi kitaplarıyla, yeni toplumun yeni kadını tanımlamaya çalışmıştı.

☆ 9-11 Mart 1992- Boğaziçi işgali

Kozlu'da 463 madencinin ölümüyle sonuçlanan göçük, kapitalizmin kar hırsının bir ürünüydü. Bu katliamı protesto etmek ve 4 Mart günü şehit düşen yoldaşları Eralp Yazar'ın anmasını yapmak isteyen Genç Komünarlar, Boğaziçi Üniversitesini işgal ettiler. İşgal üç gün sürdü. Üç gün boyunca içeriden direnişçilerin, dışarıda destekçilerin sloganları ve türküleri hiç susmadı. Boğaziçi'den Zonguldak'a uzanan bir selam oldu.

☆ 16 Mart 1988- Halepçe katliamı

Güney Kürdistan'daki Halepçe kentinde yaşayan 5 bini aşkın Kürt, gerici Saddam rejimi tarafından kimyasal silahlarla vahşice katledildi. Kimyasal silahları Saddam'a veren Amerika, 19 yıl sonra, Saddam'ı kitle imha silahlarına sahip olduğu için idam etti.

☆ 16 Mart 1978- Beyazıt Katliamı

İstanbul Üniversitesinden çıkan öğrencilerin üzerine sivil faşistler tarafından bomba atıldı. Hatice Özen, Cemil Sönmez, Baki Ekiz, Ahmet Turan Ören, Abdullah Şimşek, Hamit Akıl, Murat Kurt isimli devrimci öğrenciler şehit düştü.

☆ 18 Mart 1883- Yazdığı eserlerle kapitalizmin ekonomik yapısını ortaya koyan, proletaryanın büyük önderi Marks öldü.

☆ 22 Mart 1913- Abidin Dino'nun doğumu.

Köy Enstitülerinden mezun olan yoksul köy çocuğu, Nazım Hikmet'in de yakın dostuydu ve onun "Sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin" dizeleriyle de bilinen ünlü bir ressam olmuştu.

☆ 27 Mart 1868- Maksim Gorki'nin doğumu

Sovyet edebiyatının en önemli isimlerinden biri olan Gorki, Ana, Ekmeğimi Kazanırken gibi ölümsüz eserlere yaratmış ve bu eserlerle dünya

genelinde kitlelerin devrimcileşmesine katkıda bulunmuştu.

☆ 30 Mart 1972- Kızıldere direnişi

Denizlerin idamını engellemek amacıyla 3 İngiliz'i rehin alıp Kızıldere'ye giden THKP-C ve THKO önderlerinden Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ahmet Atasoy, Sabahattin Kurt, Ertan Saruhan, Hüdaî Arıkan, Sinan Kazım Özudoğru, Nihat Yılmaz, Ömer Ayna, Saffet Alp, kaldıkları evi devletin kuşatması sonucunda çatışarak şehit düştüler. Faşizmin "Teslim ol" çağrılarına "Dönmeye değil, ölmeye geldik" yanıtını verdiler. Kızıldere, '71 devrimcilerinin yazdıkları direniş destanlarının doruklarından. Koşulların elverişsizliği ve olanakların sınırlılığına rağmen, teslimiyetçilik ve tasfiyecilik yolunu değil, devrimci direniş ve mücadele yolunu seçmişlerdir. Aynı zamanda soylu bir devrimci dayanışma ve siper arkadaşlığı örneğidir.

☆ 31 Mart 1965- ABD'nin Vietnam işgali başladı.

II. Emperyalist savaş sonrasında Sovyetler Birliği'ni doğusundan sarmak ve bölgedeki devrimci hareketleri yoketmek amacıyla başlayan Vietnam işgali, Vietnam direnişinin büyümesi ve ABD ordusuna kayıplar verilmeye başlaması üzerine, tüm dünyada büyük anti-emperyalist eylemlerin başlamasına yol açtı ve '68 hareketini tetikleyen bir rol oynadı.

Mart ayında şehit düşen İhtilalci Komünistler

24 Mart 1983- Sefaköy direnişi

12 Eylül'den iki buçuk yıl sonra, cunta bütün azgınlığıyla saldırırken kitlelere ve tek ses çıkmazken onu durduracak, kitleler kopkoyu bir karanlığa gömülmüşken, Sefaköy'den çıkar şimşek. Kuşatıldıkları evde görkemli bir direniş destanı yazar ihtilalciler. İsmail Cüneyt'in komutasında savaşan ihtilalciler, biri komiser üç polisi öldürürler. Mehmet Ali Doğan ve Aslan Tel şehit düşerken, evdeki diğer ihtilalciler kuşatmayı yararak çıkmayı başarırlar.

13 Mart 1995- Zeynep Poyraz

Gazi anti-faşist halk direnişi başladığında, Zeynep'de "Bu işler bizsiz olmaz" diyerek Gazi'ye koştu, barikatların başında şehit düştü.

30 Mart 1995- Hakan Çabuk

Gazi'de yaşanan direnişin ateşi Ümraniye'yi de tutuşturdu. Hakan, Ümraniye'deki eylem sırasında yaralandı, 19 günlük bir yaşam mücadelesinin ardından şehit düştü.

4 Mart 1992 Eralp Yazar

İzmir'de bir korsan sonrasında çıkan çatışmada şehit düştü.

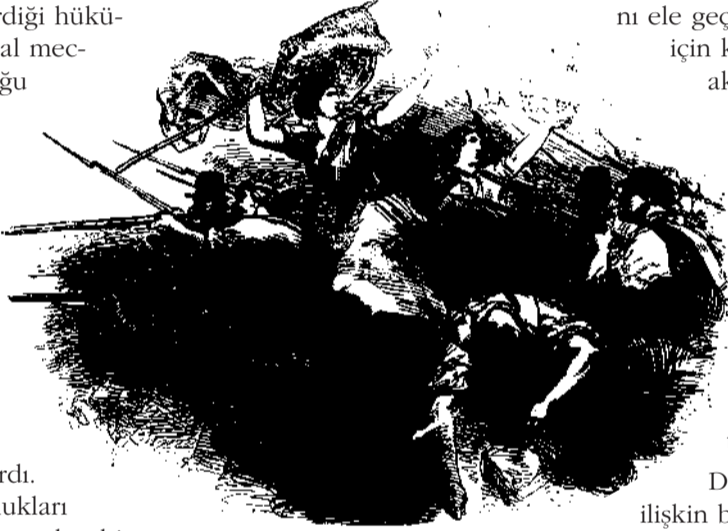

Komün Savaşçıları Yaşıyor

Fransa toprağı devrimin toprağıdır. 1789 Büyük Fransız Devrimi, 1830 Şubat, 1848 ve Haziran, 1848 ayaklanmaları, nice kahramanlık destanına sahne olmuştur. Fransız halkı, yarattığı değerlerle geleceğe sadece militanlığı taşımakla kalmamış, aynı zamanda Marksist düşüncenin gelişiminde pay sahibi olmuştur. Marks'ın tarihin ilk komünisti olarak nitelediği, 1789 Fransız Devrimi'nin önderlerinden olan Babeuf, yine Fransa topraklarında yetişmiştir. İşte Paris Komünü bu devrimci gelenekleri taşıyan Paris proletaryasının ellerinde şekillenen tarihin ilk proletarya diktatörlüğüdür.

Napoleon Bonaparte'in 2 Aralık 1851'de gerçekleştirdiği hükümet darbesiyle ulusal meclisi dağıtarak kurduğu İmparatorluk, 1870 yılına gelindiğinde tam bir çıkmaz içindeydi. Bu sürede burjuvazi, sermaye birikimi ve sını gelişim yönünde önemli adımlar atmış durumdayken emekçi kitleler görülmemiş bir sefalet yaşıyorlardı. Yaşanan hoşnutsuzlukları geri plana iterek Fransızları bir bütün olarak "kaynaştırarak" bir dış macera zorunluluğu, Bonapart'ı 1870'de Bismarck Prusyası'na savaş ilan etmeye itti. Sadece 46 gün süren savaştan sonra Bonaparte teslim oldu. Bu yenilgiden hemen iki gün sonra 4 Eylül 1870'de Paris Devrimi patlak verdi. Proletaryanın damgasının oldukça belirgin olduğu 1870 Paris Devrimi'yle yeni cumhuriyet ilan edildi. Devrim sonrası hükümeti burjuvaziye veren Paris halkı, Ulusal Muhafız'a girerek silahlandı. Sırf Paris'i silahlı işçilerden arındırmak için sözde düşman, esasta sınıf kardeşi olan Bismarck ordularına Paris'i teslim etti. Proleterin ellerindeki silahlara el koymak için cephe birliklerini 18 Mart 1871'de Paris'e gönderen Thieres ulusal ihanet hükümeti, hiç ummadığı bir cevapla karşılaştı. "Vive la Comüne!" (Yaşasın Komün!) Tarihin ilk proletarya diktatörlüğü için artık "Alea Iecta Est!" (Ok Yaydan Çıktı!) Bu andan sonra geri dönüş olmazdı. Çünkü Lenin'in de Bolşeviklere yönelik olarak Ekim 1917 Ayaklanması'na çağrı niteliğindeki bildirisinde belirttiği gibi "Eylemde duraksama ölüm demektir!" İşte tam da bu yüzden daha önce Paris proletaryasının ayaklanmaya kalkışmasını tam bir "çığgınlık" olacağını belirten Marks, o andan sonra bu çığgınlığa ortak oldu. Komün'ü sonuna kadar destekledi, yol gösterdi. Ancak bunları yaparken, hayatı boyunca hiçbir "çığgınlığa" kalkışmamış, "soğukkanlı efendi" ama aynı zamanda

Aragon; "Ben ki, bir çocuğunkinden fazla değildi bildiklerim... Partim gözlerimi kazandırdı bana ve belleğimi!" dizelerini benüz yazmamıştı. Paris proletaryasının ise, hem bildikleri bir çocuğunkinden fazla değildi; hem de onlara gözlerini ve belleklerini kazandıracak sınıf partileri yoktu.

oportünist beyler gibi ahkam kesmedi.

İlk siyasal kararı, "sürekli ordunun kaldırılması ve silahlandırılmış halk ile değiştirilmesi" olan Komün'ün sadece parlamenter bir kurum değil, hem yasamayı

hem de yürütmeyi üstlenen bir organ olması, yönetim görevlileri ve memurları seçimle göreve gelmesi ve her an görevden alınabilmesi, işçi ücretleriyle aynı ücreti alması kararları ona "proletarya diktatörlüğü" devletinin bulunmuş biçimi özelliğini kazandıran temel noktalardı. Öyle ki, Marks ve Engels, Komünist Manifesto'da sonradan yaptıkları tek düzeltmeyi işte bu örnekten hareketle yapmışlardır. Komün örneğinden hareketle, işçi sınıfının eski devlet aygıtını ele geçirip kendi amaçları için kullanmayacağını,

aksine onu kırıp parçalaması gerektiğini bir kez daha ortaya koyduktan sonra, imha edilen eski aygıtın yerine ne konulacağı, ancak Paris Komünü tipinde bir proletarya diktatörlüğü olabilirdi.

Devletin niteliğine ilişkin bu temel adımların yanı sıra, dinin devlet işlerinden uzaklaştırılması, eğitimin parasız hale getirilmesi, işçi sınıfına yönelik sömürücü yasaların kaldırılması gibi ileri adımlar da atıldı. Ancak Komün "ilk" olmanın getirdiği lekeleri taşımaktan da kaçınmadı. Fransız Bankası'na el konulması, Paris içindeki karşıdevrimcilerin ezilmesinde tereddütlü, hatta hoşgörülü olunması, bunların başında gelenlerdir. Bunların temelinde en önemli zaaf olan merkezîyetçilik ve otorite eksikliği yatmaktadır. Ve bundan kaynaklanan siyasal ve ekonomik hatalar, Komün'ün yönetimini ağırlıklı olarak Blanquci ve Proudhoncuların elinde olmasından kaynaklanmıştır. Bir enternasyonale bağlı Marksistlerin yeterli bir güce sahip olamasıdır. Keza Burjuva hükümetinin apar topar kaçtığı Versay'e saldırı yapılması yerine seçimlerle uğraşılması, Versay Hükümeti'ne zaman kazandırmıştır. Elbette hemen bir gün sonra 19 Mart 1871'de Versay'a saldırının örgütlenebilmesi, Komün'ün yaşaması için son derece elverişsiz olan nesnel koşulları kökten değiştirmeyecekti. Ama inisiyatifin güçlendirilmesi ve otorite boşluğunun doldurulması açısından çok önemli bir adım olabilecekti.

Paris'in çevresinde devam eden savaş 27 Mayıs'ta Bismarck'ın sınıfsal yardımıyla Versaylıların Paris'e girmesinden sonra korkunç boyutlara ulaştı. Paris bir hafta boyunca Komünarların kanıyla sulandı, ateşle yandı. Çocuğundan ihtiya-

rına, erkeğinden barikatlarda yangın çıkarmak için gerekli petrolü taşıyan petrocü kadınlarına kadar binlerce komünar, barikat barikat dövüştüler. Ve 28 Mayıs 1871'de Bellevile ve Menilmartoni tepeleri üzerinde yenik düştüler.

Aragon; "Ben ki, bir çocuğunkinden fazla değildi bildiklerim... Partim gözlerimi kazandırdı bana ve belleğimi!" dizelerini henüz yazmamıştı. Paris proletaryasının ise, hem bildikleri bir çocuğunkinden fazla değildi; hem de onlara gözlerini ve belleklerini kazandıracak sınıf partileri yoktu.

Komün her şeyden önce devrimci proletaryanın sınıf iktidarındır. Bunun gerektirdiği temel özelliklerini bağrında taşımaktadır. Aynı zamanda ilktir. Ve doğum lekelerini taşımaması da kaçınılmazdır. Artık bu andan itibaren yapılması gereken, alınması zorunlu temel özellikleri almak, lekeleri temizlemektir. Marks'ın ihtilalci öğretisinde, Lenin ve Stalin'in SSCB'de yaptığı budur.

Tarihin ilk proletarya diktatörlüğünün kızıl bayrağı yüz yılı aşkın süredir dalgalanıyor. Bunu sadece 72 gün sürmesinden değil, dövüşken ruhandan ve o mirası gerçekten hak ederek sahiplenenden alıyor. Bugün burjuvazi ve reformistler ne söylerse söylesinler, mahkemelerde "ben barikatlarda dövüştüm, öldürüldüğüme yanmıyorum, ben bir komünarım!", "beni sağ bıraksanız intikam diye bağırımdan geri kalmayacağım!" diye haykıran "çığgınca gözü pek göğün fethine çıkan komünarlar" geleceğe kalıyor.

Mart 1993 tarihli Devrimci Proleter Gençlik Dergisi'nden kısaltılarak alınmıştır.

28 Mart 1940- Auschwitz toplama kampı kuruldu.

Toplama kampları Alman faşizminin gerçekleştirdiği vahşetin boyutlarını gösteren çarpıcı bir olgudur. Hem Alman topraklarında, hem işgal ettiği ülkelerde kurduğu toplama kamplarına götürdüğü insanlar üzerinde en ağır işkenceler gerçekleştirildi. Yahudisinden antifaşistlere, komünistlere kadar milyonlarca insan, tekeller için bedava işgücü olarak kullanıldı, insanlıkta çıkmış doktorlar için korumasız kobaylar oldu, saçından dişine kadar herşeylerine el kondu. İşe yaramaz hale geldiği anda ise gaz odalarında öldürüldü, fırınlarda yakıldı. Auschwitz, bu kampların içinde, yapılan işkenceler ve öldürülen insan sayısı ile en vahşi olanıydı.

Kuruluşundan itibaren TÜRKİYE'NİN DEVLET YAPISI

Giriş

Bir süredir, arka arkaya ortaya çıkan çeteler, Şemdinli ile başlayıp, Danıştay saldırısı ve en son Hrant Dink cinayeti, devletin yapısına dair tartışmaları yeniden alevlendirdi. Susurluk'tan bu yana bemen ber siyasal cinayet ve sansasyonel olayın ardından ortaya atılan "derin devlet" tezleri, Hrant Dink cinayetinden bu yana yeniden ortalığı kapladı. Bu cinayete karşı kitlelerde yükselen tepkiyi, cinayetin bemen ardından geniş kitlelerin attığı "Katil Devlet" sloganını bertaraf edebilmek, devleti aklamak için başta medya olmak üzere dört bir yandan saldırıya geçildi.

Zaten "derin devlet" de Susurluk sonrası iyice açığa çıkan faşist katiller ile devletin resmi kurumları arasındaki ilişkiyi perdelemek için, burjuva ideologlar tarafından ortaya atılan bir savdı. Fakat bu terim, ne yazık ki, kendine devrimci-demokrat diyen kimi kurum ve kişiler tarafından da benimsendi, kullanılır oldu. Özellikle de tasfiye ve teslimiyet sürecine gindikten sonra Kürt bareketi tarafından sıkça kullanıldı. Her faşist saldırı ve katliam, "derin devletin işi", "devlet içinde kümelennmiş iç-beş çete" olarak açtıklandı.

Hrant Dink cinayetinden sonra da bir yanda "derin devlet" tartışmaları, bir yanda "yükselen milliyetçilik" savları aldı başını gidiyor. Kitlelerin devlete olan tepkisi "devletin derinlikleri" içinde boğulmaya çalışılırken, faşizme duyulan öfke de "milliyetçilik" olarak hafifsetiliyor, kanıksatılıyor. Devletin bilinçli bir şekilde körüklediği faşist-şoven milliyetçilik, koşulların ortaya çıkardığı "doğal bir refleks", hatta berkeste olan, olması gereken bir "duygu patlaması" olarak lanse ediliyor. Diğer yandan kimi aydınlar, bugünkü durumu Hitler'in Almanya'da iktidara gelişiye benzeterek "faşizm teblikesi"ne vurgu yapıyor, "faşizmin ayak sesleri" olarak yorumluyor. Öyle ki, Hrant Dink'in katili olarak sunulan gençlerden yola çıkılarak, bunla-

rın eğitimsizliği, yoksulluğu, işsizliği üzerinden faşizm yine "liımpen proletarya"nın işi olarak gösteriliyor.

Kısaca, tam bir ideolojik bombardıman ve keşmekeş ile karşı karşıyayız. Devletin yapısı, evrimi, ne zamandan beri faşist bir karakter kazandığı, milliyetçiliğin doğuşu, emperyalizm döneminde büriüdüğü biçimi, şoven ve faşist içeriği, Kemalizm, onun ortaya çıkışı ile son geldiği aşama, faşizmin sınıfsal temeli ile kitle tabanı arasındaki fark vb. her şey çarpıtılıyor, kitlelerin bilinci bir kez daha zehirleniyor.

Böyle bir durumda komünist ve devrimcilerin ideolojik mücadeleyi yükseltmesi, bu toz-duman içinde gerçekleri ortaya koyması, büyük bir önem kazanmıştır. Başta yeni devrimci kuşağın eğitilmesi olmak üzere, işçi ve emekçilerin aydınlatılması, yerine getirilmesi gereken zorunlu bir görevdir. Buna karşılık, genel olarak devrimci barekette, Türkiye'nin tarihi konusunda bilgiler son derece sınırlı ve yüzeyseldir. Diğer yandan egemen ideoloji, reformist kesimler tarafından inceltiip cilalanarak sürekli işlenmekte, devrimci barekete de nüfuz edebilmektedir. Bu durum Türkiye'nin tarihini; devletin yapısı, sınıfsal konumu, emperyalizmle ilişkileri vb. çeşitli boyutlarıyla ortaya koymayı, günün devrimci bir görevi yapmıştır.

Buradan bareketle, Osmanlı'nın son döneminden Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna, gelişimine ve bugüne uzanan sürece kısaca göz atmayı gerekli görüyoruz. Bu kısa özet bile, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranların sınıfsal yapısını, emperyalizmle ilişkisini, Kemalist ideolojinin gelişimini, devletin gerici karakterinden faşizme geçişini görmek bakımından yararlı olacaktır.

Bunun yanı sıra, devlet ve faşizm olgusunu, onun emperyalizmle, emperyalist savaşla bağlantılarını, günümüzde aldığı biçimi, çeşitli yönleriyle işlemeye devam edeceğiz.

Osmanlı'nın son dönemleri ve yıkılışına giden süreç

Asya, Avrupa ve Afrika gibi üç kıtada ayağı olan Osmanlı İmparatorluğu, askeri-feodal bir rejime sahipti. Feodal sömürgeci Osmanlı Devleti, içte ve dışta halklara tipik bir ortaçağ barbarlığı ile ulusal baskı ve feodal sömürü uyguladı. Fakat 19. yüzyıl boyunca bir yandan merkezindeki halk isyanları ile diğer yandan da baskı ve zulüm altında tuttuğu farklı ulusların mücadeleleri ile sarsıldı. Halkların özgürlük ve ulusal bağımsızlık mücadeleleriyle üst üste darbeler yedi. Bununla birlikte Avrupa devletlerinde kapitalizm hızla yükselirken Osmanlı Devleti, hala ortaçağ barbarlığı içinde yüzmekteydi. Feodalizmden kapitalizme geçiş çağında yükselen kapitalist yağmacılığın, çöken feodal fetihçiliği geride bırakması kaçınılmazdı. 19. yüzyıla gelindiğinde, günden güne çöken merkezi-feodal Osmanlı Devleti'nin başında bulunan sultanlar ve diplomatları, ülkenin kaderini çoğu zaman batılı kapitalist devletlerin, zaman zaman da feodal gericiliğin kalesi Çarlık Rusya'sının insafına terk ettiler.

19. yüzyıl ortasında Avrupa kapitalizmi, özellikle İngiliz kapitalistleri, ticari ağlarını İstanbul ve diğer liman şehirlerinden başlayarak Anadolu'ya yaymış bulunuyordu. Yabancı kapitalistler, ucuz ihraç mallarıyla Türkiye ticaretini tekelleri altına almışlardı. Bu durum henüz yeni oluşmakta olan yerli sanayinin çökertilmesine yol açıyordu. Avrupa kapitalistleri, çürük Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu güçlüklerden de yararlanarak yüksek faizli borçlandırma, kapitalasyonlar, ticaret, demiryolu yapımı vb. yollarla kesin bir denetim kurduklar. Yabancı kapitalistler, Anadolu'daki faaliyetlerini hemen hemen, hatta tamamen Rum, Ermeni, Yahudi gibi Türk ve Müslüman olmayan azınlıklardan oluşan komisyoncuları durumundaki burjuvalar aracılığıyla yürütmekteydiler.

Bir önceki yüzyıl boyunca merkezi-feodal Osmanlı Devleti sınırları içerisinde tedrici bir gelişme gösteren ilişkiler, bir kutupta burjuvazinin ortaya çıkmasına yol açarken, diğer kutupta onun ziddini, kapitalizmin mezar kazıcısı proletaryanın da oluşmasına neden olmak zorundaydı. Türkiye işçi sınıfı feodal sistemin göbeğinde feodal beylerinin, Osmanlı memur ve askeri bürokrasinin, köylerdeki küçük mülk sahiplerinin yanı sıra 19. yüzyıl boyunca büyük şehir merkezlerinde dokuma tezgahlarında, madenlerde, liman ve tersanelerde, kısmen de Batı Anadolu'nun pamuk tarlalarında şekillenmeye başladı. İlk işçi örgütleri bu yüzyılın çeyreğine doğru ortaya çıktı. Bunu ekonomik durumlarının düzeltilmesi için mücadeleye giren işçilerin grevleri izledi.

Ulusal Kurtuluş Savaşı'na Türkiye işçi sınıfı faal olarak katıldı. Geniş köylü yığınları, yanı sıra şehir küçük burjuvazisi, etkin bir rol oynadı. Komünist önder Mustafa Suphi ve TKP içinde örgütlenen komünistler, Türkiye halkının emperyalizme karşı verdikleri bu haklı savaşın yanında yer aldılar. Sosyalizmin dünyadaki ilk büyük kalesi Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği de emperyalizme karşı verilen bu mücadeleyi, maddi ve manevi bakımdan aktif olarak destekledi. Emperyalizme karşı mücadele halk kitlelerinin omuzları üzerinde yükselmesine rağmen, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda önderlik, işçi sınıfında veya kırşehir küçük burjuvazinde değildi. Nicel bakımdan zayıf olan işçi sınıfı, dağınık ve örgütsüzdü. Emekçi köylülük ise bilinçsizliği ve dağınıklığı yanında, zaten bağımsız önderlik yeteneğine sahip olamazdı. Bu koşullarda Türk ticaret burjuvazisi, kendi hegemonyasını kolayca gerçekleştirebilirdi.

Emperyalizm dönemine ulaşıldığında Türkiye çoktan dünya emperyalizminin yarı-sömürge bir ülkesi haline gelmiş bulunuyordu. Geniş köylü yığınlarının hala serflik kalıntıları altında tutulduğu ve feodal toprak ağalarının yoğun sömürü ve zulmüne maruz kaldığı hemen hemen sömürge durumundaki Türkiye’de, mevcut ticaret ve sanayi de yabancı kapitalizminin denetimi altındaydı.

Diğer Asya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de burjuva demokratik devrimler dönemi, 1905 Rus devrimi ile başlıyordu. İstibdadın kalesi ve toprak beylerinin temsilcisi gerici sultanlık, ezilen ve sömürülen yığınlar üzerinde despotizm uygulayan ve emperyalist devletlerin oyuncağı olan bir yönetimdi.

1908 yılında “Jön Türkler” adıyla anılan İttihat ve Terraki Cemiyeti mensuplarının önderliğinde gerçekleşen Anayasal hareket, mevcut rejimi sarsan bir burjuva devrimi niteliğindedir. 1908 burjuva devrimi, ilericiliğine rağmen, işçi sınıfı ve halk yığınlarının atılımına dayanmıyordu ve bu nedenle yüzeysel kalmak zorundaydı. Bir anlamda mutlak monarşiden meşruti monarşiye doğru atılmış bir adımdı. Fakat bu mevcut sistemin yapısında hatırı sayılır değişikliklere yol açmadı. Çünkü İttihat ve Terraki yönetiminin yarım kalan reform girişimleri ve bazı anayasal adımları, yarı-sömürge yapıyı değiştirmedikleri gibi, feodalizme de dokunmadı. İşçi sınıfı hareketine düşmanlık sürdürüldü. Emperyalist yağma, burjuvazi ve toprak ağalarının sömürü ve zulmü devam etti. Üstelik Türk burjuvazisinin bu girişimini, İttihat ve Terraki Yönetimi’nin Alman emperyalizmine iyice yanaşması takip etti.

Zaten 20. yüzyılın başlarında Alman emperyalizmi, Türkiye’de İngiliz emperyalizmini geride bırakmaya başlamıştı. İttihat ve Terraki’nin bunu daha da hızlandırıcı rolünden sonra, ekonomik ve siyasi bağımlılığın bir sonucu olarak Türkiye, Alman emperyalizminin safında ve onun adına birinci emperyalist paylaşım savaşına sokuldu.

Ulusal Kurtuluş savaşı ve Türkiye Cumhuriyeti’nin doğuşu

Birinci emperyalist paylaşım savaşının sonuna doğru, Alman emperyalistlerinin savaşı kaybettiği bir sırada, Türkiye’nin çok büyük bir bölümü, İngiliz, Fransız, İtalyan emperyalistleri ve İngiliz emperyalizminin aleti Yunan gerici tarafından parça parça işgal edildi.

Ağır emperyalist işgale karşı Anadolu çapında geniş bir ayaklanma başladı. Ulusal Kurtuluş Savaşı’na Türkiye işçi sınıfı faal olarak katıldı ve baştan itibaren emperyalizme karşı yiğitçe savaştı. Ulusal Kurtuluş Savaşı’nın temel gücünü oluşturan geniş köylü yığınları, yanı sıra şehir küçük burjuvazisi, bu mücadelede etkin bir rol oynadı. Emperyalist işgal, Türkiye işçi ve köylülerinin, Türk ve Kürt emekçilerinin omuzlarında yükselen dış dış bir savaşla söküldü. Böyle

Önderliğin burjuva sınıf karakteri, emperyalizme ve feodalizme bağlarının yanında daha baştan itibaren devrim korkusuyla hareket etmesi nedeniyle, Ulusal Kurtuluş Savaşı cılız bir anti-emperyalist nitelik taşımaya mahkumdu. Emperyalizme karşı ulusal mücadelenin zaferi sonucunda emperyalist işgal kırıldı. Türkiye bu ölçüde siyasi bakımdan bağımsızlığını kazanmış oldu. Kemalist hükümet üstyapı alanında derin kökleri olmayan, burjuva nitelikli bir dizi reform yaptı. Bunlar eskiye nazaran ileriye dönük adımlardı ve burjuva karakterine rağmen objektif olarak ilerici bir nitelik taşımaktaydı. Ancak bu son derece sınırlıydı ve tamamlanmamış bir burjuva devrim adımı olarak kaldı. Ekonomik bağımsızlıkla birleştirilmeyen siyasi bağımsızlık, tırnak içinde kalmaya mahkumdur; çünkü ekonomik bağımlılık, kaçınılmaz olarak siyasi bağımsızlığı kovalayacaktır.

olmasaydı, silahlı ayaklanma emperyalist işgalcilerinin yenilgisiyle sonuçlanmazdı. Komünist önder Mustafa Suphi ve TKP içinde örgütlenen komünistler, Türkiye halkının emperyalizme karşı verdikleri bu haklı savaşın yanında yer aldılar. Sosyalizmin dünyadaki ilk büyük kalesi Lenin ve Stalin’in Sovyetler Birliği de emperyalizme karşı verilen bu mücadeleyi, maddi ve manevi bakımdan aktif olarak destekledi.

Emperyalizme karşı mücadele halk kitlelerinin omuzları üzerinde yükselmesine rağmen, Ulusal Kurtuluş Savaşı’nda önderlik, işçi sınıfında veya kırşehir küçük burjuvazisinde değildi. Bu dönemde henüz nicel bakımdan da zayıf olan işçi sınıfı, dağınık ve örgütsüzdü. Türkiye işçi sınıfı o zamana kadar birçok mücadelelerden, sayısız grev deneyimlerinden geçmişti fakat devrime önderlik edecek sınıf bilincine ve bunun gerektirdiği örgütlenmeye sahip değildi. Emekçi köylülük ise bilinçsizliği ve dağınıklığı yanında, zaten bağımsız önderlik yeteneğine sahip olamazdı.

İşçi sınıfının ve emekçi kır ve şehir küçük burjuvazisinin bu durumundan yararlanan ve Rum, Ermeni, Yahudi gibi azınlık milliyetlere mensup emperyalizmin işbirlikçisi büyük ticaret burjuvazisinin yerini almak isteyen Türk ticaret burjuvazisi, kendi hegemonyasını kolayca gerçekleştirebilirdi.

Kemalist burjuva önderlik, emperyalistlerinin işgaline ve onların ajanı durumundaki işgalin destekleyicisi Sultan ve çevresine, azınlık burjuvazisine karşıydı. Fakat bu sınırlı bir nitelik taşıyordu. Türk ticaret burjuvazisi, daha ulusal ayaklanma zafer kazanmadan, işgalci emperyalistlerle uzlaşma girişimlerinde bulundu. Aynı şekilde 1920 yılında İtalya, 1921 yılında Fransa gibi işgalci emperyalistlere, 1923 yılında Amerikan emperyalistlerine çeşitli imtiyazlar tanıyan da bu önderlikti.

Kemalist önderlik, ulusal kurtuluş savaşında işçi ve köylü yığınlarına dayanmakla birlikte, esasında onların düşmanıydı. Bunun en belirgin örneği Mustafa Suphi ve yoldaşlarının önderliği altında henüz yeni kurulmuş olan TKP karşısındaki tavrıdır. Kemalist önderlik, Mustafa Suphi ve yoldaşlarını alçakça katlederek, hem anti-emperyalist mücadelede komünist önderlik ihtimalini baştan ezmiş, hem de emperyalistlere bir jestte bulunmuş oluyordu.

Önderliğin burjuva sınıf karakteri, emperyalizme ve feodalizme bağlarının yanında daha baştan itibaren devrim korkusuyla hareket etmesi nedeniyle, Ulusal Kurtuluş Savaşı cılız bir anti-emperyalist nitelik taşımaya mahkumdu. Emperyalizme karşı ulusal mücadelenin zaferi sonucunda emperyalist işgal kırıldı. Türkiye bunun sonucu olarak siyasi bakımdan bağımsızlığını kazanmış oldu. Mutlakiyet, Sultanlık ve Halifelik yıkıldı. Çöken ve parçalanan Osmanlı Devleti’nin yerini, Anadolu üzerinde kurulu Türkiye aldı. Kemalist hükümet, üstyapı

alanında derin kökleri olmayan, burjuva nitelikli bir dizi reform yaptı.

Bunlar eskiye nazaran ileriye dönük adımlardı ve burjuva karakterine rağmen objektif olarak ilerici bir nitelik taşımaktaydı. Ancak bu son derece sınırlıydı ve tamamlanmamış bir burjuva devrim adımı olarak kaldı. Emperyalizme olan ekonomik ve siyasi bağımlılık devam ediyordu, dolayısı ile elde edilen siyasi bağımsızlık tam bağımsızlık değildi. Bu durum, yarı-sömürge yapının tasfiye edilmediğini gösterir.

Ekonomik bağımsızlıkla birleştirilmeyen siyasi bağımsızlık, tırnak içinde kalmaya mahkumdur; çünkü ekonomik bağımlılık kaçınılmaz olarak siyasi bağımsızlığı kovalayacaktır. Nitekim daha sonraki bütün gelişmeler bunu kanıtlamıştır. Kemalist önderlik, Türk olmayan burjuvazinin tersine emperyalizmle bağları son derece zayıf ve henüz gelişkin olmayan, kendi içerisinde ayrılmaya uğramamış olan ulusal ticaret burjuvazisini temsil etmekteydi. Emperyalist işgale karşı çıkma ve aynı zamanda uzlaşma eğilimi, bununla doğrudan ilişkilidir. Meselenin diğer bir yanını, ilişkileri azınlık burjuvazisinden devralma ve yarı-feodal sömürücü sınıflarla ittifakı sürdürmek oluşturuyordu. Bununla sınırlı olan “ulusalcılık” özelliği, daha savaş yıllarında emperyalistlerle uzlaşma teşebbüsleriyle ve onlara tanınan imtiyazlarla; giderek kapıların yabancı sermayeye açılmasıyla, niteliğini ortaya koymuştur. Savaş süresince bile önderlik kadrosu içerisinde uzlaşmacılar ve mandacılar vardı.

Bunun yanında Sultan ve çevresi, azınlık burjuvazisi ile feodal toprak ağalarının bazı kesimleri, açıktan emperyalistlerin ve işgalcilerin yanında Ulusal Kurtuluş Savaşı’na karşı saf tuttular. Bundan dolayı ulusal ayaklanma bunları da hedef almak zorundaydı.

TC’nin kuruluşundan sonra emperyalizmle artan bağlar ve faşistleşme süreci

Ulusal Kurtuluş Savaşı’nın zaferinden sonra Kemalist yönetim, emperyalizmle ekonomik ilişkileri ve eski imtiyazları, borçları, radikal bir şekilde tasfiye yoluna gitmedi. Tersine emperyalist yabancı sermayeye davetiye çıkardı. Feodal toprak ağalarının geniş köylü yığınları üzerindeki sömürü ve zulmü devam etti. Kemalist hükümet, yerini aldığı Halifelik ve Sultanlığın kaba feodal ideolojisi ve siyasetinin yerine, burjuva-feodal yapıyı getirdi. “Batılılaşma”, “medenileşme” adı altında işçi sınıfına ve emekçi yığınlara karşı, emperyalizmin, burjuvazinin sömürücü sınıfların çıkarları doğrultusunda bir rota tutturdu. İşçi ve köylülerin omzunda yükselen mücadele, onlara karşı, karşı-devrimci bir doğrultuda gelişti. Kemalist iktidar, devrimci halk hareketine yönelen burjuva ve toprak ağalarının diktatörlüğü olarak doğmuş oldu.

Kemalist devlet, Osmanlı Devleti döneminde emperyalizme tanınan olağanüstü imtiyazlara karşı çıktı, fakat emperyalist sermaye ile "Türk" kisvesi altında ilişkiye girmeye ve faaliyetini bu yolla sürdürmeye devam etti. Türk ticaret sermayesi, emperyalist sermayenin aracısı azınlık sermaye ile birleşmeye yöneldi.

İşçi sınıfı ve halk yığınları üzerinde sömürsünü yoğunlaştıran Kemalist iktidar, özellikle 1925 sonrasında faşistleştirme çabalarını hızlandırdı. 1921'de alçakça katledilen M. Suphi ve yoldaşlarıyla başlatılan saldırı, bu yıllarda daha da genişletilerek işçi sınıfı hareketine ve Kürt halkına yöneltildi. İşçi birlikleri kapatıldı, sendikal harekete ve grevlere önderlik eden işçiler zindana tıkıldı. Grevler yasaklandı. Dernek ve sendikal alanda saldırılar birbirini izledi.

İşçi sınıfına yönelen azgın saldırıları, Kürt ulusunun ayaklanmalarının kan ve zulümle bastırılması, sıkıyönetimin ilanı ve "İstiklal Mahkemeleri"nin kurulması takip etti. Kemalist hükümet tek parti diktatörlüğü aracılığıyla siyasi tekelini korumaya çalışıyordu. Özellikle Kürt ulusunun ayaklanmaları zalimce ve toplu katliamlarla ezildi. Faşistleştirmede atılan adımlar, Mussolini faşizmi ile bazı bakımlardan benzerlik taşıyordu. Kemalist iktidar korparativizme başvurarak burjuva toprak ağası diktatörlüğü gizlemeyi "sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitle" demagojisini yaygınlaştırmaya çalışıyordu. Tek partinin yeterli olduğu sözde Kemalist partinin tüm meslek gruplarını "birbirinin muarızı olmayan tabakaların ufak menfaatlerini" temsil ettiği propaganda ediliyor ve buna uygun örgütlenmelere gidiliyordu.

İşçi sendikaları önce Kemalist önderler tarafından yönlendirilmeye ve kontrol edilmeye, toplantı ve faaliyetleri polis komiserleriyle zapt edilmeye çalışılıyordu. Bu başarısızlığınca, bu sendikalar zor yoluyla dağıtılıyordu. İşçi sınıfına karşı Çarlık polis şefi Zubatov'un yöntemleriyle savaşıyordu. Kemalistler, işçi ve işveren çatışmalarına "tarafsızlık" maskesiyle müdahale ederek başlıyor, işçi hareketini bu yolla durduramayınca, onu kamçıyla ezme, terörle bastırma yolunu tutuyordu. Kapitalistlerle işçilerin ortak siyasi, mesleki örgütlenmesi ve bu yolla "sınıf işbirliği" demagojisi, o dönemde dünyada faşist hükümetlerin ve hareketlerin başta gelen silahıydı.

1929 kapitalist dünya bunalımı, diğer yarı-sömürge ülkeler gibi Türkiye'yi de kısıpaltı altına aldı. Burjuvazi ve toprak ağaları, bunalımın faturasını işçi sınıfına ve yoksul halk yığınlarına ödetmek için, her türlü tedbire başvurdu. Devletçilik ve iktisadi müdahale siyasetiyle, halk kitlelerini azgınca soydu ve ezdi. Küçük üretici köylülerin ve küçük esnaf ve zanaatkarın yoksullaşma, mülksüzleşme sürecini hızlandırdı. Kırsal alanlarda toprak ağalarının ve tefeci tüccar sermayesinin saltanatı, yoğun sömürsü hüküm sürmekteydi. Aynı şekilde burjuvazi, devletçilik yoluyla tekeli denebilecek

düzeyde karlar vurmaktaydı.

Burjuvazinin devletçiliğe yöneldiği 1930'lu yıllarda, dünya kapitalist bunalımının ağır koşulları nedeniyle emperyalizmin Türkiye'deki vantuzları zayıflamıştı. Zaten emperyalist sermaye ihracı yoğun değildi ve büyük burjuvazi ile emperyalist sermaye arasındaki iktisadi, mali ilişkiler ağı çok sıkı değildi. Özellikle 1929 bunalımı sonrasında emperyalist sermaye, Türkiye'ye yatırım yapmaya pek fazla rağbet etmedi. Bu, sermaye birikimi bakımından cılız olan yerli burjuvazinin, bütün emperyalist devletlere el açmasına rağmen böyleydi. Sermaye birikiminde cılız olan burjuvazi, dış kredi imkanlarından da büyük ölçüde yoksun olunca, devletçiliğe yönelerek bunu gidermeye çalışıyordu. Devletçilik, bu boşluğu doldurmanın ve palazlanmanın aracı olarak gündeme getirilmişti. Sömürsünün yoğunlaştırılması için faşist terör, servet yığmanın başlıca aracı olarak kullanıldı.

1925'lerde başlayan faşistleştirme, bunalım yıllarında Kemalist iktidarın burjuvazinin ve toprak ağalarının faşist diktatörlüğüne dönüştürülmüştü. İşçi hareketinin, Kürt milli ayaklanmalarının vahşice bastırılmasının yanında art arda geliştirilen faşist yasalarla, özellikle faşist elebaşı Mussolini'nin ceza kanunundan alınan 141-142. maddelerin kabulü ile bunlar daha da perçinlenmiş oldu. İkinci emperyalist paylaşım savaşı öncesinde ve savaş yıllarında, İş Kanunu, Milli Koruma Kanunu vb. aracılığıyla sömürü ve terör yoğunlaştırıldı. Ücret indirimleri, zorunlu fazla mesai, kısıtlayıcı tedbirler bunun açık göstergeleridir. İşçi sınıfı gibi Kürt halkının üzerinde de jandarma dipçisi eksik edilmiyordu.

İkinci emperyalist savaş ve sonrasında Türkiye

İkinci emperyalist savaş döneminde faşizm, Türkiye'de açık ve belirgin bir durum kazandı. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar, savaş ekonomisi koşulları altında tutularak azgın ve aşırı bir sömürsünün kurbanı oldu. Devlet, demokratik hak ve özgürlüklerin en küçük kısıntılarına bile vahşice saldırdı. İçteki faşist zorbalık, dışta Alman faşizmine yakınlaşmayla tamamlanıyordu. Burjuvazi karaborsa, spekülasyon, aşırı kar vurgunlarıyla palazlanırken emekçi kitleler kıtlık ve sefalet içinde yüzüyordu. Bu dönemlerde savaş zenginleri türedi. Türkiye ölçülerine vurduğunda olağanüstü bir gelişme ritmi gösteren sermaye birikimi, şehir ve kırsal yoksul kitesinin proleterleşmesi, şehirlere akın etmesi eğiliminde bir sıçramaya neden oldu.

İkinci emperyalist savaşın bitiminde anti-faşist dünya cephesinin kazandığı zafer ve sosyalizmin başarıları, Türkiye'de faşizme karşı kitlelerin huzursuzluğunu ve öfkelerini daha da kabartan bir etkide bulundu. Savaş yıllarındaki vahşi terör ve azgın sömürsünün kitleleri isyana sürüklememesi olanaksızdı. İşçi sınıfı hareketi bu dönemde tekrar yaygın-

laştı. İç ve dış koşulların da etkisiyle faşist "tek partili" sistem, iflasın eşğine gelmişti.

Özellikle devletçilik ve iktisadi müdahale siyaseti yıllarında belirginleşen CHP içerisinde yer alan iki hakim sınıf kliği arasındaki çelişki, içte halkın öfkesinin yükselmesi, dışta dünya çapındaki anti-faşist dalgayla birlikte İkinci Dünya Savaşı sonrasında önemli bir çatlak durumuna geldi. 1930'larda daha koyu bir devletçilik taraflısı olan İnönü kliği ve bürokrat kapitalist eğilimle; devletçilikle birleşen fakat bunun frenlenmesinden ve örgütlenmesinden yana olan Bayar kliği kapışma noktasına gelmiş bulunuyorlardı. Sahte liberalleşme masallarına başvurularak sözde çok partili demokratik rejime geçildi. Oysa asla yürürlükteki faşist rejimin karakterinde herhangi bir demokratik değişikliğe yol açmadı.

Halk yığınlarının uzun yıllar CHP yönetiminin vahşi terör ve uygulamalarına karşı tepkisi ve demokratik anti-faşist özelemleri, bu partiden ayrılan ve DP adıyla örgütlenen Bayar faşist kliği tarafından, bayağı bir şekilde istismar edildi. Kitlelerin demokratik özelem ve talepleri, Demokratik Parti'nin sadece vaat ve demagojiden ibaret olan ve altında faşizmin gizlendiği bir kanala sevk edildi. Gerçekte DP, işbirlikçi büyük burjuvazi ve toprak ağalarının önemli bir kesiminin desteğine sahipti ve bu sınıfların çıkarlarının temsilcisiydi.

CHP ve DP arasında sınıfsal bir farklılık olmadığı, onların izlediği çizgi ve uygulamalarının farksızlığında görülmektedir. Türkiye, daha CHP ve İnönü hükümetleri zamanında, Amerikan emperyalizminin hegemonyasına girmiş bulunuyordu. ABD ile Truman Doktrini, Marshal Planı çerçevesinde girilen ilişkiler, henüz DP hükümet olmadan başlamıştı.

İkinci emperyalist savaş sonrasında dünya kapitalist bloğunun jandarması haline gelen Amerikan emperyalizmi, yeni sömürgeci yol ve yöntemlere başvurarak Türkiye'ye de el atmış ve zaten adeta yabancı sermaye avcılığına çıkmış işbirlikçi büyük burjuva-toprak ağası iktidarına, gereken ilgiyi fazlasıyla göstermişti. 1950 yılında hükümeti CHP'den devralan Bayar-Menderes faşist kliği, Amerikan emperyalizminin boyunduruğunu daha da sistemli bir hale getirdi. Kapıları ardına kadar açtı. DP faşist kliği hükümet olduktan sonra emperyalizme uşaklık şampiyonasında başa güreşti. Türkiye'nin NATO'ya girmesi, Kore savaşına katılması, Amerikan üsleri ve ikili anlaşmalar, yabancı sermaye akımı, yüksek faizli krediler alınması ve her alanda emperyalizme olağanüstü imtiyazlar tanınması, bunun açık kanıtlarıdır. Bütün bunlar, halk yığınları üzerindeki iç ve dış sömürü ve zulümün yoğunlaşmasına, kölelik zincirlerinin daha da katmerleşmesine yol açtı. DP hükümeti dönemi, Türkiye'nin ekonomik, siyasi, askeri ve mali bakımdan tam köleleştirilmesi dönemi oldu. İşbirlikçi tekeli burjuvazi ve toprak ağalarının azami

Kemalist iktidar, özellikle 1925 sonrasında faşistleştirme çabalarını hızlandırdı. İşçi sınıfına yönelen azgın saldırıları, Kürt ulusunun ayaklanmalarının kan ve zulümle bastırılması, sıkıyönetimin ilanı ve "İstiklal Mahkemeleri"nin kurulması takip etti. Faşistleştirmede atılan adımlar, Mussolini faşizmi ile bazı bakımlardan benzerlik taşıyordu. Kemalist iktidar korparativizme başvurarak burjuva toprak ağası diktatörlüğü gizlemeye "sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitle" demagojisini yaygınlaştırmaya çalışıyordu. İkinci emperyalist savaş döneminde faşizm, Türkiye'de açık ve belirgin bir durum kazandı. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar, savaş ekonomisi koşulları altında tutularak azgın ve aşırı bir sömürsünün kurbanı oldu. Demokratik hak ve özgürlüklerin en küçük kısıntılarına bile vahşice saldırdı. İçteki faşist zorbalık, dışta Alman faşizmine yakınlaşmayla tamamlanıyordu.

karlarını güvence altına alan emperyalizmin uşağı DP hükümeti, faşist terörü yoğunlaştırarak halk yığınlarına karşı saldırıya geçti. İşçi sınıfının mücadeleye elde ettiği demokratik mevziler tekrar gasp edildi.

Artan kitle hareketi ve elde edilen kazanımlar

1960 öncesinde işçi sınıfının, şehir ve kır emekçilerinin, aydınların ve gençliğin mücadelesinde ve hoşnutsuzluğunda patlama niteliğinde gelişmeler oldu. Buna karşı faşist Bayar-Menderes hükümeti faşist terörü koyulaştırdı. Yükselen halk hareketi dalgası siyasi terör ve baskıyla kırılmaya çalışıldı. 27 Mayıs Askeri Darbesi, bu koşullarda gerçekleşti ve bu askeri darbeye Bayar-Menderes kliği hükümetten uzaklaştırıldı. Göstermek istenenin tersine askeri darbe ilerici bir yön taşımamaktadır. Bunda Bayar kliği ile Atatürk döneminden beri çatışan İnönü'nün önderliğindeki CHP'nin önemli bir etkinliği vardı. Ordudaki askeri bürokrasi içinde darbeyi yönetenler arasında Türkeş gibi faşistler yanında aynı eğilimi değişik biçimler altında taşıyan yüksek rütbeli subaylar ağır basıyordu.

27 Mayıs sonrası, Amerikan emperyalizminin hegemonyası ve diğer emperyalistlere karşı tavır açısından hiçbir değişiklik olmamıştır. İşbirlikçi tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının egemenlik aracı devlet mekanizmasının faşist yapısı da nitelikçe değişmedi. Dış emperyalist sömürü ile iç içe geçen iç sömürü ve baskı, özü itibarıyla aynen devam ettirildi. Fakat buna rağmen tamamen halk yığınlarının mücadelesinin bir sonucu olarak, karşıdevrim güçleri eskieye nazaran gerilemek zorunda kalmışlardır. Bu dönemde halk yığınları, ilerleme niteliğinde olan sınırlı demokratik hak ve özgürlükler elde ettiler.

Bu, işçi sınıfı ve emekçi yığınların mücadelesi karşısında iktidarın gerilemek zorunda kalışına işaret eder. Daha sonraki yıllarda işçi sınıfının ve emekçi yığınların hareketinin ve sendikal, demokratik örgütlenmesinin, Türkiye tarihinde o döneme kadar görülmedik boyutlara ulaşması, bunun durdurulmaz bir süreç olduğunu gösterir. Bu nedenle 27 Mayıs sonrası hükümetler anti-komünist saldırganlıklarını korumakla birlikte budanmış da olsa Grev ve Toplu Sözleşme Yasası gibi bazı haklar tanımak zorunda kalmışlardır. Fakat bu, Amerikan tipi gangster sendikalarla düzen sınırları içinde hapsedilmeye ve gemlenmeye çalışılmıştır. Buna rağmen yığınların anti-emperyalist ve demokratik uyanışı ve bu doğrultudaki eylemleri durdurulamazdır.

1970'li yıllarda, emperyalistlerin ve çok uluslu şirketlerin denetimi altındaki işbirlikçi tekelci burjuvazi, holdingleşme yoluyla iktisadi ve siyasi hayattaki tekeli durumunu geliştirdi. Şüphesiz bu emperyalist tekellerin ihtiyaçlarının belirlendiği bir yönde geliyordu. Ve primadın tepesinde bulunan onları.

12 Mart 1971'de, ordu içindeki faşist generaller, yarı-askeri faşist diktatörlüğü tezgahladılar. Faşist diktatörlük, daha koyu, açık terörcü ve barbar bir biçim kazandı. Faşist generaller çetesi ve sıkıyönetim ön plana geçirilerek halk yığınlarına, anti-emperyalist, demokratik harekete karşı kanlı ve vahşi bir saldırı başlatıldı. Faşizm; emekçileri, devrimci gençliği, aydınları katlederek kan dökerek, kitleselel tutuklamalara girişerek, Türkiye'yi zindana çevirdi. Burjuvazi bu yıllarda olağanüstü haklar elde etti. Fakat halk yığınlarını tamamen ve uzun süre susturabilmek mümkün değildi. 1975 yılında kitlelerin sömürü ve zulme, faşizme tepkisi eylemlere dönüşmeye başladı. Huzursuzluk dalgası Türkiye'yi kapladı. Yükselen kitle hareketi, faşizmin baskı ve yasaklarını işlemez hale getirdi. Devrimci hareketteki gelişme, yığınların artan tepkisi ve eylemleri, faşist 12 Mart atmosferini söküp attı.

Bu dönemde sınıfsal kutuplaşmanın ve sınıflar arasındaki çatışmanın yeni boyutlar kazanması, dünya çapında yükselen anti-emperyalist demokratik kurtuluş mücadelelerinin ve devrim hareketlerinin yükselmesine paralel olarak, Türkiye'de hızlanan anti-emperyalist, anti-faşist, demokratik uyanışın giderek genişlemesi, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının devlet mekanizmasında eski faşist yöntemleri daha da genişletme, pekiştirme, baskı kurum ve araçlarını modernize etme girişimlerini gündeme getiriyordu. Sayısız grev, 15-16 Haziran işçi direnişi, şiddetli patlamalar, gençlik ve demokratik köylü hareketi büyüyüp geliştikçe, zorbalıkla ayakta duran ve gerçekte güçsüz ve hantal olan devlet cihazıyla bastırılmaz ve etkisizleştirilemezdi.

O yıllarda kapitalist-revizyonist sistemi derinden etkisi altına alan genel bunalım, Türkiye'de de kendisini güçlü bir şekilde hissettirdi. Genel krizle şiddetlenen uzlaşmaz çelişkiler, Türkiye içerisinde sınıflar arası keskin çatışmalara doğru gelişme eğilimi taşımaktaydı. Bu koşullarda hükümet ve parlamento krizleri, hakim sınıf klikleri ve siyasi partileri arasındaki çatışmalar da kızışmaktaydı. Örgütlenme ve bilinç düzeyi bakımından oldukça geri durumda olan işçi sınıfı ve emekçi kitleler, güçlü bir şekilde revizyonist ve reformist etkiler altında olmalarına rağmen, devrimci öfkeleleri ve kitleselel isyanları büyük bir patlama halindeydi. Toplumun dinamik bir kesimini oluşturan ve gelecekte cereyan edecek daha keskin bir mücadelenin müjdecisi olan gençlik hareketi, 1970 yıllarında geniş boyutlara ulaşmış bulunuyordu.

12 Mart yarı-askeri faşist diktatörlük ve '70'li yıllar

Amerikan emperyalistlerinin içteki büyük mülk sahiplerinin perde arkası kulisleri sonucu, 12 Mart 1971'de, ordu içindeki faşist generaller, hükümete verilen muhtırayla, başlangıçta kamufle edilmiş, kısa bir süre sonra açık bir biçimde, yarı-askeri faşist diktatörlüğü tezgahladılar. Faşist diktatörlük, daha koyu, açık terörcü ve barbar bir biçim kazandı. Faşist generaller çetesi ve sıkıyönetim, ön plana geçirilerek halk yığınlarına, anti-emperyalist, demokratik harekete karşı kanlı ve vahşi bir saldırı başlatıldı. Faşizm; emekçileri, devrimci gençliği, aydınları katlederek kan dökerek, kitleselel tutuklamalara girişerek, Türkiye'yi zindana çevirdi. Burjuvazi bu yıllarda olağanüstü haklar elde etti.

Fakat bu böyle devam edemezdi. Halk yığınlarını tamamen ve uzun süre susturabilmek mümkün değildi. 1975 yılında kitlelerin sömürü ve zulme, faşizme tepkisi eylemlere dönüşmeye başladı. Huzursuzluk dalgası Türkiye'yi kapladı. Ekonomik, siyasi krizin yüklediği sorunlar karşısında aciz kalan hakim sınıflar, zayıf düşen faşist diktatörlük, pençelerini daha fazla kitlelere geçirme-

ye çalıştı. Ancak yükselen kitle hareketi, faşizmin baskı ve yasaklarını dinlemedi, birçoğunu işlemez hale getirdi. Devrimci hareketteki gelişme, yığınların artan tepkisi ve eylemleri, faşist 12 Mart atmosferini söküp attı.

Durumunu bu tarzda devam ettiremeyen hakim sınıflar, faşist terör yöntemlerinin yanı sıra reformcu sahtekarlığı da kullanarak rejimini korumaya çalıştı. Ekonomik ve siyasi bunalımın getirdiği sorunları çözmek, daha yoğun bir saldırı öncesinde nefes almak için CHP hükümeti kuruldu. Faşizmin borusunu öttüren CHP hükümeti ise, faşist partilerle birlikte emperyalistlerin kölelik ve halka zulüm yarışına girdi.

Fakat ne ard arda kurulan faşist Milliyetçi Cephe (MC) hükümetleri ne de faşizmin rolünü üstlenen CHP hükümeti, derdine derman oldu. '70'li yılların sonunda yükselen anti-faşist halk hareketine karşı faşist devlet mekanizmasını, ordu ve polis kurumlarını, sivil faşist müfrezeleri daha da güçlendirerek seferberlik durumuna geçti, önce 13 ilde sonra tüm ülkede sıkıyönetim ilan etti. Ne var ki, Türkiye ölçüsünde yaygınlık kazanan anti-faşist mücadele, faşist diktatörlüğün zorbalık ve tehdidine, sömürü ve zulmüne rağmen, geliştirdiği her tür yöneme karşı, yükselişini sürdürüyordu. Hiçbir hükümet, uygulama ve yasa, bu yükselişi durdurmaya yetmedi. 12 Eylül askeri faşist cuntası, işte bu koşullarda yine Amerikan emperyalizmi eliyle tezgahlandı.

12 Eylül'den günümüze uzanan süreç

12 Eylül, faşist diktatörlüğün, o güne dek işçi ve emekçilere, Kürt halkına karşı yürüttüğü en vahşi ve en kapsamlı saldırısıydı. Mücadelenin geldiği düzeye de koşut olarak halka karşı azgınca bir saldırıya geçildi. 1 milyon civarında insan gözaltına alındı, işkencelerden geçirildi, yüzlerce devrimci ve komünist, sokak ortasında, işkencehanelerde, darağaçlarında katledildi, onbinlercesi zindanlara tıkıldı. İşçi ve emekçilerin kanı canı pahasına elde ettiği kazanımlar, gaspedildi. Grevler yasaklandı. Partiler, sendikalar, dernekler kapatıldı. Dönemin TİSK başkanı Halit Narin'in sözüyle; o güne dek işçiler gülmüştü, şimdi gülme sırası onlardaydı. Diğer yandan Kürt halkına karşı hiç bitmeyen asimilasyon ve katliamlar, en vahşi biçimlere büründü. Fakat 12 Eylül'ü karakterize eden, sadece azgın saldırı ve katliamları değildi. O, ideolojik olarak da beyinleri esir aldı. Elbette bunda, daha öncekilerden farklı olarak 12 Eylül'de devrimci hareketin dövüşsüz bir yenilgi almasının, önemli bir payı vardır.

Türk-İslam sentezi, o dönemde temelleri atılan, devletin resmi ideolojisi oldu. Okullardaki eğitim, bu ideolojiye göre yeniden düzenlendi. Basın-yayın araçlarıyla, sürekli bu ideoloji pompalandı. İmam Hatip Okullarındaki sayısal

artışın, aynı döneme rastlaması bile, bu ideolojinin ne denli baskın olduğunu ve bunu geleceğe taşımak için nasıl uğraştıklarını gösterir. Üniversitelerde, devrimci-demokrat öğretim üyeleri 1402 sayılı yasa ile temizlenirken, yerlerine ırkçı-kafatasçı hocalar, “prof”lar geçirildi. “Beyin göçü” en fazla 12 Eylül yıllarında gerçekleşti.

80’li yıllarda, kitlelerde yükselen devrimci bilinci köreltmek için öne çıkarılan Türk-İslam sentezli faşist ideoloji, 80’li yılların sonunda revizyonist blokun yıkılışı ile birlikte, Kafkaslarda ortaya çıkan “Türki Cumhuriyetlere” el atmanın, ABD emperyalizminin Kafkaslardaki hegemonyasına “köprü”, taşeron olmanın, ideolojik argümanı haline geldi. ‘90’ların başında yeniden başbakan olan Süleyman Demirel’in tam da bu dönem, Türk dünyasını “Adriyatik’ten Çin Seddine kadar” genişletmesi, boşuna değildi. ‘80’den itibaren, hükümetler değişse de devletin resmi ideolojisi, Türk-İslam sentezi olmaya devam etti. Bugün hala, ‘80 Anayasası yürürlükte ve dolayısıyla 12 Eylül döneminin kurumları, yasa ve yasakları, aynı zamanda ideolojisi devam etmektedir.

‘90’ın ilk yarısı, gerek işçi-emekçi hareketi, gerekse Kürt ulusal hareketi açısından ileriye doğru yükselişin tarihidir. 12 Eylül sonrası yaklaşık 10 yıl, büyük bir baskı ve yoğun sömürü altında ezilen işçi ve emekçiler, ezilen halklar, daha fazla bu cendereye dayanamayıp harekete geçiyordu.

‘89 yılında başlayan “bahar eylemleri” ile işçi sınıfı, üzerindeki ölü toprağını attı. 12 Eylül yıllarında gaspedilen haklarını almak için yeniden grevlere, direnişlere geçti, sokakları zaptetti. İşçi sınıfı ‘90 yılına büyük Zonguldak yürüyüşü ve genel grev ile girdi. Aynı yıllarda, öğrenci gençliğin dernekleşme mücadelesi, hız kazandı ve gençlik hareketi yeniden yükselişe geçti. Okul işgalleri, boykotlar, yürüyüşler, bu yıllarda yeniden sıkça görülen eylem biçimleri oldu. ‘90’ların başında Türkiye, işçi ve gençlik hareketi dışında, emekçi memur hareketiyle de karşılaştı ilk kez. Emekçi memurların sendikalaşma mücadelesi, bu yıllara damgasını vurdu ve önemli kazanımlar elde etti. Diğer yandan Kürt ulusal hareketi ‘84’le başlayan gerilla savaşını büyütürerek ‘90’larda kitlesel serhildanlara dönüştürdü. Başta Kürt illeri olmak üzere tüm Türkiye’de Kürt hareketi yayıldı, sadece Kürt halkının değil, devrimci demokrat kesimlerin de desteğini aldı. Bu süre içerisinde gerek işçi ve emekçilerin, gerekse Kürt halkının mücadelesiyle birçok fiili kazanımlar elde edildi, bir kısmı yasal olarak da resmileşti.

Türk egemenleri için en netameli konu olan Kürt sorununda bile ‘90’ların başında gerilemeler baş gösterdi. Öyle ki o yıllarda başbakanlık, sonrasında cumhurbaşkanlığı yapan Turgut Özal, “federasyonu bile tartışabiliriz” dedi. Ardından Süleyman Demirel “Kürt realitesini tanıyoruz” demek zorunda kaldı. ‘90 yılında “Körfez savaşı” olarak geçen

80’li yıllarda, kitlelerde yükselen devrimci bilinci köreltmek için öne çıkarılan Türk-İslam sentezli faşist ideoloji, 80’li yılların sonunda revizyonist blokun yıkılışı ile birlikte, Kafkaslarda ortaya çıkan “Türki Cumhuriyetlere” el atmanın, ABD emperyalizminin Kafkaslardaki hegemonyasına “köprü”, taşeron olmanın, ideolojik argümanı haline geldi. ‘90’ların başında yeniden başbakan olan Süleyman Demirel’in tam da bu dönem, Türk dünyasını “Adriyatik’ten Çin Seddine kadar” genişletmesi, boşuna değildi. ‘80’den itibaren, hükümetler değişse de devletin resmi ideolojisi, Türk-İslam sentezi olmaya devam etti. Bugün hala, ‘80 Anayasası yürürlükte ve dolayısıyla 12 Eylül döneminin kurumları, yasa ve yasakları, aynı zamanda ideolojisi devam etmektedir.

ABD’nin Irak’a saldırısı, bu durumu perçinleyen bir rol oynadı. Özal’ın “bir koyup üç alma” formülü ile Irak’ın kuzeyinde yer alan Güney Kürdistan’ı özerk veya federal Kürt bölgesi olarak Türkiye topraklarına dahil etme projeleri, bu dönem oluşturuldu.

Ancak ‘90’ların ikinci yarısından itibaren daha belirgin bir hal alan Kürt hareketinin siyasal zayıflıkları, onu önce “diplomatik-siyasal çözüm” arayışlarına, tek taraflı ateşkeslere götürdü, ‘99’da Öcalan’ın yakalanmasıyla birlikte ise, tam bir tasfiye ve teslimiyet sürecine soktu. İşçi, memur ve gençlik hareketi de ‘90’ların ikinci yarısından itibaren durmaya, sonrasında gerilemeye başladı.

Kitle hareketinin düşmesine koşut olarak, devletin mücadele ile elde edilen hakları birer birer gaspetmesi zor olmadı. ‘80 ortalarından 90’lı yılların ilk yarısına kadar gerilemek zorunda kalan faşizm, ‘95 sonrası yeniden saldırıya geçti. Bunda dünya ölçeğinde revizyonist blokun dağılmasıyla birlikte artan emperyalist burjuva saldırı ve demagojiler de rol oynadı, ona yardımcı oldu. “Tek kutuplu dünya”, “yeni dünya düzeni”, “kapitalizmin ebediliği” vb. teoriler cirit atmaya başladı, kitlelerdeki devrim ve sosyalizm özlemi, o uğurda verilen mücadele, sürekli bombardımana tutuldu. “Elveda proletarya” denilerek, devrim ve sosyalizm umutları tüketilmek, küllendirilmek istendi. Kitlelerin devrimci, komünist ‘öncü’lerine, büyük bir saldırı ve imha hareketi başlatıldı. Sokak infazları, gözaltında kayıplar, cezaevi katliamları, iyice arttı. Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaş en iğrenç boyutlara ulaştı. Katliam ve işkenceler, günlük bir hal aldı.

2000’li yıllara bir yanda artan faşist terör, diğer yanda faşist yasalar ve yasaklar ile girildi. Bunlarla atbaşı giden faşist propaganda ile devlet, büyük oranda inisiyatif ele geçirdi. 12 Eylül yıllarını aratmayan uygulamalar, yasalar, yürürlüğe kondu. İşçilerin “mezarda emeklilik”, “kölelik yasası” olarak adlandırdığı bu yasalar, birer birer yasalastı. AB’ye uyum adı altında “Gümrük Birliği” başta olmak üzere çıkarılan her yeni yasa ve düzenlemelerle, emperyalizme kölelik zincirlerine bir halka daha eklendi. Yoksul köylülük, küçük-üretici perişan oldu, tarım kesimi hızla çöktü. Artan göçlerle birlikte şehrin varoşları büyümeye, işsizlik çılgınlığına başladı. Zengin ile yoksul arasındaki makas, 20 kata çıktı, yoksulluk iyice arttı ve sınıfsal kutuplaşma belirginleşti.

11 Eylül 2001 tarihi ise, yeni bir emperyalist savaşın başlangıcına işaret ediyordu. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de anti-demokratik uygulamalar alabildiğine genişledi, şoven milliyetçilik trmandırıldı. Yeni TCK ile bunlara resmîyet kazandırıldı. Ünlü 301. madde ile “Türklüğe hakaret”in suç sayılması, arka arkaya açılan davalar, faşist linç girişimleri vb. ile tüm toplum terörize edildi. Sivil faşist hareket, hem Kürt hal-

kına, hem de öğrenci gençlik hareketine karşı yeniden palazlandırılıp devreye sokuldu. Çete adı altında faşist örgütlenmeler, mahallelere kadar yayıldı.

Türk egemen sınıfları, yeni emperyalist savaşa bir yerinden dahil olarak bu paylaşımından pay kapma sevdasına düştüler. Bunun için her egemen kesim gibi, ‘cephe gerisini’ sağlama almak, yani halkı bu savaşın kaçınılmazlığına ve haklılığına inandırmak zorundaydılar. Bunun için de ‘düşmanlar’, özellikle de ‘iç düşmanlar’ gerekiyordu. Bunda da hiç zorlanmadılar. Osmanlıdan devraldıkları egemen ideoloji ile ezilen ulus ve toplulukları hedefe çaktılar. Başta Kürtler ve Ermeniler olmak üzere Türk olmayan kesimlere karşı saldırıları köreltiler. Bunlar, bizzat Genelkurmay Başkanı’nın ağzından “sözde vatandaş” ilan edildi, aşağılandı; çeşitli provokasyonlarla linç girişimleri örgütlendi.

Hrant Dink cinayeti, bu sürecin son ve önemli halkalarından biridir. Faşist diktatörlüğün savaş hazırlığının, ülke içinde bilinçli bir şekilde yaydığı şoven milliyetçiliğin geldiği aşamayı göstermesi bakımından da öğretici olmuştur. Hiç kuşkusuz bunu sağlayan, bu cinayete karşı halkın öfkesi, görkemli bir cenaze töreni ile sahiplenmesidir.

* * *

Bu kısa tarih de göstermektedir ki, Türkiye’nin faşistleşmesi, yeni başlayan bir süreç değildir. Kökeni, 1925’lerden itibaren yeni yükselmeye başlayan İtalyan faşizminden devşirilen yasaları almakla başlayan çok uzun bir süreçtir bu. İkinci emperyalist savaş öncesi Alman faşizmiyle artan işbirliği sonucu, devletin yapısı faşist diktatörlük biçimine bürünmüştür. Sonrasında dünyada ve ülkemizde yükselen devrimci dalga, işçi ve emekçilerin, yoksul köylülerin, Kürt halkının mücadelesi ile kimi dönem kısmi demokratik haklar elde edilmişse de, devletin faşist karakteri değişmemiştir. Yükselen hareket, faşizme yer yer geri adımlar attırmayı başarmış fakat yıkmaya gücü yetmemiştir. Bu süre içerisinde üç askeri darbe gerçekleşmiş, her bunalım dönemi askeri, yarı-askeri darbelerle aşılma çalışılmıştır. Bunların içinde 12 Eylül, tahribatı bugüne dek süren en büyük darbedir.

Bütün bunlardan ortaya çıkan; faşizmin kendiliğinden kalkmayacağı, ancak halk hareketi sonucu yıkılacağıdır. Faşizmi bir daha doğrulmayacak biçimde tümünden ortadan kaldırmanın yolu ise, devrim ve sosyalizmdir. Bunun dışında emperyalistler arası çelişki veya onunla bağlantılı olarak egemen klikler arası çatlaklar, faşizmin bırakalım yıkılmasını, geriletmez bile. O yüzdendir ki, faşizme karşı mücadele, devrim ve sosyalizm perspektifiyle yürütüldüğü oranda ancak, gerçek amacına ulaşır. Onun dışındaki her tür sav ve argüman, yalan ve demogojidir, kitleleri aldatmaktır.

“Demirci Kawa tanrısal Dehak tahtında
Elinde balyoz
İner kalkar beyin sürülen yaralı başa
Medya’dan yükselen havarlar adına
Babil’de çekilen ahlara adına
Bir daha, bir daha
İskit gözünden süzülen yaşlar adına
Elam kilerinden çalışan aşklar adına
Bir daha, bir daha...
Bir ateş yükseldi gökyüzüne Ninowa’dan
Zulmün karanlıklarını yırtan ateş
Yükselen yalımlarla dillendi özgürlük
Ceylanlar indi yeniden nehir kıyılarına
Turaç sesleri yükseldi sazlıklardan
Ateşin çevresinde halaylar kuruldu
Sevinçler süzüldü geçmiş havarlardan
O büyük günün adına ‘Newroz’ denildi”

